

Herbert George
Wells

OSTROV
DOKTORA
MOREAU

 Knizky.sk

OSTROV DOKTORA MOREAU

HERBERT GEORGE WELLS

eknizky.sk

Obsah

ÚVOD.	vii
1. V malém člunu Lady Vain.	1
2. Muž, který necestoval nikam.	5
3. Tajemná tvář.	9
4. U zábradlí lodi.	15
5. Muž, který neměl kam jíti.	19
6. Podezřelí námořníci.	23
7. Uzamčené dvěře.	29
8. Naříkající puma.	35
9. Tvor v lese.	39
10. Naříkající člověk.	49
11. Honba na muže	53
12. Hlasatel zákona.	59
13. Vyjednávání.	67
14. Doktor Moreau vysvětluje.	73
15. O zvířecích lidech.	85
16. Jak zvířecí lidé okusili krve.	91
17. Katastrofa.	103
18. Moreau nalezen.	109
19. Montgomeryova „slavnost na pobřeží“.	113
20. Samoten se zvířecími lidmi.	121
21. Zdivočení zvířecích lidí.	127

ÚVOD.

Dne 1. února 1887 Lady Vain narazila na vrak a ztroskotala se, nalézajíc se přibližně na 1° jižní šířky a 107° západní délky.

5. ledna 1888 — tedy jedenáct měsíců a čtyři dny na to — můj strýc Eduard Prendick, soukromník, který vstoupil určitě na palubu Lady Vain v Callau a byl proto považován za utonulého, byl nalezen na malém a otevřeném člunu $5^\circ 3'$ jižní šířky a 101° západní délky. Jméno člunu nebylo čitelné, náležel patrně pohřešované Ipecacuanhě. Vypravoval o svém prapodivném osudu, ale všichni považovali jej za choromyslného. Později prohlásil, že neví, co se s ním stalo od té chvíle, kdy opustil Lady Vain. Jeho choroba vedla tehdy k debatě mezi psychology jako zajímavý příklad ztráty paměti po fyzických a duševních útrapách. Následující vypravování nalezl nížeapsaný, jeho synovec a dědic mezi jeho listinami, ačkoliv nebylo zřejmě vysloveno přání, aby bylo uveřejněno.

Jediný ostrov, jenž shoduje se s místem, kde byl můj strýc zachráněn, jest Noble's Isle, malý, neobydlený a sopečnatý ostrůvek. J. V. S. Scorpion navštívil jej roku 1891. Četa námořníků přistála k ostrovu, nebylo však na něm jiných živočichů kromě zvláštních bílých nočních motýlů, několik vepřů, králíků a nemnoho dosti cizích krys. Nikdo se nestaral o to, aby byl zjištěn druh těchto krys. A tak naše vypravování jest bez potvrzení v nej důležitější své části. Nevidím proto v tom nic zlého, předkládám-li tajemnou tuto povídku veřejnosti, tím spíše, že řídím se jen dle úmyslu svého strýce. Toto aspoň nasvědčuje v její prospěch: můj strýc zmizel z obzoru lidského v 5° jižní šířky a 105° západní délky a objevil se v téže části oceanu po jedenácti měsících. Během této doby musil přece nějakým způsobem žít. A jest zjištěno, že loď zvaná Ipecacuanha se zpitým kapitánem Janem Davisem odjela skutečně v lednu r. 1887

z Aricy s pumou a jistými jinými zvířaty na palubě. Tato loď byla dobře známa v různých přístavech jižní části Tichého oceanu a zmizela navždy z těchto moří (se značným nákladem kopry) plujíc vstříc neznámému osudu z Banye v prosinci r. 1887, kteréžto datum úplně se srovnává s udáním mého strýce.

KAREL EDUARD PRENDICK.

V malém člunu Lady Vain.

Nemíním se šířiti o tom, co bylo svrchu napsáno o zkáze Lady Vain. Jak každý ví, ztroskotala se deset dní po odplutí z Callaa, narazivši na vrak. Dlouhý člun se sedmi námořníky byl po osmnácti denní plavbě přejet od J. V. dělové lodice Myrtle a jejich utrpení stalo se téměř tak dobře známým jako mnohem hrůzyplnější případ Medusy. Míním dodat k osudu Lady Vain, známému z veřejných zpráv, jiný stejně hrozný, ale mnohem podivuhodnější. Domněnka, že čtyři muži, kteří byli v malém člunu, zahynuli, není správná. Nejlepším toho důkazem jest, že — já jsem jedním ze čtyř mužů.

Především jest podotknouti, že v malém člunu nebyli čtyři mužové, počtem byli tři. Constans, kterého „kapitán viděl skočiti do člunu“ (Daily News, 17. března 1887), nedostihl k nám k našemu štěstí a ke svému neštěstí. Skočil ze spousty spletených lan upevněných pod roztráštěným stěžněm; malá smyčka zadržla jeho nohu a visel okamžik hlavou dolu, pak spadl a narazil na kus dřeva neb rahno, které ve vodě ploválo. Veslovali jsme k němu, ale nevyplul již na povrch.

Pravím, že k našemu štěstí nás nedostihl a mohl bych téměř říci, že i ke svému štěstí, neboť měli jsme jen malou nádobu s vodou a několik navlhých zákusků z lodi — tak náhlý byl poplach a loď nepřipravena na jakékoliv neštěstí. Domnívali jsme se, že snad mužstvo v dlouhém člunu jest lépe zásobeno (ačkoliv pravděpodobně, tomu tak nebylo), a pokoušeli jsme se voláním je přivábiti.

2 Ostrov doktora Moreau

Nebyli by nás ani slyšeli, a druhý den z rána, když mlha se vyjasnila — což trvalo celé dopoledne — nebylo po nich ani potuchy. Pro zmítání se loďky nemohli jsme ani povstati, abychom měli lepší rozhled. Moře valilo se kolem nás ve velkých vlnách a s velkou námahou udrželi jsme přední část člunu s během vln. Ze dvou mužů, kteří se mnou dosud unikli záhubě, jeden jmenoval se Helmar, byl cestujícím jako já, a druhý byl námořníkem; jméno jeho již nepamatuji, malý a zavalitý muž, který koktal.

Pluli jsme hladovíce a když voda došla, plných osm dní byli jsme trýzněni nesnesitelnou žízní. Koncem druhého dne moře se utišilo a bylo hladké jako sklo. Není nijak možno, aby čtenář si představil, co jsme oněch osm dní zažili. Není — bohudík — ničeho v jeho paměti, s čím by mohl toto vše srovnati. Po prvním dni mluvili jsme málo jeden s druhým; leželi jsme na svých místech, pohlíželi k obzoru a čekali jsme: naše oči den ke dni širší a tesklivější; nouze a slabost podmaňovala si naše společníky. Slunce pražilo nemilosrdně. Voda došla nám čtvrtého dne, nezvyklé myšlenky míhaly se naší myslí a prozrazovaly se našima očima; bylo to, tuším, teprve šestého dne, když Helmar řekl, co nám všem tanulo na mysli. Vzpomínám, jak náš hlas byl sípavý a slabý, takže jeden k druhému jsme se nakláněli a spořili slovy. Odporoval jsem vši silou, spíše byl bych si přál, abychom navrtali člun a stali se obětí žraloků, kteří pluli za námi; ale když Helmar pravil, že budeme míti co píti, zachováme-li se dle jeho rady, námořník souhlasil s ním.

Nechtěl jsem však táhnouti los; v noci námořník šeptal Helmarovi neustále a já seděl na boku loďky, svíraje kapesní nůž v ruce — ač pochybuji, že bych byl měl dosti síly k zápasu. Ráno schválil jsem Helmarův návrh a házeli jsme haléřem, kdo z nás je přebytečným mužem.

Los padl na námořníka; byl však nej silnější z nás a nechťeje se spokojiti se svým osudem počal útočiti na Helmara rukama. Sevřeli se pevně a téměř stáli. Plížil jsem se člunem k nim, abych námořníkovi

podtrhl nohu a tím Helmarovi pomohl; námořník však pro prudké kolísání člunu nestál pevně, a oba svalili se přes okraj člunu a padli do vody. Zmizeli jako kameny. Pamatuji se, jak jsem se tomu smál a divil se, proč jsem se smál. Smích mne uchvátil zcela náhle, jako cosi z vnějšku.

Ležel jsem na příčce člunu, nevím ani jak dlouho, a přemýšlel jsem, kdybych měl dosti síly, že bych pil mořskou vodu a zešílel a alespoň rychle umřel. Mezitím co jsem takto ležel, spatřil jsem s takovým asi zájmem, jako bych prohlížel obraz, jak loď blíží se ke mně z obzoru. Můj duch blouznil, ale přece vzpomínám na vše, co sedělo, zcela určitě. Vzpomínám, jak moře točilo se kolem mé hlavy a obzor s lodí na hladině tančil nahoru a dolů. Pamatuji se stejně přesně, jak jsem byl přesvědčen, že jsem mrtev a v duchu si myslil, jaký jest to žert, proč nepřišli o malou chvíli dříve, aby ještě zastihli život v mém těle.

Nekonečnou dobu, jak se mně zdálo, ležel jsem hlavou na příčce a pozoroval tančící loď — byla dosti malá s plachtami a lanovím po celé délce — a blížila se ke mně z obzoru mořského. Kolébala se na pravo a nalevo v širším a širším oblouku, neboť plula za úplného bezvětří. Nepřipadlo mi ani na okamžik, abych připoutal na sebe pozornost a nepamatuji se na nic určitě, než že jsem viděl bok lodi a octnul jsem se v malé kajutě v zádi lodi. Nejasně se mi zdálo, že jsem byl nesen přes můstek a viděl jsem velkou a červenou tvář, pokrytou pihami a obklopenou rezavým vlasem, jak na mne patří přes zábradlí. Utkvěla mi také neurčitá vzpomínka na temnou tvář s podivuhodnými očima, byla těsně u mne, ale domníval jsem se, že jest to můra, dokud jsem jí neviděl po druhé. Zdá se mi, že se pamatuji, že jakási tekutina byla vlita mezi mé zuby. A to jest vše.

Muž, který necestoval nikam.

Kajuta, ve které jsem ležel, byla malá a dosti nečistá. Dosti mladý muž s lněným vlasem, s ježatým, velmi světlým knírem a převislým dolním rtem seděl vedle mne a držel mou ruku v zápěstí. Minutu hleděli jsme jeden na druhého a nepromluvili ani slova. Měl vodnaté, šedé oči a zvláštní, bezvýraznou tvář.

Tu nad námi ozval se náraz, jako když železná postel se sesuje, a v zápětí hluboké, zlostné skučení jakéhosi velkého zvířete. V téže době muž oslovil mne znova.

Opakoval otázku: „Jak se vám nyní vede?“

Tuším, že jsem řekl, že jest mi dobře. Nemohl jsem se upamatovati, jak jsem se zde octnul. Vyčetl zajisté tuto otázku v mé tváři, neboť můj hlas selhal.

„Nalezli jsme vás ve člunu — umírajícího hladem. Na člunu bylo jméno Lady Vain a na boku lodi skvrny krevní.“ V tom okamžiku můj zrak utkvěl na mé ruce, byla tak hubená jako špinavý kožní vak, plný uvolněných kostí, a celé mé strádání v člunu obnovilo se v mé mysli.

„Napijte se trochu z této láhve,“ pravil a podal mně dávku jakési červené, velmi studené tekutiny.

Chutnala jako krev a cítil jsem se silnějším.

„Bylo vašim štěstím,“ pravil, „že jste byl zachráněn lodí, kde jest lékař na palubě.“ Slintal při řeči, s nepatrným nádechem šišlání.

6 Ostrov doktora Moreau

„Jaká jest toto loď?“ tázal jsem se zvolna, chraptivým hlasem po tak dlouhém mlčení.

„Jest to malá obchodní loď z Aricy a Callaa. Nikdy jsem se neptal, odkud původně přišla. Cestuji z Aricy. Hloupý osel, kterému náleží — jest také kapitánem, jménem Davis — ztratil doklad o svém domovském právu nebo něco podobného. Znáte podobné muže — nazve věc Ipecacuanhou — ze všech pošetilých a pekelných jmen, ačkoliv, když jest mnoho moře a žádný vítr, loď chová se přesně dle svého jména.“

Řev nad našima hlavama počal znova, skučivé stenání a spolu hlas lidského tvora. Pak jiný hlas pravil k „bohopustému bláznovi,“ aby mlčel.

„Byl jste téměř mrtev,“ pokračoval můj společník. „Velmi málo scházelo. Dal jsem vám ale jakýsi lék. Nevidíte rány na svých pažích? Injekce. Byl jste v bezvědomí téměř třicet hodin.“

Myslil jsem pomalu. Tu upoutal mou pozornost štěkot mnoha psů. „Mohu pojísti pevné potraviny?“ tázal jsem se.

„I za to poděkujte mně,“ řekl. „Skopové maso se již vaří.“

„Ano,“ pravil jsem přisvědčivě, „mohl bych jísti něco skopového.“

„Ale,“ řekl po krátkém váhání, „víte, jak převelice rád bych zvěděl, proč vy sám jste byl v člunu.“ Zdálo se mi, že čtu v jeho očích určité podezření.

„Zatracené rvaní!“

Opustil náhle kajutu, a slyšel jsem, jak prudce se hádá s kýmisi, který blábolivým hlasem jemu odpovídal. Ke konci ozval se zvuk, jako když rány dopadají, ale, jak jsem se domníval, určitě jsem se mylil. Pak volal na psy a vrátil se do kajuty.

„Nuže!“ zvolal ve dveřích. „Chtěl jste právě mně o všem vypravovati.“

Pravil jsem, že se jmenuji Eduard Prendick a jak jsem se věnoval přírodnímu dějepisu, abych unikl prázdnotě pohodlného a

samostatného života. Tato poznámka jej patrně zajímala. „Zabýval jsem se též přírodní vědou — a učinil zkoušku z biologie na universitě — pitval jsem vaječník dešťovky a radulu plže a to všechno. Bože! jest tomu již deset roků. Ale pokračujte, pokračujte — vypravujte o člunu.“

Byl zřejmě upokojen mým upřímným vypravováním, ač jsem mluvil dosti stručně — neboť jsem byl převelice sláb — a když jsem skončil, vrátil se ihned k tematice o přírodním dějepisu a k svým biologickým studiím. Tázal se mne zevrubně na Tottenhamský Court Road a Gower Stret. „Kvete Caplatzi dosud? Jaký to byl obchod!“ Býval patrně velmi průměrným studujícím lékařství, stále se zmiňoval o různých koncertních síních. Vypravoval několik anekdot. „Vše jsem opustil,“ dodával, „před desíti lety. Jak bývalo vše veselé kolem nás! Ale stal jsem se mladým oslem . . . Prohýřil jsem život, než mně bylo dvacet jeden roků. Ovšem nyní vše se změnilo . . . Musím se ale poohlédnouti po oslovi kuchaři, abych viděl, co činí se skopovým.“

Skučení nad námi počalo znovu, tak náhle a tak s divokou zuřivostí, že jsem užasl hrůzou. „Co jest to?“ volal jsem za ním, ale dveře se zavřely. Vrátil se zpět s vařeným skopovým masem; byl jsem tak rozčilen jeho vábnou vůní, že jsem ihned zapomněl na řev zvířat.

Po jednom dni střídavého spánku a jídla zotavil jsem se tak, že jsem mohl vyjít z tvrdého lůžka, seděti v lanovém koši a pozorovati, jak zelené moře snaží se udržeti krok s námi. — Montgomery — tak jmenoval se plavý muž — přišel ke mně, když jsem stál na palubě; prosil jsem ho o nějaký oděv. Dal mně několik svých částí oděvu z plachtoviny; pravil, že ty, které jsem měl na sobě ve člunu, byly hozeny do moře. Byly mi dosti volné, neboť byl zavalitý a dlouhých končetin.

Pravil při té příležitosti, že kapitán jest ze tří čtvrtin opilý a leží ve své kajutě. Když jsem oblékl oděv, otázal jsem se ho, kam pluje loď. Řekl, že cílem lodi jsou Hawaiské ostrovy, ale že on vylodí první.

8 Ostrov doktora Moreau

„Kde?“ otázal jsem se.

„Jest to ostrov. . . kde žiju. Pokud vím, nemá jména.“

Pohlédl na mne upřeně, dolní jeho ret visel dolů; hleděl pojednou tak tupě před sebe, že jsem ihned vycítil, že si nepřeje dalších otázek. Byl jsem tak diskrétní a netázal jsem se více.

Tajemná tvář.

Opustivše kajutu shledali jsme, že jakýsi muž zatarasil nám cestu. Stál, zády k nám obrácen, na lánovém řebříku a otvorem mezi provazy zvědavě pohlížel do podpalubí. Pokud jsem mohl spatřit ti, byl to znetvořený muž, krátký, zavalitý a neobratný, s hrbem na hrudi, se šíjí vlasy porostlou; jeho hlava byla hluboko vnořena mezi ramena. Oděv jeho byl z temně modré látky, černý vlas byl zvláště silný a hrubý. Slyšel jsem psy, ač jsem jich neviděl, pojednou zuřivě zaštěkati, a onen muž ihned trhl sebou zpět, dotýkaje se mé ruky, kterou jsem jej chtěl uvést z cesty. Obrátil se se zvířecí rychlostí.

Nevím ani, jak octnul jsem se tváří v tvář s jeho černým obličejem, který mne nesmírně polekal. Byl podivným způsobem znetvořen: Obličejová jeho část vyčnívala vpřed, tvoříc cosi podobného rypáku; ve velkých, poloctevřených ústech cenily se bílé, velké zuby, jaké jsem nikdy neuzřel v lidských ústech. Jeho oči byly na okraji krví podlity, a jen úzká, bílá obruba zbývala kolem ořechově hnědých zorniček. Pocit nezvyklého vzrušení zračil se v jeho tváři.

„K ďasu!“ pravil Montgomery. „Proč nejdeš z cesty?“ Muž s černou tváří uhnul se beze slova z cesty.

Stoupal jsem po řebříku, instinktivně ohlížeje se k němu. Montgomery zůstal chvíli státi na podlaze. „Víš, že nemáš zde co činiti,“ řekl volným hlasem. „Tvé místo jest napřed.“

Muž s černým obličejem schoulil se k zemi. „Oni . . . nechtějí

mě míti napřed.“ Mluvil zvolna, s podivným sípavým přízvukem hlasu.

„Nechtějí tě míti napřed!“ volal Montgomery výhrůžlivě. „Ale pravím tobě, abys šel.“ Chystal se říci něco více, ohlédl se však náhle ke mně a šel za mnou k žebříku. Stál jsem na půli cestě k palubě a patřil jsem zpět, nadmíru užaslý nad groteskní ošklivostí černého tvora. Nikdy před tím jsem neviděl tak odporný a neobyčejný obličej a přece — není pochybnosti — měl jsem v tu chvíli zvláštní pocit, že jsem kdesi viděl tyto tahy tváře a gesta, které mě nyní tak děsily. Později mi napadlo, že snad po prvé jsem ho spatřil, když mě přenášeli na loď, ale to sotva ukojilo mou vzpomínku na minulou známost. Ale jak je možno, aby někdo, kdo hleděl na cizí tuto tvář, zapomněl na určitou příležitost, která se mihla jeho paměti?

Pohyb Montgomeryho, aby šel za mnou, odvrátil mou pozornost; obrátil jsem se a hleděl na palubu malé lodi. Byl jsem zvuky, které jsem slyšel, již polopřipraven na to, co jsem tam spatřil. Ovšem, tak nečisté paluby jsem dosud neviděl. Byla pokryta odpadky z mrkve, odřezky zelené hmoty a nepopsatelnou špínou. Řetězy k hlavnímu stěžni byli upevněni četní psi, kteří ihned počali proti mně se vzpírati a štěkati; obrovská puma byla připevněna k zadnímu stěžni v malé železné kleci, která byla tak úzká a malá, že v ní nemohla ani se obrátiti. Dále pod zábradlím pravého okraje lodi bylo několik velkých klecí s mnoha králíky, a napřed ojedinelá lama tísnila se ve skříni, kleci podobné. Psi měli kožené náhubky. Jediným lidským tvorem na palubě byl hubený a mlčenlivý lodník u kormidla.

Záplátované a špinavé plachty lodi napínaly se větrem a shora se zdálo, jako by malá loď rozpínala své všechny plachty na venek, mimo loď. Obloha byla jasná, slunce stálo v půl cestě k západnímu cbzoru; dlouhé vlny, pěnice se větrem, běžely s námi. Šli jsme kolem kormidelníka na záď lodi a pozorovali, jak voda v proudu za námi se pění, bublinky tančí a mizejí ve vlnách. Obrátil jsem se a hleděl na špinavou palubu po celé délce lodi.

„Jest toto námořní zvěřinec?“ tázal jsem se. „Mnoho neschází,“ pravil Montgomery.

„Proč jsou zde zvířata? Na prodej? Nemyslí kapitán, že je prodá někde v jižních mořích?“

„Podobá se pravdě,“ pravil Montgomery a obrátiv se, hleděl opět do vody za lodí.

Pojednou zaslechli jsme křik a celou spoustu nadávek a proklínání, vycházejících z podpalubí a znetvořený muž černé tváře stoupal po řebříku rychle nahoru. Hned za ním spěchal těžký, ryšavý muž v bílé čapce. Lovečtí psi, kteří mezitím se nasýtili štekání, jakmile spatřili prvního, počali zuřiti znovu se štekotem prudce se vzpírajíce proti řetězům. Černý muž váhal jíti kolem nich a tím ryšavý muž získal dosti času, aby jej dostihl a zasadil jemu hroznou ránu mezi lopatky. Nešťastný dábel klesl jako poražený dobytek a svíjel se ve špíně mezi zuřícími psy. Na štěstí byli opatřeni náhubky. Ryšavý muž jásal radostí, potáčeje se na všechny strany, ve vážném nebezpečí, jak se zdálo, bud sřítiti se do podpalubí aneb vpřed na svou obět.

Jakmile se objevil druhý muž, Montgomery prudce sebou trhl. „Zůstaňte tam!“ křičel výhrůžným hlasem. Několik námořníků objevilo se na přídi lodi.

Černý muž, skuče podivným hlasem, svíjel se pod nohama psů. Nikdo se nepokusil jemu pomoci. Zvířata snažila se dle svých nejlepších sil roztrhati ho, chňapajíce po něm. Jejich hbitá, šedá těla míhala se v rychlém tanci nad neobratnou, roztaženou živou hmotou. Námořníci z předu výkřiky je pobízeli, snad bylo jim vše příjemnou zábavou. Montgomery vzkřikl zlostně a chodil velkými kroky po palubě. Šel jsem za ním.

V následující vteřině černý muž vyškrábal se ze spárů zvířat a potácel se do předu. Zvolna došel k hlavnímu stěžni a opřen o lano, obtížně dýchaje zůstal státi a přes rameno divoce pohlížel na psy. Ryšavý muž spokojeně se usmíval.

12 Ostrov doktora Moreau

„Poslyšte, kapitáne,“ pravil Montgomery, s nepatrným šišláním, uchopiv ryšavého muže za lokte; „to nemáte činiti.“

Stál jsem za Montgomerym. Kapitán obrátil se do polovice a hleděl na něho tupým a slavnostním zrakem opilého muže. „Co nemám činiti?“ tázal se; když pohlížel celou minutu ospale do Montgomeryovy tváře, dodal ospale: „zpropadený pilaři kostí.“

Prudkým pohybem snažil se uvolnit své lokte a po dvou marných pokusech vnořil své pihovaté pěsti do kapes.

„Ten muž jest cestující,“ pravil Montgomery, „radím vám, abyste jej nechal na pokoji.“

„Jděte k dasu!“ zvolal hlučně kapitán. Náhle se otočil a zapotácel se ke straně. „Dělám, co chci na své lodi,“ dodal.

Myslil jsem, že jej Montgomery opustí — ježto nelidský muž byl opilý. Než on poněkud jen zbledl a šel za kapitánem k zábradlí.

„Poslyšte, kapitáne,“ řekl. „Mého muže nesmíte trýzniti. Od té doby, kdy vstoupil na loď, jest neustále týrán.“

Alkoholické výpary činily kapitána celou minutu neschopna slova. „Zpropadený pilaři kostí!“ bylo vše, co uznal za nutné říci.

Pozoroval jsem, že Montgomery jest jedním z oněch zvolných, tvrdošijných povah, které se roztavují den ode dne až do bílého žáru a nikdy nechladnou, aby zapomínaly; viděl jsem tudíž, že tento spor od nedávné doby roste čím dále tím více. „Jest opilý,“ pravím, snad jen z povinnosti, „ničeho s ním nepořídíte.“

Montgomery ošklivě stočil převislý dolní ret. „Jest stále opilý. Domníváte se, že jej omlouvá toto, aby napadal své cestující?“

„Má loď,“ počal mluvit kapitán, mávaje nejistě rukou směrem ke klecím, „byla čistou lodí. Pohleďte na ni nyní.“ Byla vskutku vším, jen ne čistou. „Mužstvo,“ pokračoval kapitán, „čistotné, úctyhodné mužstvo.“

„Byl jste ochoten přijmouti zvířata na palubu.“

„Přál bych si, abych nikdy nespatriil vašeho ďábelského ostrova. Nač k ďáblu . . . potřebujete zvířat pro takový ostrov? Pak ten váš

muž . . . Ničeho bych nenamítal, kdyby byl mužem. Jest to šílenec. A nemá vzadu co činiti. Myslíte, že celá prokletá loď náleží vám?“

„Vaši námořníci týrali nešťastného ďábla hned, jakmile vstoupil na loď.“

„Ano, tím jest právě on — on jest ďábel, ohyzdný ďábel. Moji lidé nemohou s ním se snášeti. Já též ne. Žádný z nás nemůže se s ním dobře snášeti. Ani vy sám.“

Montgomery odvrátil se od něho. „Vy necháte onoho muže na pokoji, ať jest to kdykoliv,“ řekl, kývaje hlavou mezi řečí.

Než kapitán měl nyní chuť k hádce. Pravil důrazným hlasem: „Přijde-li ještě jednou k tomuto konci • lodi, obrátím mu střeva na venek, pravím vám. Vyřizu jeho ničemná střeva z vnitřku! Kdo jste vy, že mně říkáte, co mám činiti? Pravím vám, že já jsem kapitán lodi — kapitán a majitel. Jsem zde zákonem, pravím zákonem a prorokem. Ujednal jsem smlouvu, že přijmu muže a jeho sluhu do a z Aricy a přivezu zpět několik zvířat. S nikým jsem nesmluvil, že převezu šíleného ďábla a hloupého pilaře kostí, jednoho “ Nebudu uváděti, jak spílal Montgomerymu. Viděl jsem, že tento postoupil o krok vpřed a proto přerušil jsem jeho řeč. „Jest opilý,“ řekl jsem. Kapitán počal spílati ještě hůře než dříve.

„Buďte zticha,“ volám, obraceje se k němu, když Montgomeryova bílá tvář věštila nebezpečí. Tím převedl jsem proud nadávek na sebe.

Nicméně, těšilo mě, že jsem odvrátil, co ne nepodobalo se počínající rvačce, byť i tím rozhněval jsem zpitého kapitána. Nemyslím, že bych kdy slyšel tolik sprostých slov hrnouti se z úst muže v nepřetržitém proudu, ač jsem dosti často navštěvoval výstřední společnosti. Některá z nich stěží jsem snášel, neboť jsem člověk mírné povahy. Ovšem, řekl-li jsem kapitánovi, aby byl zticha, zapomněl jsem, že jsem kusem lidského nákladu, zbaven všech hmotných prostředků, neplatící svůj účet, úplně odvislý na milosrdenství — neb vypočítavosti majitele lodi. Upomenul mne na

14 Ostrov doktora Moreau

tuto věc se zvláštním důrazem. Než, ať jest tomu jakkoliv, zabránil jsem půtce.

U zábradlí lodi.

Večer po západu slunce spatřili jsme zem, ke které loď pomalu se blížila. Montgomery sdělil mně, že jest to cíl jeho cesty. Byla tak vzdálena, že podrobností nebylo viděti; připadala mi, jako nízko ležící skvrna temně modrého na neurčitě modrošedém moři. Kolmý téměř kotouč dýmu vznášel se z ní k obloze.

Kapitán nebyl na palubě, když jsme spatřili ostrov. Když ukojil divoký svůj hněv proti mně, vrávoral dolů a uložil se k spánku na podlaze své kajuty. Kormidelník ve skutečnosti ujal se velení. Byl hubený, mlčenlivý muž, jakého kdy spatřil jsem u kormidla. Patrně nebyl v dobré shodě s Montgomerym. Nevšímal si žádného z nás. Seděli jsme vedle něho v trapném mlčení, když jsem učinil několik marných pokusů, aby se dal s námi do hovoru. Napadlo mi též, že mužstvo pohlíží velmi nepřátelsky ha mého společníka a jeho zvířata. Montgomery ani slovem se nezmínil, co zamýšlí se zvířaty; moje zvědavost rostla sice každým dnem, ale nenutil jsem jej k odpovědi.

Bavili jsme se rozhovorem v nižší části paluby, až obloha byla hustě poseta hvězdami. Kromě ojedinelých Zvuků ve žlutě osvětlené přídi lodi a pohybu zvířat na tu neb onu stranu, noc byla velmi tichá. Puma ležel i schoulená v chomáči, pozorujíc nás blýskajícima očima: černavý kotouč v rohu klece. Psi Z láli se spáti. Montgomery vytáhl Z pouzdra několik doutníků.

Vypravoval mně o Londýnu tónem polotesklivé upomínky a tázal se na vše, jak od té doby se Změnilo. Mluvil jako muž, kterému

líbil se jeho život v Londýně a který byl pojednou a na vždy všech jeho výhod zbaven.

Hovořil jsem dle své síly o tom a onom. Celou tu dobu zvláštnost jeho postavy tanula mi na mysli a mluvil-li jsem, pohlížel jsem na jeho zvláštní bledou tvář při slabém světle strážní svítilny. Pak hleděl jsem na tmavé moře, kde jeho malý ostrov tajil se ve tmě.

Tento muž, zdálo se mi, přišel z nekonečnosti, aby zachránil můj život. Zítřka opustí lod a zmizí opět Z mého života. I za zcela všedních okolností zamyslí bych se poněkud nad touto věcí. Ale v první řadě nedovedl mně nikdo vysvětliti, proč vzdělaný muž žije na tomto neznámém ostrově, a proč veze tak podivný náklad. Často jsem se přistihl, že opakuji kapitánovu otázku: K čemu potřebuje Zvířata? Proč tak učinil a řekl, že jemu nenáleží, když poprvé o nich jsem se zmínil? Pak v jeho sluhovi bylo cosi bizzardního, co vzbudilo ve mně hluboký dojem. Tyto okolnosti zahalovaly muže v hluboké tajemství. Vířily mou obrazotvorností a poutaly můj jazyk.

Byla skorem půlnoc, když náš hovor o Londýně umlkl; stáli jsme těsně vedle sebe, opírajíce se o zábradlí a hledíce snivě na tiché, hvězdami ozářené moře; každý z nás sledoval své vlastní myšlenky. Vzduch probouzel cit a počal jsem mluvit o své vděčnosti.

„Chci vám říci,“ pravil jsem po chvíli, „že jste zachránil můj život.“

„Náhoda,“ odpověděl; „nic než náhoda.“

„Mnohem jest m milejší, že vím, komu mám poděkovati.“

„Neděkujte nikomu. Měl jste nouzi a já vědomosti, dal jsem vám injekce a krmil vás, jako bych tak činil na zkoušku. Měl jsem dlouhou chvíli a toužil jsem po zaměstnání. Kdybych byl téhož dne rozhněván, aneb vaše tvář se mně nelíbila, ano — jest to podivná otázka, kde byste byl nyní.“

Moje nadšení tímto poněkud schladlo. „Za jakoukoliv cenu —“ počal jsem mluvit.

„Jest to náhoda, pravím vám,“ přerušil mne, „jako vše v životě

lidském. Jen oslové to nenahlízejí. Proč jsem nyní zde — vyrván ze středu civilisace — na místě, abych byl šťastným mužem, a těšil se všem zábavám Londýna? Jedině proto, že — před jedenácti lety — ztratil jsem hlavu na deset minut v mlhavé noci.“

Přestal mluvit. „Jak to?“ táži se ho.

„To jest všechno.“

Umlkli jsme Znova. Pak se usmál. „Jest cosi ve svitu hvězd, co nám jazyk uvolňuje. Jsem osel a přece poněkud bych si přál, vám o tom vypravovati.“

„O čemkoliv mně vypravovati budete, vše podržím v tajemství . . . Přejete-li si toho totiž.“

Chtěl Začít, ale pak nerozhodně potřásl hlavou.

„Nechme toho,“ pravím. „Nic m, na tom nezáleží. Konečně jest lépe, podržíte-li pro sebe své tajemství. Ničeho byste nezískal než něco útěchy, kdybch si vážil vaší důvěry. Ne-li, co na tom?“

Zasténal nerozhodnut. Cítil jsem, že dotkl jsem se jeho stinné stránky, kdy nálada sváděla jej k sdílnosti, aby řekl pravdu; nebyl jsem tak Zvědav doZvěděti se, co vypudilo mladého studujícího lékařství z Londýna. Měl jsem svou domněnku. Pokrčil jsem rameny a odvrátil se stranou. O plochou příčku v zádi lodi mlčky stála opřena tmavá postava a pozorovala hvězdy. Byl to Montgomeryův tajemný společník. Při svém pohybu pohlédl na mne přes rameno a hleděl opět na druhou stranu.

Zdá se vám všední věci, co na mne dopadlo jako prudká rána. Jediným světlem blízko nás byla svítlna u kormidla. Tvář postavy byla obrácena na malý okamžik z temné zádi lodi směrem k svítlně, a viděl jsem, že oči její, setkavše se s mými, zářily bledeželeným světlem.

Nevěděl jsem tehdy, že červená zář z lidských očí není vzácná. Případalo mi, že tato věc nesvědčí o zřejmé lidské povaze. Černá postava, se svými ohnivými očima přivedla v nivec všechny myšlénky a pocity dospělého muže, a na okamžik zapomenutá hrůza

18 Ostrov doktora Moreau

dítěte objevila se v mé mysli. Pak celý dojem zmizel, jak byl přišel. Podivná černá podoba muže, ne příliš dlouhá, byla zavěšena nad příčkou lodi, proti Záři hvězd, a při tom jsem shledal, že Montgomery mluví ke mně.

„Myslím, abychom šli do kajuty,“ pravil, „až se nasytíte tohoto pohledu.“

Odpověděl jsem nesouvislými slovy. Šli jsme dolů, u dveří mé kajuty přál mi dobrou noc.

Tuto noc měl jsem velmi nepříjemné sny. Ubývající měsíc pozdě vycházel. Jeho světlo vrhalo bledě bílé paprsky do kajuty a tvořilo příšernou postavu na prknech mé kajuty. Pak probouzeli se psi a počali štěkati a výti, tak že spal jsem nepokojně a stěží usnul před svítáním.

Muž, který neměl kam jíti.

Časně z rána — druhého dne po svém Zotavení a tuším čtvrtého dne po svém zachránění — probouzel jsem se směsicí bouřlivých snů, snů o dělech a hulákající luze a slyšel jsem, že kdosi nade mnou chraptivým hlasem mě volá. Protřel jsem si oči, ležel jsem a naslouchal hluku, nevěda malou chvíli, kde jsem. Pak ozval se náhlý dupot bosých nohou, Zvuk těžkých předmětů, přehazovaných Ze strany na stranu, hlučné řinčení a rachocení řetězů. Slyšel jsem vodu šplíchající a pěnící se; světleZelená vlna přehnala se přes malé, okrouhlé okénko a pak voda v proudech řinula se po skle. Chvatně jsem se oblékl a šel na palubu.

Když jsem vystupoval po řebříku, spatřil jsem proti rudé obloze — neboť slunce právě vycházelo — široká záda a červený kapitánův vlas, nad jehož šjíjí puma se točila na kladce, lanem připevněné k rahnu Zadního stěžně. Ubohé zvíře zdálo se hrozně poděšené, choulíc se ke dnu klece. „Přes palubu s nimi!“ křičel kapitán. „Přes palubu s nimi! Ať máme loď čistou co nejdříve.“

Stál mně v cestě, musil jsem tedy uchopiti jeho rámě, abych mohl vystoupiti na palubu. Otočil se prudce a zapotácel se několik kroků zpět, dívaje se upřeně na mne. „Halló!“ řekl tupě a pak zablesklo se v jeho očích. „Nu, to jest pan — pan . .“

„Prendick,“ pravil jsem.

„Prendick, k ďasu!“ řekl. „Buďte zticha — to jest vaše jméno. Pane Buďte zticha.“

Nebylo záhodno odpovídati surovému muži. Než neočekával jsem, co nejbližší chvíli zamýšlí. Ukázal rukou k můstku, kde Montgomery stál se statným, šedivým mužem ve špinavě modrém, vlněném obleku, který patrně právě přišel na palubu. „Touto cestou ven, Zpropadený pane Buďte-zticha. Touto cestou,“ křičel kapitán.

Montgomery a jeho společník obrátili se, když takto mluvil.

„Co pravíte?“ táži se.

„Touto cestou, pane Buďte-zticha — to jest, co pravím. Přes palubu, pane Buďte-zticha — a hbitě. Čistíme loď, vyčistíme celou pozeňnanou loď. A přes palubu půjdete.“

Pohlížel jsem na něho úplně zmaten. Pak mně napadlo, toho vlastně že jsem si upřímně přál. Ztracené vyhlídky, že budu další cestu jediným cestujícím tohoto svárlivého opilce, neměl jsem proč želeti. Obrátil jsem se k Montgomerymu.

„Nemohu vás míti,“ řekl jeho společník stručně.

„Nemůžete mě míti!“ pravím polekán. Obličej jeho byl tak upřímný a resolutní, že jsem podobného neviděl.

„Poslyšte,“ počal jsem, obraceje se ke kapitánovi.

„Přes palubu,“ pravil kapitán. „Tato loď není již pro zvířata a lidožrouty, horší než zvířata. Přes palubu půjdete, pane Buďte-zticha. Nemohou-li vás ani oni míti, plujte nazdařbůh. Ale jítí musíte! Se svými přáteli. Jsem na vždy s tímto ďábelským ostrovem hotov, amen! Jsem jeho syt.“

„Ale, Montgomery,“ volám prosebně.

Montgomery stočil dolní ret a hlavou ukázal beznadějně na šedivého muže, stojícího vedle něho, ukazuje tak, že nemá moci, mně přispěti na pomoc.

„O vás se postarám ihned,“ řekl kapitán.

Pak počalo podivné vyjednávání na tři strany. Střídavě obracel jsem se od jednoho k druhému Ze tří mužů, nejprve k šedivému muži, aby dovolil mi vystoupiti na zemi, pak k opilému kapitánovi, aby mne ponechal na palubě. I námořníkům jsem prosebně

domlouval. Montgomery nepromluvil ani slova; jen záporně kýval hlavou. „Přes palubu půjdete, pravím vám,“ byla stálá odpověď kapitánova . . . „Das vezmi Zákon! Já jsem zde králem.“

Konečně, přiznávám se, můj hlas náhle se zlomil uprostřed hrozné kletby. Tušil jsem záchvat hysterického sebevědomí, šel jsem do zadu a pohlížel zachmuřen upřeně na nic.

Mezitím lodníci rychle pokračovali s vyloděním nákladu a zvířat v klecích. Veliký, dlouhý člun s dvěma plachtami ležel po straně lodi a do tohoto byl přenášén podivný druh nákladu. Neviděl jsem rukou z ostrova, které přejímaly náklad, neboť trup člunu byl Zakryt bokem lodi.

Ani Montgomery ani jeho společník nepovšimli si mne hrubě, pomáhající neb radíce čtyřem neb pěti námořníkům, kteří skládali zavazadla. Kapitán šel do předu, ale spíše překážel, než pomáhal. Byl jsem střídavě zoufalý a ke všemu odhodlán. Jednou neb dvakráte, v očekávání, až budou se vším hotovi, neodolal jsem mocnému pudu a smál jsem se svému bídnému postavení. Byl jsem tím politování hodnější, ježto jsem ani nesnídal. Hlad a nedostatek krevních tělísek ubírají celou mužnou sílu muži. Pozoroval jsem dosti jasně, že nemám dosti síly v těle, abych se ubránil kapitánovi a nebyl vyhnán z lodi, ani že nemohu se vtíratí Montgomerymu a jeho společníkovi. Tak nečinně hleděl jsem vstříc svému osudu; Montgomeryův majetek mizel ve velkém člunu, jako by mne tu ani nebylo.

Konečně práce byla ukončena a nastal zápas; byl jsem vlečen slabě jen odporuje k lodnímu můstku. Mezitím povšiml jsem si cizích, šedých obličejů lidí, kteří seděli s Montgomerym ve člunu. Než člun byl již pln nákladu a odrazil od lodi. Široká mezera Zelené vody objevila se pode mnou; vši silou plížil jsem se Zpět, abych nepadl po hlavě dolů.

Lidé ve člunu vyráželi ze sebe posměšné narážky; slyšel jsem, že Montgomery jim spílá. Kapitán, kormidelník a jeden z námořníků vlekli mě na zád lodi, kde Za lodí byl vlečen člunek Lady V a i n. Byl

22 Ostrov doktora Moreau

do polovice naplněn vodou; neměl vesel ani jiných potřeb. Vzpíral jsem se vstoupiti do něho a mrštil jsem sebou celou délkou na palubu. Konečně spustili mě po lanu dolů — neboť neměli k tomu lanového řebříku — a odřízli lano.

Zvolna plul jsem od lodi. Bez zájmu pozoroval jsem, jak všechny ruce připjaly lana plachet, a pomalu ale bezpečně loď otáčela se po větru. Plachty se třepaly a nadmuly se pak, když vítr se do nich opřel. Upřeně jsem hleděl do větrem porouchaných plachet, sklánějících se těsně až ke mně. Pak loď Zvolna mizela z mého obzoru.

Neobrátil jsem se hlavou ani jednou, abych ji sledoval. Zprvu sotva jsem věřil, co se přihodilo. Schoulil jsem se na dně člunu; omámen a hladov na pustém, olejovitém moři. Pak jsem si uvědomil, že jsem opět v tomto svém malém pekle, do polovice naplněném vodou; když jsem se ohlédl kolem člunu, ryšavý kapitán posmíval se mi že zádi lodi; patřil-li jsem k ostrovu, dlouhý člun menšil se čím dále tím více, blíže se k břehu ostrova.

Najednou poznal jsem krutost své osamělosti. Neměl jsem prostředku, dosáhnouti Země, leda bych mohl tam doplavati. Jak Zajisté víte, byl jsem dosud sláb od té doby, kdy jsem byl v člunu; hladov a vysílen, jinak bych tak si nezoufal. Než když jsem uvažoval o svém žalostném postavení, počal jsem vzlykati a plakati, což nikdy jsem nečinil od té doby, kdy jsem byl malým děckem. Slzy kanuly mi po tváři. V zoufalství bušil jsem pěstěmi do vody v člunu a narážel zuřivě na jeho okraj. Hlasitě volal jsem k Bohu, aby mě nechal zemřítí.

Podezřelí námořníci.

Obyvatelé ostrova, vidouce, že jsem bez pomoci, slitovali se přece nade mnou. Člun pohyboval se velmi Zvolna směrem východním v ostrém úhlu blíže se k ostrovu; náhle spatřil jsem s hysterickým ulehčením, že se dlouhý člun obrací a vrací ke mně. Byl přetížen nákladem a když se přibližoval, mohl jsem viděti, že Montgomeryův šedivý společník sedí v zádi lodi stísněn mezi psy a několika zavazadly. Tento člověk hleděl na mne upřeně, aniž by učinil nějaký pohyb neb promluvil. Mrzák s černým vlasem poblíže pumy na boku lodi hleděl na mne stejně upřeně. Mimo ně byli ještě v člunu tři muži, cizí Zvířatům podobní lidé, na které psi divoce skučeli. Montgomery byl u kormidla a řídil lod až ke mně, povstal, chytil a upevnil mé lano k vidlici kormidla, aby mne vzal do vleku — neboť nebylo místa v lodi.

Mezitím Zotavil jsem se z hysterického zuření a odpovídal jsem na jeho volání, když ke mně se blížil, dosti srdnatě. Řekl jsem, že člun jest téměř ponořen a on podal mně konev. Padl jsem zpět, když lano mezi čluny se napjalo. Nějakou dobu pilně jsem čerpal vodu.

Když nebylo vody ve člunu — neboť voda byla do člunu vlita a člun jinak úplně neporušen — měl jsem dosti volné chvíle, povšimnouti si opět lidí ve člunu.

Šedivý muž hleděl dosud na mne bez ustání a to, jak se mi zdálo, s pocitem jakési zmatenosti. Kdykoliv se naše oči setkaly, hleděl dolů na psa, který seděl mezi jeho koleny. Byl muž silné konstrukce, a jak

jsem již pravil, s krásným čelem a dosti těžkými vráskami; jeho oči jevíly zvláštní přepadání kůže víček, jak často se stává v pokročilejším věku; mohutný záhyb kolem koutku rtů dodával jemu výbojné odhodlanosti. Mluvil s Montgomerym tonem tak hlubokým, že jsem ničeho neslyšel. Od něho můj zrak přešel na tři muže; byli podivným mužstvem. Viděl jsem jen jejich tváře; než bylo něco v jejich tvářích, co — nevím, proč — budilo ve mně zvláště silný odpor. Pohlížel jsem k nim pevně, ale dojem nepřestal, ač nevím, co jej způsobilo. Snad byli to hnědí lidé, ale jejich končetiny byly podivným způsobem Zahaleny v tenkou, špinavě bílou látku — až dolů na prsty a ke konci noh. Nespatřil jsem podobně oblečených mužů a paní jen na východě. Nosili také turbany a zpod nich vyhlížely ke mně jejich trpasličí obličej, tváře s vyčnívající dolní čelistí a jasnýma očima. Měli slabý, černý vlas, podobný hřívě koní; i v sedě byli patrně vyšší postavy než kterákoliv mně známá rasa lidská. Šedivý muž, který dle mého odhadu byl velikosti dobrých šesti stop, v sedě byl o hlavu menší, než nejmenší ze tří mužů. Později jsem shledal, že ve skutečnosti žádný není vyšší než já, jen jejich trup byl abnormálně dlouhý, kdežto stehna byla krátká a podivuhodně stočena. Jistě byla to prazvláštní, odporná společnost, a nad jejich hlavami, pod přední plachtou zírala ke mně černá tvář muže, jehož oči svítily ve tmě.

Když jsem udiven je prohlížel, naše oči se setkaly a pak jeden po druhém odvrátil se stranou od mého pohledu a jen pokradmu na mne se poohlédl. Napadla mi myšlenka, že jsem jim snad na obtíž a proto obrátil jsem svou pozornost k ostrovu, ke kterému jsme se blížili.

Byl nízký, hustě rostlinstvem porostlý, hlavně jakýmsi druhem palem, mně neznámým. Z jednoho bodu slabý, bílý kotouč dýmu zvolna stoupal do nesmírné výše a pak rozptyloval se dolů jako jemné perí. Byli jsme nyní v polokruhu široké zátoky, vroubené na obou stranách nízkou vysočinou. Břeh byl pln šedivého písku a příkře se zdvihal k hřebenu vysočiny asi 60—70 stop nad hladinou mořskou, nepravidelně jsa kryt stromy a nízkými keři. V polovici stráně stála

čtyřhranná, pestrá a kamenná ohrada, jak později jsem seznal, byla vystavena z části z korálů, z části ze sopečnaté lávy. Dvě střechy pokryté slamou vyčnívaly z ohrady.

Muž stál na břehu, očekáváje nás. Domníval jsem se, dokud byli jsme ještě daleko od břehu, že jsem viděl ještě jiné tvory velmi groteskní mizeti mezi křovinami stráně, ale nespatriil jsem jich, když jsme se přiblížili k břehu. Tento muž byl prostřední velikosti a jeho obličej byl tak tmavý jako černočův. Měl velká ústa, téměř bez vyvinutých rtů; těžkou hlavou vpřed posunutou hleděl k nám. Byl oblečen jako Montgomery a jeho šedivý společník v halenu a spodky modré barvy.

Když jsme přijeli ještě blíže, postava počala běhati na břehu na tu neb onu stranu, konajíc velmi groteskní pohyby. Na Montgomeryův povel čtyři muži v člunu vyskočili a vypjali plachetní lana. Montgomery řídil loď kolem do úzkého, malého přístavu, který byl uměle vytvořen v písčnatém břehu. Muž na břehu spěchal k nám. Přístav, jak jsem jej nazval, nebyl vskutku než jámou, jež při podobném stavu moře byla s to pojmouti dlouhý člun.

Slyšel jsem bok lodi naraziti na písek; přidržel jsem konví člun od kormidla velkého člunu; odvázal jsem lano a přistál k zemi. Tři zakuklení muži neobratnými pohyby odplížili se na písek a s přispěním muže čekajícího na písku počali skládati náklad. Nemálo mě zajímaly zvláštní pohyby dolních končetin tří zahalených a ovinutých námořníků — nebyly těžkopádné, ale jaksi nezvyklým způsobem točité, snad jako by byly skloubeny na nepravém místě. Psi vyli dosud a vzpírali se na svých řetězech proti těmto mužům, když šedivý muž s nimi vystupoval na břeh.

Tři velcí muži mluvili jeden k druhému cizím hrdelním tonem; muž očekávající nás u břehu počal žvatlati s nimi radostně — patrně cizí řečí — když rukama chápali se Zavazadel v Zádi lodi. Slyšel jsem kdes podobný hlas, ale nemohu vzpomenouti, kde. Šedivý muž stál u nich, krotě pobíhajících šest psů; jeho velitelský hlas převyšoval

jejich štekot. Montgomery vypjal kormidlo, přistál k břehu a všichni dali se do vyloďování zavazadel. Byl jsem velmi sláb po dlouhém postu a slunce pražilo do mé obnažené hlavy; nemohl jsem tedy jim nabídnouti pomoci.

Pojednou zdálo se mi, že šedivý muž upomenul se na mne a přišel ke mně. „Vyhlížíte,“ pravil „jako byste snad ani nesnídal.“

Malé jeho oči byly brilliantně černé pod těžkými řasami. „Doufám, že mně prominete. Nyní jste naším

hostem, zařídíme vám vše příjemně a pohodlně — ač jste nezván, jak víte.“

Pohlédl bystře v mou tvář. „Montgomery praví, že jste v dělaný muž, pane Prendicku — praví, že znáte něco z přírodních věd. Smím se tázati, co tím míníte?“

Vypravoval jsem jemu, že jsem strávil několik roků v Royal College of Science a konal některá biologická bádání pod Huxleyem. Po těch slovech mírně nadzdvihl řasy oční.

„To mění poněkud věc, pane Prendicku,“ pravil; bylo patrné z jeho řeči, že si mne o něco málo více váží. „Náhodou jsme zde biologové. Toto jest biologická stanice — do jisté míry.“ Jeho oko spočinulo na lidech v bílém oděvu, kteří vlékli pumu na vozíku k obraženému dvoru. „Alespoň já a Montgomery,“ dodal.

A pak: „Kdy se vám podaří nás opustiti, nemohu říci. Jsme stranou od kterékoliv námořní dráhy. Vidíme loď jednou za dvanáct měsíců, neb podobně.“

Opustil mne náhle a šel kolem skupiny mužů po břehu nahoru a vstoupil nejspíše do zděné ohrady. Druzí dva lidé byli zaměstnáni s Montgomerym, srovnávající malá zavazadla na nízký vůz. Lama a králíci v klecích byli ještě na lodi; psi dosud byli připoutáni na příčce lodi. Když náklad vozu byl úplný, tři muži uchopili strany vozu a tlačili asi tunu nákladu za pumou. Pak Montgomery je opustil a přišel ke mně, napřahuje ruku.

„Jsem spokojen,“ pravil, „pro svou osobu. Kapitán byl hloupý osel. Pěkně byl by vám věc zařídil.“

„Podruhé jste mi zachránil život,“ odpověděl jsem.

„Závisí to od okolností. Poznáte, že tento ostrov jest zpropadeně prapodivným místem, slibuji vám. Měl bych se velmi na pozoru, kdybych chtěl si vyjiti, alespoň kdybych byl vámi. On “ Váhal okamžik, patrně rozmysliv si, co chtěl říci. „Chtěl bych, abyste mně pomohl s těmito králíky,“ dodal.

Jeho způsob jednání s králíky byl zvláštní. Brodil jsem se s ním ve vodě a pomohl jemu vytáhnouti jednu klec na břeh. Sotva se tak stalo, otevřel dvířka, obrátil klec k jedné straně a vysypal její živý obsah na zem. Dopadli zápasíce v chomáči jeden přes druhého. Zatlaskal rukama a ihned hopkující utíkali odtud, dvacet neb třicet jich co do počtu a zmizeli v křovinách. „Ať rostou a množí se, moji přátelé,“ řekl Montgomery. „Naplňte ostrov. Dosud měli jsme zde jistý nedostatek masa.“

Když jsem pozoroval je mizeti, šedivý muž vracel se s láhví brandy a několika zákusky. „Něco, abyste nám mohl pomoci, Prendicku,“ pravil mnohem přívětivějším hlasem než dříve.

Bez zdráhání požil jsem zákusky, zatím co šedivý muž pomohl Montgomerymu vyprostiti ještě asi dvacet králíků. Tři velké klece byly přece dovezeny za pumou do domu. Nápoje jsem neokusil, neboť nepiju lihových nápojů od svého narození.

Uzamčené dvěře.

Čtenář snad pochopí, že z počátku všechno kolem mne připadalo mi cizí: mé postavení bylo výsledkem tak neočekávaných dobrodružství, že jsem nebyl s to rozeznávat relativní zvláštnost té neb oné věci. Šel jsem za lamou po břehu; Montgomery mne dostihl a žádal, abych nevstupoval do zděné ohrady. Povšiml jsem si, že puma v kleci a velký počet zavazadel stály složeny před vchodem do tohoto čtverce.

Obrátil jsem se a viděl, jak dlouhý člun nyní úplně prázdný byl odstrčen od břehu a vytažen na písčité břeh; šedivý muž kráčel k nám. Oslovil Montgomeryho.

„A nyní jest na řadě problem tohoto nezvaného hosta. Co si s ním počneme?“

„Zná něco z přírodní vědy,“ pravil Montgomery.

„Nutká mne, abych se dal znovu do práce — s touto novou látkou,“ řekl šedý muž, ukazuje hlavou k ohradě. Jeho oči Zableskly.

„Rád vám věřím,“ podotkl Montgomery, tonem nijak srdečným.

„Nemůžeme jej poslati tamto, a nezbývá nám času, abychom jemu budovali novou chatrč. A jest přece příliš brzo, abychom se svěřili jemu se vším.“

„Jsem ve vašich rukách,“ pravil jsem. Neměl jsem ani tušení, co mínil slovem „tamto“.

„Přemýšlel jsem již o téže věci,“ Montgomery odpovídal. „Jest tam můj pokoj s dveřmi Zvenčí — —“

„Ovšem,“ řekl šedivý muž rychle, pohlédnuv na Montgomeryho a všichni tři kráčeli jsme k ohradě. „Jest mi líto, že činím se tajemným, pane Prendicku — ale víte sám, že jste neznámý. Naše malé obydlí zde obsahuje tajemství neb něco podobného, jakýsi vskutku druh pokoje — modrovousa. Vlastně nic tak velmi hrozného — pro rozumného muže. Ale právě nyní —• ježto vás neznáme“

„Zajisté,“ odpověděl jsem; „byl bych pošetilcem a považoval bych za nedůstojno, vám nedůvěřovati.“

Stáhl svá těžká ústa k mdlému úsměvu — byl jedním z těžkomyslných lidí, kteří se usmívají koutky úst staženými dolů — a uklonil se na důkaz, že svoluje. Šli jsme kolem hlavního vchodu do zděné ohrady: byla to těžká dřevěná brána v železném rámu a byla zavřena; náklad dlouhého člunu byl složen na Zevní straně; v rohu přišli jsme k malým dvířkům, kterých dříve jsem si nepovšiml. Šedivý muž vytáhl svazek klíčů z kapsy špinavě modravého kabátu, otevřel dvířka a vstoupil. Jeho klíče a pečlivé uzavření dveří, které byly přece stále v jeho dohledu, bylo mně nápadným.

Šel jsem za ním a ocitl jsem se v malém pokoji, prostě, ale přece ne nepohodlně zařízeném jehož dvéře nepatrně otevřené ústily do dlážděného dvora. Vnitřní dvéře Montgomery ihned Zavřel. Visutá rohož visela napříč tmavého rohu pokoje; malým nezaskleným oknem, chráněným železnou mříží, bylo viděti k moři.

Toto, šedivý muž pravil, bude mým obydlím, vnitřní dvéře, které Zavře, „aby mne uchránil neštěstí“, jsou prý mou hranicí dovnitř. Upozornil mne na pohodlné lodní křeslo před oknem a na řadu starých knih, hlavně, jak jsem shledal, chirurgických děl a vydání latinských a řeckých klassiků — řečí to, které velmi málo ovládám — na polici, poblíže visuté rohože. Opustil pokoj Zevními dveřmi, snad nepřál si otevřítí zevní dvéře ještě jednou.

„Zde obyčejně jíme,“ řekl Montgomery a pak jako v neurčitěm tušení šel za druhou osobou. „Moreau“, slyšel jsem jej volati a v první chvíli hrubě jsem si toho nepovšiml. Když jsem na to bral do

ruky knihy na polici, myšlenka vstoupila v mé vědomí: kde před tím uslyšel jsem jméno Moreau?

Seděl jsem před oknem, pojídal zákusky, které mi zbyly, a jedl jsem s výbornou chutí. „Moreau?“

Oknem spatřil jsem jednoho ze záhadných lidí v bílém obleku vléci bednu podél břehu. Na to okenní rám jej zakryl. Pak slyšel jsem klíč točít se v zámku a dvěře zavřely se za mnou. Malou chvíli na to slyšel jsem uzavřenými dveřmi řev loveckých psů, kteří byli vedeni ze břehu k ohradě. Neštěkali, ale čenichali a vrčeli nezvyklým způsobem. Slyšel jsem rychlý dupot jejich nohou a konejšivý hlas Montgomeryův.

Úzkostlivé tajnůstkářství těchto dvou mužů o tom, co jest skryto v této budově, učinilo na mne velmi mohutný dojem; nějakou dobu přemýšlel jsem o tom, nemoha si vysvětliti, odkud tak dobře znám jméno Moreau. Než tak podivuhodná jest lidská paměť, že nemohl jsem se upamatovati, s čím tak dobře známé jméno souviselo. Odtud mé myšlenky tékaly k nevysvětlenému zjevu znetvořeného a do bílé látky zahaleného muže na pobřeží. Neviděl jsem takové chůze, takových zvláštních pohybů, jako když on valil před sebou bednu. Vzpomněl jsem si, že žádný z těchto mužů na mne nepromluvil, ač jsem přistihl většinu z nich tak pátravým zrakem na mne zírati čas od času, zcela jinak než jest přímý pohled nezáludných divochů. Divil jsem se, jakou řečí mluvili. Zdáli se všichni neobyčejně mlčenlivými a když mluvili, byl jejich hlas velmi neobratný. Jaká jest jejich vada? Pak vzpomněl jsem si na oči neveselého sluhy Montgomeryho.

Právě když jsem na něho myslel, vstoupil do pokoje. Byl oblečen v bílém obleku a nesl malý podnos s něco kávy a vařenou zeleninu. Stěží potlačil jsem pocit hrozného leknutí, jak vstoupil přívětivě se ukláněje a stavě podnos přede mnou na stůl.

Pak novým leknutím jsem ztrnul. Pod jeho tenkými, černými kadeřemi spatřil jsem jeho ucho! Vyskočilo na mne najednou těsně

k mému obličejí. Muž měl špičaté uši, pokryté krásným, šedivým kožichem!

„Vaše snídaně, paene,“ pravil. Hleděl jsem upřeně v jeho tvář, nepokoušeje se jemu odpovídati. Obrátil se a šel k dveřím, pohlížeje odporne na mne přes rámě.

Sledoval jsem jej očima a v tom jakýmsi úskokem nevědomé činnosti mozkové vynořila se z mé paměti slova: „Moreau a jeho —hroby“ tak? „Moreau a ?“ Ah! moje paměť vrací se o deset let zpět „Moreau a jeho — hrozné skutky.“ Slova ta tanula v mé mysli na okamžik a pak viděl jsem je psaná červeným písmem na malém hanopisu barvy kůže, který při pročitání naháněl každému hrůzu. Pak upamatoval jsem se na vše velmi jasně. Dávno zapomenutá brožura objevila se znova v mé mysli s hrůzoplňnou živostí. Byl jsem tehda ještě mladíkem a Moreau byl, tuším, padesát roků stár, vynikající a duchaplný fyziolog, dobře známý ve vědeckých kruzích neobyčejnou obrazotvorností a brutální přímostí svých důvodů. Byl to tehdy tž Moreau? Uveřejnil několik velice obdivuhodných pozorování o tranfusi krve a brzy na to proslul cennými pracemi o chorobných novotvarech. Pak náhle jeho vědecká činnost vzala za své. Byl přinucen opustiti Anglii. Jistý žurnalista získal si přístup do jeho pracovny jako asistent laboratoře; umínil si totiž učiniti senační odhalení; s přispěním děsné, nešťastné nehody — byla-li to vůbec nehoda — jeho hrůzoplňná brožura stala se všeobecně známou. V den jejího uveřejnění vyběhl zohavený pes, jemuž kůže byla z těla stažena a i jinak byl znetvořen, z domu doktora Moreau.

Bylo to v době nevalně příznivé a vynikající nakladatel, strýc bývalého asistenta laboratoře, odvolal se k svědomí národa. Nebylo to po prvé, kdy veřejné mínění bylo nepřátelsky zaujato proti methodám vědeckého badání. Doktor byl prostě ze země vyštván. Snad si toho zasloužil, ale dosud pamatuji, že bylo zahanbující věcí, že nebyl důstojně podporován svými spolubadatelí a byl zrazen velkou částí vědeckých pracovníků. Ale přece některé z jeho pokusů,

dle udání žurnalisty, byly až příliš ukrutné. Byl by snad vykoupil si sociální mír, kdyby byl zřekl se svého badání, ale patrně dal přednost poslednímu jako většina mužů, kteří jednou podleli velmi vášnému kouzlu vědecké práce. Byl neženat a pak ovšem neměl na zřeteli jiných než vlastních zájmů . . .

Byl jsem přesvědčen, že jest to týž muž. Vše tomu nasvědčovalo. Svítalo mi, za jakým účelem puma a jiná zvířata byla přivedena k ohradě a stála s jinými zavazadly za domem; určitý, slabý zápach, vůně něčeho známého, zápach, který v pozadí mé paměti utkvěl, náhle

Zaujal celé mé myšlení. Byl to antiseptický zápach operační síně. Slyšel jsem skrz stěnu pumu skučeti, a jeden ze psů bědoval, jako by byl týrán.

Ovšem, alespoň u jiného učence, nebyla vivisekce ničím tak hrozným, aby bylo třeba, jí se tajiti. Zvláštním skokem mé paměti špičaté uši a zářivé oči Montgomeryova společníka zjevily se mé mysli v divoké obrazotvornosti. Hleděl jsem před sebe k zelenému moři, pěnícímu se čerstvým vánkem, a nechal jsem tyto a jiné upomínky posledních několika dnů tékati v mém duchu.

Co znamená toto vše? Uzavřená ohrada na osamělém ostrově, pověstný vivisektor a tito zmrzačení a znetvoření lidé? . . .

Naříkající puma.

Montgomery přerušil divou směsici mých domněnek a podezření, a jeho groteskní sluha následoval jej; nesl na podnosu chléb, něco zeleniny a jiných jídel, láhev whisky, džbán vody, tři sklenice a tři nože. Hleděl jsem po straně na tohoto vzácného tvora a zpozoroval jsem, že i on mě pozoruje svými Zvláštníma a neúnavnými očima. Montgomery pravil, že přeje si se mnou pojísti, Moreau jest prý však příliš zaměstnán přípravou k jakési práci.

„Moreau!“ pravil jsem; „znám toto jméno.“

„Ďasa, znáte ho!“ odpověděl. „Jaký jsem osel, že jsem vám o tom se zmínil. Aťsi, alespoň máte jakési tušení o našich — tajemstvích. Whisku?“

„Ne, děkuji — nepiji lihových nápojů.“

„Přál bych si, abych nepil též. Ale není nic platno, zavíratí dvěře, když jest kuň ukraden. Byla to ona zpropadená věc, že jsem přišel sem. Ona a mlhavá noc. Pokládal jsem se za šťastna tehdy, když mi Moreau nabízel, abych jel s ním. Jest to zvláštní . . .“

„Montgomery,“ zvolal jsem náhle, když zevní dvěře se zavřely; „proč váš sluha má špičaté uši?“

„Zpropadeně!“ praví nad prvním soustem potravy. Pohlížel na mne chvíli a pak opakoval: „Špičaté uši?“

„Malé špičky na nich,“ pravil jsem pokud možno klidně, zastavuje dech; „a krásný, černý kožich na okrajích.“

Nalil si whisky s vodou zcela zvolna. „Já jsem se domníval ... že jeho vlas překrývá jeho uši.“

„Zahlédl jsem je, když ke mně se sklonil a stávil na stůl kávu, kterou jste mně poslali. A jeho oči svítí ve tmě.“

Mezitím Montgomery zotavil se z úžasu, který v něm vzbudila otázka: „Stále jsem myslil,“ pravil zvolna, poněkud sesiluje své líbezné šíšlání; „že něco scházelo jeho uším. Protože je neustále zakrýval . . . Jak vypadaly?“

Byl jsem přesvědčen dle jeho chování, že svou nevědomost předstírá. A přece nemohl jsem tomuto muži právem říci, že jsem jej považoval Za lháře. „Špičaté,“ odpověděl jsem; „dosti malé a porostlé chlupy — zřejmě porostlé chlupy. Ale i celý muž jest jedním z nejpodivnějších tvorů, na které jsem kdy hleděl.“

Ostrý, sípavý křik trýzněného zvířete ozval se ze dvora za námi. Hloubka a síla hlasu nasvědčovala pumě. Viděl jsem, jak Montgomery sebou trhl.

„Nuže?“ tázal se.

„Kde jste získali onoho tvora?“

„Err — San Francisco . . . Jest tp odporný divoch, připouštím. Má jen polovici rozumu. Nemůže se upomenouti, odkud přišel. Ale zvykl jsem jemu, víte. Jeden druhému. Jaký činí na vás dojem?“

„Jest nepřirozený,“ odpověděl jsem. „Má cosi v sobě . . . Nemějte mne za pošetilce, mívám mírný, ošklivý dojem, mé svaly stahují se křečovitě, kdykoliv se mně přiblíží. Jest v něm cosi . . . vskutku d'ábelského.“

Montgomery přestal jísti, když jsem tato slova řekl. „Směšné,“ řekl. „Já to na něm nepoznal.“

Počal znovu jísti. „Nemám o tom ani tušení,“ pravil přežvykuje. „Mužstvo na lodi . . . stejného bylo asi mínění jako vy. Štvali ubohého d'ábla k smrti . . . Viděl jste kapitána?“

Najednou puma počala výtí znovu, tentokrát mnohem bolestněji. Montgomery tiše klel. Měl jsem polovici chuti, útočiti na

něho otázkami o lidech na břehu. Pak ubohé zvíře uvnitř vydalo řadu krátkých, ostrých skřeků.

„Vaši lidé na pobřeží,“ pravil jsem; „jaké jsou rasy?“

„Výborní chlapíci, ne-li?“ pravil lhostejně, svašťuje čelo, když Zvíře ostře zařičelo. Nemluvil jsem více. Ozval se další výkřik, hroznější než dříve. Patřil na mne svýma tupýma, šedýma očima a pak upil něco whisky. Pokoušel se rozhovoreti o alkoholu a přiznal se, že jím Zachránil můj život. S bedlivým důrazem dokazoval, že mám jemu býti vděčným za svůj život. Roztržitě jsem odpovídal. Hned na to náš oběd se ukončil, znetvořená obluda se špičatýma ušima se vyklidila a Montgomery zanechal mne opět samotného v pokoji. Celou tu dobu byl ve stavu špatně tajeného pobouření, kdykoliv se ozval křik vivisektované pumy. Mluvil o velké slabosti svých nervů a doporučil mi lék, kterého sám užívá.

Poznal jsem, že nářek byl velice bouřlivý a přibývalo jemu do hloubky a síly, když nastalo odpoledne. Nejprve prozrazoval bolest, ale když stále se vracel, ztratil jsem úplně rovnováhu duševní. Hodil jsem stranou překlad Horace, který jsem pročítal a počal jsem svíratí pěsti, hrýzti rty a choditi, po pokoji.

Pak snažil jsem se ucpatí uši svými prsty. Rozčilující účinek těchto skřeků na mne více a více rostl, rostl konečně k tak dokonalému výrazu utrpení, že jsem nemohl déle dlíti v tak uzavřeném pokoji. Vyšel jsem Ze dveří do uspávajícího horka pozdního odpoledne a kráčeje kolem hlavního vchodu — přesvědčil jsem se, že jest opět uzavřen — obrátil jsem se k rohu ohrady.

Řev bylo slyšeti venku daleko hlasitěji. Bylo to, jako by celá bolest ve světě našla v něm výrazu. A přece, kdybych věděl, že takové utrpení jest ve vedlejšíh, pokoji a Zvíře bylo němé, věřím, že bych je Zcela dobře snášeti mohl. Teprve tehdy, když utrpení vyvrcholí ve hlasu a uvede naše nervy ve chvění, soustrast probouzí se a trýzní nás. Ač slunce skvěle zářilo a zelené vějíře stromů kolébaly se chladivým mořským vánkem, svět byl mně chaosem, poskvrněným míhajícím

38 Ostrov doktora Moreau

se černými a červenými přeludy, dokud jsem se neoctl z doslechu domu s pestře vykládanou zdí.

Tvor v lese.

Ubíral jsem se mlázím, které krylo hřbet pahorku za domem, málo staraje se o to, kam jdu; šel jsem stínem kolem rovně rostlých kmenů hustého lesa a hned na to došel jsem krátkou cestou na druhou stranu hřbetu pahorku, sestupuje k potůčku protékajícímu úzkým údolím. Stál jsem tiše a naslouchal. Vzdálenost a husté massy lesa dusily každý zvuk, který by snad ještě sem dolétal z ohrady. Vzduch byl čistý. Pak s šustotem králík se vynořil a hopkoval přede mnou strání nahoru. Váhal jsem chvíli a pak usedl na okraji stínu.

Místo bylo příjemné. Potůček byl skryt bujnou vegetací břehů; jen na jednom místě spatřil jsem trojúhelnou část jeho třpytící se vody. Za ním modravou mlhou bylo viděti směsici stromů a popínavých rostlin a nad těmito opět jasnou, modravou klenbu oblohy. Zde neb onde bílá nebo karmínová skvrna označovala některého cizopasníka stromů. Nechal jsem své oči putovati nějakou dobu po této scéně a pak znovu počal jsem ve své mysli probírat podivné zvláštnosti Montgomeryových mužů. Bylo příliš horko, než abych mohl souvisle přemýšlet, brzy upadl jsem v pokojný stav mezi dřímáním a bděním.

Šumot v zeleni na druhé straně potoka probudil mě z tohoto stavu, nevím ani, po jak dlouhé době. Na okamžik neviděl jsem ničeho, než pohybující se vrcholky kapradin a rákosí. Náhle na břehu potůčku objevilo se cosi — s počátku nemohl jsem rozeznati, co to

bylo. Sklánělo hlavu k vodě a počalo pít. Pak jsem viděl, že jest to člověk, jdoucí po čtyřech nohách jako zvíře!

Byl oblečen v modravý šat, pleť jeho byla barvy měděné, vlas černý. Zdálo se, že tato groteskní odpornost jest neměnitelným charakterem obyvatelů tohoto ostrova. Mohl jsem slyšeti srkavý zvuk jeho rtů, jak pil.

Nachýlil jsem se do předu, abych jej lépe spatřil, kus lávy, uvolněný mou rukou, padal dolů po stráni. Ohlédl se přistižen patrně při zlém činu a jeho oči setkaly se s mými. Ihned vyskočil na své nohy a stál otíraje neohrabanou rukou ústa a pohlížeje ke mně. Jeho dolní končetiny tvořily sotva polovici délky jeho těla. Pak hleděli jsme na sebe upřeně, zůstávající tak v trapné nejistotě skoro minutu. Pak odplížil se do křoví na pravo ode mne, zastavuje se jednou neb dvakrát a ohlížeje se ke mně; slyšel jsem, jak šelest listí slábne v dálce, až úplně umkl. Znova a znova ohlížel se ke mně ulekaným Zrakem. Dlouho potom, když zmizel, seděl jsem a hleděl směrem, kudy ustupoval. Uspávavý můj klid byl tentam.

Polekal jsem se hlukem za mnou, obrátiv se prudce spatřil jsem míhati se bílý ohon králičí a mizeti na stráni. Vyskočil jsem na nohy.

Zjev groteskního, polozvířecího tvora náhle oživil můj odpolední klid. Hleděl jsem dosti podrážděně kolem a litoval, že nemám zbraně. Pak mi napadlo, že člověk, kterého jsem právě spatřil, byl oblečen v modravý šat, nebyl nahý, jako divochové bývají, a z toho důvodu ujistil jsem sebe, že pravděpodobně snad byl pokojné povahy a tupá divokost jeho obličejů že nebyla pravým její výrazem.

Nicméně jeho zjev mě velice znepokojil. Kráčel jsem v levo podle stráně a obraceje hlavu kolem nahlížel jsem mezi rovné kmeny stromů na všechny strany. Proč měl by člověk choditi po čtyřech a pít ústy? Hned na to slyšel jsem opět nárek zvířete a považuje jej za nárek pumy, obrátil jsem se a kráčel jsem směrem přímo opačným s oním, odkud zvuk vycházel. Tento vedl mě dolů k potůčku, překročil jsem jej arazil si cestu mlázím na druhé jeho straně.

Ulekl jsem se, spatřiv velkou, živě červenou skvrnu na zemi a když jsem přišel k ní, shledal jsem, že to byl Zvláštní druh houby, rozvětvený a vráskovitý jako lichen foliaceus, která při dotknutí rozplývala se v hlen. A potom ve stínu několika bujných kapradin přišel jsem na nepříjemnou věc, mrtvé tělo králíkovo, pokryté třpytnými mouchami, ale dosud teplé; jeho hlava byla odtržena od těla. Zastavil jsem se polekán při pohledu na rozptýlené skvrny krevní. Zde alespoň bylo navždy postaráno o jednoho návštěvníka ostrova!

Nebylo kolem jiných stop násilí. Zdálo se, že zvíře bylo náhle uchopeno a usmrceno. Když jsem pohlížel na malé tělo v kožešině, napadlo mi, jak nesnadno věc se mohla státi. Neurčitá úzkost, která dělala mou mysl od té doby, kdy jsem spatřil nelidskou tvář muže stojícího u potoka, nabyla určitějšího rázu, když jsem takto stál. Počal jsem si uvědomovati, jak odvážlivě pustil jsem se na výpravu mezi tyto neznámé lidi. Houští kolem mne změnilo se v mé obrazotvornosti. Každý stín stal se čímsi více než stínem, stal se skrýší divochů, každv šelest hrozbou. Neviditelné věci zdály se mě pozorovati.

Rozhodl jsem se vrátiti se do ohrady u břehu. Otočil jsem se náhle, vrhaje se prudce — snad i Ztřeštěně — křovinami žádostiv míti před sebou opět otevřené místo.

Zastavil jsem se právě v čas, abych nevběhl v otevřené místo. Byl to jakýsi druh paseky, vytvořené kácením lesa; malé stromky byly dosti zrostlé, aby Zápolily o prázdné místo; za nimi paseka uzavírala se hustou směsicí kmenů, pnoucí se révy, skvrnitých hub a barevných květů. Přede mnou, krčíce se na houbami pokryté zbytky poraženého obrovského stromu a nemajíce tušení o mém příchodu, byly tři groteskní lidské postavy. Jedna z nich byla zřejmě ženou. Druzí dva tvorové byli mužové! Byli nazí, až na ovinuté, červené plátno kolem středních částí těla; jejich kůže byla temně červenošedé barvy, jaké jsem neviděl před tím u žádných divochů. Měli tučné a

těžké tváře, brada nevyvinuta, do Zadu oploštělé čelo a řídký, ježatý vlas pokrýval jejich hlavy. Nikdy dosud nespatriil jsem tak bestiálních tvorů.

Mluvili neb alespoň jeden z mužů mluvil k druhým dvěma; předmět rozmluvy patrně velmi zajímal všechny tři, než aby povšimli si hluku při mém příchodu. Pohybovali hlavami a šíjemi se strany na stranu. Slova mluvčího byla nejasná a blábolivá; ač jsem mohl slyšeti je zřejmě, nemohl jsem vystihnouti, co mluvil. Zdálo se mi, že předcítá blábolivě jakési pořekadlo. Pojednou jeho řeč byla pronikavější; rozpřáhl ruce a postavil se na nohy.

Na to ostatní počali ve sboru žvatlati, postavili se na nohy, rozkládali rukama a pohybovali těly v souladu se zpěvem. Pozoroval jsem neobyčejnou krátkost jejich dolních končetin a jejich slabé, neohrabané nohy. Všichni pohybovali se Zvolna v kruhu, dupající nohami a mávající pažemi; jakýsi popěvek mísil se v jejich rytmická pořekadla a refrain — zněl asi jako „Aloola“ neb „Baloola“. Jejich oči počaly zářiti a odporné jejich tváře prozrazovaly jakousi zvláštní radost. Z jejich plochých úst kanula slina.

Náhle, jak jsem pozoroval jejich groteskní a nevysvětlitelné posunky, po prvé jasně jsem poznal Záhadu, která mě tak urážela, která uvědomila mi dva neslučitelné a sporné pojmy — prapodivné cizoty a přece nejvšednější mně známé věci. Tři tvorové zaměstnaní Záhadným obřadem byli lidské postavy a přece byli lidskými tvory, kteří však podivným Způsobem upomínali na domácí zvířata. Každá Z těchto bytostí, nehledě k jejich lidské podobě, cárům oděvu a drsné lidskosti jejich tělesné formy, měla přimíseno v sobě ve svých pohybech, ve výrazu své tváře, v celé své bytosti — cosi, co přímo upomínalo na vepře, na jeho barvu, co bylo neklamným důkazem zvířete.

Stál jsem, překonán překvapujícím odhalením, a nejhroznější otázky hrnuly se v mou mysl. Počali skákat do vzduchu, nejprve jeden a pak další, s křikem a chrochtáním. Na to jeden uklouzl, na

okamžik byl na čtyřech nohách, ale ihned postavil se zpříma. Avšak běžný jen pohled na pravou zvířecost netvorů úplně postačoval.

Obrátil jsem se tak tiše, jak bylo možno, a každou chvíli děsil jsem se hrůzou, abych nebyl vypátrán, když větev praskala neb listí zašustělo a uchýlil jsem se zpět do křovin. Trvalo dlouho, než jsem nabyl své odvahy a odvážil se volně se pohybovati.

Mou jedinou myšlénkou v tomto okamžiku bylo odejiti od těchto odporných tvorů a sotva jsem zpozoroval, že jsem vyšel na málo znatelnou stezku mezi stromy. Pak přecházejí rychle malou mýtinou, viděl jsem s nepříjemným úžasem dvě neohrabané nohy mezi stromy, jak ubírají se nehlučnými kroky stejnou cestou za mnou. Hlava a horní část těla byly ukryty množstvím plazivých rostlin. Zastavil jsem se ihned, v domnění, že tvor mne nevidí. Nohy zastavily se stejně se mnou. Byl jsem tak nervosní, že s největší jen námahou ovládl jsem pud k střemhlavému útěku.

Pak pohlédl jsem ostře a poznal hustým pletivem stromů hlavu a tělo zvířete, které před tím jsem viděl píti. Pohnulo hlavou. Z jeho očí zářil smaragdový odlesk, když pohlíželo na mne ze stínu stromů, polosvítivé barvy, která zmizela, když po druhé obrátilo se hlavou ke mně. Stálo nehybně chvíli, pak tichým krokem dalo se do běhu hustou zelení. V nej bližším okamžiku zmizel za několika křovinami. Nemohl jsem ho spatřiti, ale tušil jsem, že zůstal státi a pozoroval mě znovu.

Co pro vše na světě to bylo — zvíře neb člověk? Co chtěl ode mne? Neměl jsem zbraně, ba ani hole. Útěk byl by šílenstvím. Jistě také tvorů, ať byl čímkoliv, nedostávalo se odvahy, mne napadnouti. Sevřel jsem pevně zuby a kráčet přímo k němu. Úzkostlivě tajil jsem strach, který mrazil mě v páteři. Prodíral jsem se hustými, bíle kvetoucími keři a spatřil jsem ho o dvacet yardů dále; hleděl na mne přes rámě a váhal se pohnouti. Šel jsem jeden neb dva kroky blíže, pohlížeje pevně do jeho očí.

„Kdo jsi?“ tázal jsem se. Pokusil se, hleděti do mých očí.

„Ne!“ řekl prudce a obrátiv se, odskočil ode mne do nízkého podrostu. Pak znova se obrátil a upřeně na mne hleděl. Jeho oči zářily jasně z hustého stínu stromů.

Mé srdce bušilo v ústech, ale cítil jsem, že má spása jest v neohroženosti a proto kráčel jsem přímo k němu. Obrátil se znovu a zmizel ve tmě. Nejednou ještě jsem se domníval, že vidím lesk jeho očí a to bylo vše.

Po prvé jsem tušil, jaké zlé následky by mohla mít pro mne pozdní tato hodina. Slunce zašlo před několika minutami, rychlé stmívání v tropech prozrazovalo se blednutím na východním nebi a pionér večera — můra třepetala se tiše nad mou hlavou. Nechtěl-li jsem strávití noc, vydán neznámým nebezpečím tajemného lesa, bylo mně chvatně vrátiti se do ohrady.

Myšlénka na návrat do tohoto bolestiplného přístřeší byla převelice nepříjemnou; ale mnohem nepříjemnější byla jiná, býti překvapenu na nechráněném místě tmou a vším, co tato tma v sobě skrývá. Pohlédl jsem ještě jednou do modrých stínů, které pohltily podivuhodného tvora a dal jsem se cestou zpět po stráni; šel jsem, jak jsem se domníval, ve směru, kterým jsem byl vyšel.

Kráčel jsem rychle, každá věc mě znepokojovala a náhle jsem se ocitl na rovině mezi pokácenými stromy. Bezbarvá jasnost, která následuje červánky zapadajícího slunce, byla temnější. Modrá obloha nade mnou každou vteřinu byla tmavší a malé hvězdy jedna po druhé pronikaly neúplným světlem; mezery mezi stromy, prostory ve vzdálenější vegetaci, které byly mlhavě modré v modrém denním světle, byly černější a tajemnější.

Razil jsem si cestu dále. Barva mizela ze světa, vrcholky stromů odrazely se v inkoustové silhouetě proti ozářené, modré obloze, a vše pod jejich obrysy splývalo v jednu beztvárnou temnotu. Pak stromy zřídly a keřovitý podrost byl hojnější. Objevilo se opuštěné místo pokryté bílým pískem a za ním jiný prostor porostlý hustým křovím.

Znepokojoval mě slabý šelest nedaleko pravé ruky. Zprvu jsem

se domníval, že jest to přelud, neboť kdykoliv jsem se zastavil, vše bylo tiché, až na večerní větřík ve vrcholcích stromů. Ale když jsem šel dále, slyšel jsem ozvěnu svých kroků.

Vystoupil jsem z hustého křoví, přidržuje se otevřeného místa, pokoušeje se opět a opět tohoto tvora, existoval-li nějaký, náhlými obraty překvapiti, kdyby na mne se sápal. Neviděl jsem ničeho, a přece pocít, že ještě někdo jest přítomen, stále vzrůstal. Zrychlil jsem krok a po nějaké době přišel jsem k mírnému pahorku a sestupoval jsem po jeho stráni dolů; prošel jsem kotlinou a obrátiv se rychle, hleděl jsem upjatě nahoru na druhou stranu. Stráň byla tmavá a ostře ohraničená proti tmící se obloze.

Hned na to neobratná hmota zdvihla se na okamžik proti obrysu oblohy a opět zmizela. Byl jsem přesvědčen, že tmavohnědý nepřítel mě opět stíhá. A spolu i druhá, nepříjemná skutečnost byla jasná, že jsem totiž ztratil cestu.

Nějakou dobu jsem spěchal v beznadějně neurčitosti pronásledován tajemnými kroky. Ať byl to kdokoliv, tvorovi buďto nedostávalo se odvahy na mne útočiti, aneb čekal, až by mě přistihl v nevýhodném postavení. Proto opatrně přidržoval jsem se otevřených míst. Časem jsem se otočil a naslouchal, pak byl jsem napolo přesvědčen, že můj nepřítel zanechal honby aneb byl pouhým přeludem podrážděné obrazotvornosti. Tu uslyšel jsem hluk moře. Urychlil jsem kroky téměř k břehu a hned na to ozvalo se prudké klopýtnutí v mé blízkosti.

Ihned jsem se obrátil a hleděl na neurčité stromy za sebou. Černý stín zdál se mi přeskakovati přes druhý. Zděšen jsem naslouchal, než neslyšel jsem ničeho, jen krev tepala v mých uších. Myslil jsem, mé nervy že jsou otupělé a obrazotvornost že mne klame; nebojácně obrátil jsem se znovu k hučícímu moři.

Asi za minutu stromy byly řidší a octl jsem se na neporostlém, nízkém pruhu země, vybíhajícím do tmavé vody. Noc byla tichá a jasná a odlesk množícího se počtu hvězd třepotal se v pokojném

vlnění mořském. Nedaleko odtud vlny tříštily se o nepravdělný řetěz skalních útesů, zářice bledým, vlastním světlem. Západně viděl jsem, jak světlo zvířetníka mísilo se s nazloutlým světlem večernice. Břeh skláněl se k východu, západně jsa skryt ramenem předhoří. Pak vzpomněl jsem si, že pobřeží Moreauovo leží západně.

Větev nalomila se za mnou a ozval se rachot. Obrátiv se stál jsem před tmavými stromy. Nemohl jsem viděti ni — aneb alespoň nemohl jsem viděti mnoho. Temná postava ve tmě má vždy hrůzyplnou povahu, předpokládá zvláštní ostražitou bdělost. Tak jsem stál asi minutu, a pak stále jedním okem upřeným k stromům obracel jsem se, abych přešel výběžkem do moře západně. A jak jsem se pohnul, jeden z tiše stojících stínů pohnul se též, aby šel za mnou.

Srdce mé rychle bušilo. Tu široká, plochá Zátoka se objevila k západu a znova jsem se zastavil. Tichý stín Zůstal státi dvanáct yardů ode mne. Malý bod světla Zářil na vzdálenějším oblouku křivky a šedivý záliv v písečnatém břehu matně byl osvětlen září hvězd. Asi dvě míle odtud byl onen malý bod světelný. Abych přišel na břeh, bylo mi jíti mezi stromy, kde stíny tiše stály a pak slézti po strání porostlé křovím.

Viděl jsem nyní netvora mnohem Zřetelněji. Nebylo to zvíře, neboť stál Zpřímá. Na to otevřel jsem ústa k řeči a shledal jsem, že sípavý hlen dusil můj hlas. Pokusil jsem se znova a zvolal: „Kdo jest to?“ Nedo stalo se mi odpovědi. Postoupil jsem krok v před. Tvor se nehýbal; jen se schoulil. Má noha zavadila o kámen.

Tato příhoda vnukla mi myšlenku. Nespouštěje očí z černé postavy přede mnou, sklonil jsem se a zdvihl kámen ze skály. Než při mém pohybu tvor rychle se obrátil, jako asi pes by učinil, a odplížil se šikmo do větší tmy. Tu vzpomněl jsem si na prostředek školáků proti velkým psům; zauzlil jsem kámen v kapesním šátku a uvázal jej kolem zápěstí. Slyšel jsem pohyb dále mezi stíny, jako by zvíře bylo na ústupu. Pak náhle napjaté rozčilení polevovalo; bohaté krůpěje

potu tekly po mé tváři a počal jsem se chvěti, když můj protivník uprchl a zbraň měl jsem v rukách.

Trvalo nějakou dobu, než jsem se rozhodl jíti mezi stromy a křovím stráně a tak od výběžku do moře sestoupiti k pobřeží. Konečně jsem běžel a když jsem z houštin vyběhl na písčnatou půdu, slyším jinou ještě osobu s rachotem za mnou se řítiti.

Tu strachem úplně jsem ztratil hlavu a běžel jsem podle písčnatého břehu. Hned na to slyším rychlý dusot měkkých nohou mne pronásledujících. Vyrzil jsem ze sebe divoký křik a zdvojl svou rychlost. Několik temných, černých zvířat, tři až čtyřikráte větších králíků, běželo neb hopkovalo z pobřeží ke křovinám, jak jsem běžel kolem nich. Tak dlouho, pokud budu žíti, budu vzpomínati na hrůzu této honby. Běžel jsem poblíže okraje vody a slyšel jsem tu neb onu chvíli dusot noh, které mě doháněly. Daleko odtud, beznadějně daleko, bylo žluté světlo. Noc kolem byla úplně tmavá a tichá. Dup, dup, přicházely pronásledující nohy blíže a blíže. Cítil jsem, že dech mi dochází, neb nebyl jsem cvičen v běhu; zasténal jsem, kdykoliv jsem vdechl a cítil bolest jako nůž v mém boku. Shledal jsem, že tvor mě dohoní mnohem dříve než dostihnu ohrady — zoufalý a po vzduchu lapaje otočiv se vrhl jsem se naň, když přišel ke mně — a udeřil jej celou svou silou. Kámen obrátil se z kličky kapesního šátku, když jsem jej udeřil.

Jak jsem se totiž obrátil, tvor, který dosud běžel po čtyřech, postavil se a prak udeřil jej přesně do levé spánkové kosti. Lebka zazvonila jasně a Zvíře člověk vrtil se na mne, porazil mě zpět rukama, zapotácel se podle mne a hlavou zabořil se do písku; obličej jeho byl ve vodě. A tam Zůstal ležeti.

Neměl jsem v sobě tolik odvahy, abych se přiblížil k tomuto černému chomáči. Zanechal jsem jej tam s vodou čeřící se kolem něho pod tichými hvězdami — poskytovala jemu dosti široký útulek a šel jsem svou cestou k žlutému světlu domu. A pak slyšel jsem se skutečným ulehčením bolestný nářek pumy, zvuk, který mě vlastně

48 Ostrov doktora Moreau

vypudil, abych prošel tento tajemný ostrov. Ač jsem byl sláb a hrozně vysílen, sebral jsem celou svou silou a dal jsem se do běhu směrem k světlu. Zdálo se mi, že hlas mě volá.

Nařikající člověk.

Nedaleko domu spatřil jsem zářiti světlo z otevřených dveří svého pokoje; a pak slyšel jsem ze tmy na straně žlutého záhonu hlas Montgomeryův volatí: „Prendicku!“

Běžel jsem dále: Brzy na to slyšel jsem jej znovu. Odpověděl jsem slabým „Hallo!“ a v druhém okamžiku Zapotácel jsem se k němu.

„Kde jste byl?“ pravil, drže mě na délku paží od sebe, takže světlo ze dveří padalo do mé tváře. „Byli jsme oba tak zaměstnaní, že jsme si vzpomněli na vás až před půlí hodiny.“

Uvedl mě do pokoje a posadil do lodního křesla. První chvíli byl jsem oslepen světlem. „Nepomýšleli jsme na to, že půjdete vyšetřovati tento náš ostrov, aniž byste nám řekli,“ pravil ke mně. A pak: „Měl jsem o vás strach. Ale ... co jest ... Hallo!“

Poslední zbytek síly vypověděl mně službu a hlava klesla na mou hrud. Myslím, že s určitým uspokojením podával mně brandy. „Pro Bůh,“ řekl jsem, „zavřete dvěře.“

„Setkal jste se s několika z. našich kuriosit, eh?“ tázal se, zavřel dvěře a obrátil se znova ke mně. Netázal se více, ale dal mi ještě něco kořalky s vodou a nutil mě, abych pojedl. Byl jsem ve stavu blízkém mdlobě. Mluvil neurčitě o tom, že zapomněl mě varovati a tázal se krátce, kdy jsem dům opustil a co jsem spatřil. Odpovídal jsem jemu rovněž krátce ve stručných větách. „Povězte mně, co to

vše znamená?“ otázal jsem se ve stavu, který hraničí s hysterickým pláčem.

„Není to nic tak velmi hrozného,“ pravil. „Ale myslím, že jste za jeden den užil toho dosti.“ Puma náhle ze sebe vyrazila z bolesti prudký nářek. Tu Montgomery tiše klel. „Proklatě,“ pravil, „není-li toto místo tak špatné, jako Gower Street — se svými kočkami.“

„Montgomery,“ pravil, „jaký to byl tvor, který mě pronásledoval? Bylo to zvíře, aneb to byl člověk?“

„Nebudete-li dnes v noci dobře spáti,“ řekl, „pozbudete rozumu zítra.“

Postavil jsem se před ním. „Jaký to byl tvor, který mě pronásledoval?“

Hleděl přímo do mých očí a zkrivil příčně ústa. Jeho oči, jež před minutou ještě zdály se živé, hleděly tupě. „Dle vašeho popisu,“ pravil, „myslím, že to bvlo strašidlo.“

Cítil jsem bouři prudkého podráždění, než ta přešla tak rychle, jak se objevila. Vrhл jsem se znovu do křesla a tlačil ruce k čelu. Puma začala znovu.

Montgomery šel kolem a za mnou položil ruku na má ramena. „Poslyšte, Prendicku,“ řekl, „nebylo mým přáním, abych vás nechal toulali se po našem hloupém ostrově. Ale není to tak zlé, jak se vám zdá, příteli. Vaše nervy jsou rozdrčeny v cáry. Dovolte, abych vám dal něco, abyste mohl spáti. To ... by vás trýznilo ještě dlouhé hodiny. Musíte prostě spáti, anebo nechci býti za nic zodpovědný.“

Neodpovídal jsem. Naklonil jsem se v před a pokryl tvář rukama. Brzy na to vrátil se s malou dávkou tmavé tekutiny. Podal ji mně. Požil jsem ji bez odporu, a pak pomohl mi do visuté rohože.

Když jsem se probudil, byl jasný den. Malou chvíli ležel jsem klidně, pohlížeje na střechu nade mnou. Krov byl sdělán ze žeber lodních. Pak obrátil jsem se a spatřil jsem jídlo připravené pro mne na stole. Pozoroval jsem, že jsem hladov, a chtěl jsem vylézt z visuté

rohože, která však velmi zdvořile předešla mému úmyslu, otočila se a složila mě na všechny čtyry na podlaze.

Vstal jsem a posadil se za stolem. Měl jsem pocit tíže v hlavě a zprvu jen vehni neurčitou upomínku na věci, které se udály s večera. Ranní vánek dul velmi příjemně nezasklenným oknem: to a potrava přispívalo k pocitu živočišného občerstvení, jehož se mi dostávalo. Náhle otevřely se dveře za mnou, dveře vedoucí do vnitřní části domu. Obrátiv se spatřil jsem Montgomeryovu tvář. „Jak se vám vede?“ tázal se. „Mám hrozně práce. A Zavřel dveře. Potom jsem seznal, že je zapomněl znovu uzamknouti.

Pak vzpomněl jsem na výraz jeho tváře předešlého večera a tím vzpomínka na vše, čeho jsem zažil, živě se vracela v mou mysl. Právě, když upamatoval jsem si všechnu hrůzu, slyšel jsem z vnitřku křik. Ale tentokráte nebyl to nářek pumy.

Odložil jsem sousto, které nerozhodně lpělo na rtech, a naslouchal. Ticho, jen šepot jarního vánku. Počal jsem věřit, že sluch mne zklamal.

Po dlouhé přestávce jedl jsem Znovu, ale můj sluch byl dosud na stráž. Pak slyšel jsem něco jiného, v dmi slabého a hlubokého. Seděl jsem jako přimrazen ve svém postavení těla. Ač byl zvuk slabý a hluboký, dojal mě mnohem mohutněji než vše, co jsem až dosud slyšel z ohavností za touto zdí. Tentokráte nebylo pochybnosti o jakosti nejasných, lomených zvuků, nebylo nijaké pochybnosti o jejich původu; neboť toto bylo sténání, přerušované vzlykotem a výbuchy úzkosti. Tentokráte nebylo to zvíře., Byl to lidský tvor, kterého mučili!

Když jsem uvědomil si toto, povstal jsem, třemi kroky přešel pokoj, uchopil držadlo dveří do vnitřního pokoje a otevřel je dokořán.

„Prendicku, člověče! Stůjte!“ křičel Montgomery, a šel ke mně. Polekaný, velký pes štěkal a vyl. V odpadové míse byla krev šedá a jiná červená a cítil jsem zvláštní zápach karbolové kyseliny. Pak

otevřenými dveřmi vzadu, ve světle tlumeném stíny, spatřil jsem cosi velmi pečlivě přivázaného na dřevěný rám: zjizvené, červené a ovázané. A pak objevila se, zakrývající pokud možno vše, tvář starého Moreau, bílá a hrozná.

V okamžiku uchopil mě rukou potřísněnou červenou barvou za ramena a zatočil mnou kolem mých nohou a mrštil prudce do mého pokoje. Zdvihl mě, jako bych byl malým děckem. Dopadl jsem celou délkou těla na podlahu; dveře se zavřely, skrývajíce za sebou vášnivě pobouřenou jeho tvář. Pak slyšel jsem točítí klíčem v Zámku a Montgomeryovo spílání.

„Zničití práci celého života,“ slyšel jsem doktora Moreau mluvit.

„Nerozumí ničemu,“ pravil Montgomery; řekl ještě cosi, aby nebylo ničeho slyšeti.

„Nemám k tomu dosud dosti volného času,“ řekl Moreau. Ostatní jsem neslyšel. Povstal jsem a stál třesa se na celém těle, můj duch byl chaosem hrozných předtuch. Jest možno, přemýšlel jsem, že taková věc existuje, jako jest vivisekce lidí? Otázka projela mnou jako blesk na zachmuřeném nebi. A stísněná hrůza v mé mysli soustředila se v jednu představu, totiž o skutečném, hrozícím nebezpečí.

Honba na muže

Napadlo mi, že zevní dvěře mého pokoje jsou stále ještě otevřeny, což nerozumnou naději utéci odtud velmi podporovalo. Byl jsem nyní přesvědčen, absolutně přesvědčen, že Moreau prováděl vivisekci lidského tvora. Od té doby, kdy uslyšel jsem jeho jméno, snažil jsem se v duchu sloučiti jakýmsi způsobem groteskní zvířecnost obyvatelů ostrova s jeho krutostmi; a nyní, věřil jsem, viděl jsem vše. Tvorové, které jsem patřil, byli obětmi jakéhosi ohavného pokusu!

Tito choromyslní darebové pouze Za tím účelem mě hostili, klamající svou zdánlivou důvěrou, aby na mne se vrhli a obmyslili osudem mnohem hroznějším smrti, mukami, a po mučení nejstrašnějším ponížením, jaké kdy bylo myslitelné — aby totiž mě poslali, duši ztracenou, Zvíře, k ostatní tlupě svých démonů. Ohlížel jsem se kolem po zbrani. Nic. Pak náhlým vnuknutím obrátil jsem lodní křeslo, přidržel nohou jeho stranu a vytrhl postranní, oporné dřevo. Náhodou hřeb zůstal tkvěti ve dřevě, čině tak tuto jinak malichernou zbraň poněkud nebezpečnou. Slyšel jsem kroky venku, prudce otevřel jsem dvěře; Montgomeiy byl yard od nich vzdálen. Chystal se zavřítí zevní dvěře.

Pozdvihl jsem hůl s hřebem a udeřil jí do jeho tváře, ale on uskočil zpět. Okamžik jsem váhal, pak obrátiv se utíkal jsem kolem rohu domu. „Prendicku! Človče!“ slyšel jsem jeho zděšený křik. „Nebudte hloupým oslem.“

Ještě minutu, napadlo mi, a byl by mě uzavřel tak připraveného

na svůj osud jako jest nemocniční králík. Obešel roh domu, neboť bylo slyšeti jeho volání „Prendicku!“ Pak dal se v běh za mnou, domlouvaje mi rozličným způsobem.

Tentokrátě běžel jsem směrem severovýchodním, tedy v pravém úhlu od předešlého svého výletu. Jedenkrátě, v šíleném úprku podél břehu, ohlédnuv se přes rámě, spatřil jsem, že jeho sluha jest s ním. Běžel jsem zuřivě po stráni nahoru, přes ní, a obrátil jsem se na východ podél skalnatého údolí, vroubeného po obou stranách hustým křovím. Uběhl jsem celkem asi jednu míli; má hrud' namáhavě pracovala, mé srdce tepalo v mých uších; pak, když nebylo slyšeti Montgomeryho ani jeho sluhu, a mé síly byly téměř vyčerpány, obrátil jsem se v ostrém úhlu do křoví a ulehл pod ochranou hustého rákosí.

Tam prodlel jsem dlouhou dobu, velkou úzkostí obávaje se hnouti a věru ze strachu jsem zapomněl i přemýšletí o nastávající své obraně. Divoká scenerie kolem ležela v tichém spánku pod zářícím sluncem, a jediný zvuk v mé blízkosti byl slabý šumot několika malých komárů, kteří povšimli si mé přítomnosti. Za malou chvíli zaslechl jsem uspávající, dmýchavý zvuk — hukot moře na pobřeží.

Asi za hodinu Montgomery volal mé jméno daleko na sever. Tím počal jsem uvažovati, co si nyní počnu. Jedno bylo zřejmé, že tento ostrov jest obydlen dvěma vivisektory a jejich zvířecími oběťmi. Nebylo pochybnosti, že mohli donutiti některé z nich, aby pomáhali jim proti mně, kdyby toho bylo zapotřebí. Věděl jsem, že oba, Moreaux i Montgomery, nosili revolvery; nehledě k malému kusu dřeva, pobitému hřebem, který nebylo . možno ani v nejmenším srovnati s dobrou holí, byl jsem beze zbraně.

Tak jsem ležel klidně na témž místě, až počal jsem pomýšletí na pokrm a nápoj. V tomto okamžiku skutečná beznadějnost mého postavení byla zřejmá. Nevěděl jsem, jakým způsobem bych získal něco potravy; mé vědomosti o rostlinách byly příliš nepatrné, než abych poznal některý druh kořínku neb plodu, který snad rostl

nedaleko mne; neměl jsem prostředků, jimiž bych pochytil několik králíků na ostrově. Má nálada byla tím chmurnější, čím více jsem uvažoval o svých vyhlídkách. Konečně v zoufalém postavení můj duch obrátil zřetel k zvířecímu lidem, s kterými jsem se setkal, pokoušeje se najít nějakou naději v tom, co o nich bylo mi známo. Probíral jsem v duchu jednoho po druhém z těch, které jsem spatřil a uvažoval, od kterého z nich dle své vzpomínky mohl bych nadíti se pomoci.

Pak náhle bylo slyšeti štěkot psa a nové tušil jsem nebezpečí. Krátkou jen dobu bylo mi uvažovati, neboť jinak byli by mě tuto polapili; ale uchopil jsem hřebem pobitou hůl a prchal ze svého úkrytu ke zvuku hučícího moře. Vzpomínám na skupinu bodlavých rostlin s trny, které bodaly jako perořízek. Vyšel jsem krvácející a s roztrhaným šatem na výběžek malé zátoky, která se otevírala na sever. Bez minuty váhání šel jsem přímo do vln, brodě se zátokou a brzy pod kolena stál jsem v malém potoku. Konečně odplíživ se z vody na západní břeh, mezitím co mé srdce hlasitě bušilo v uších, ukryl jsem se v hustém kapradí, abych očekával výsledek. Bylo slyšeti psa — byl jen jeden — blížil se ke mně a štěkal, když přiběhl k trnitému křoví.

Pak nebylo ničeho slyšeti a počal jsem věriti, že jsem unikl svým nepřátelům.

Minuty mýjely, ticho trvalo dále a cítě se hodinu bezpečným, nové nabýval jsem odvahy.

V té době nebyl jsem již tak polekán a zoufalý. Neboť překročil jsem téměř hranici hrůzy a zoufalství. Připadalo mi nyní, že můj život ve skutečnosti jest ztracen a toto přesvědčení činilo mne schopna odvážit se všeho. Choval jsem dokonce určité přání setkati se s Moreauem tváří v tvář. Když jsem se brodil vodou, napadlo mi, kdybych byl těsně sevřen, konečně jedna cesta k útěku před mučením že zbývá — nemohli mně přece zabrániti, abych se nemohl utopiti. Mnoho nescházelo, abych se utopil sám, než zvláštní

žádostivost, viděti dobrodružství až do konce, podivný osobní zájem, mne diváka, mě zadržel. Natáhl jsem své údy, Zraněn a naříkaje bolestí, pobodán pichlavými rostlinami a hleděl jsem kolem sebe na stromy; a tak náhle, snad že cosi skočilo z obrysů zeleně, a mé oči utkvěly na černé tváři mě pozorující.

Viděl jsem, že to byl tvor opici podobný, týž, který vyšel vstříc člunu na pobřeží. Visel na šikmém kmenu palmového stromu. Uchopiv hůl, povstal jsem, hledě jemu v tvář. Počal žvatlati. „Vy, vy, vy,“ bylo vše, co jsem mohl zprvu rozeznati. Náhle dopadl na zem ke stromu a v druhém okamžiku rukama rozevřel listí a Zvědavě na mne pohlížel.

Necítil jsem týž odpor k tomuto tvorů, jako při setkání s jinými ze zvířecích lidí. „Vy,“ pravil, „ve člunu.“ Byl to člověk — alespoň byl člověkem do té míry jako Montgomeryův sluha — neboť mohl mluvit.

„Ano,“ řekl jsem, „přišel jsem ve člunu. Z lodí.“

„O!“ pravil a jeho jasné, nepokojné oči putovaly po mně, po mých rukách, holi, kterou jsem držel, mých nohách, roztržených částech šatu, ranách a oděrkách, které jsem utržil si od trnů. Zdálo se, že cosi jej zajímá.

Jeho oči vrátily se k mým rukám. Zdvihl ruku a počítal zvolna, „jedna, dva, tři, čtyři, pět — eh?“

Nechápal jsem tehdy, co tím míní. Později jsem seznal, že velká část Zvířecích lidí měla Znetvořené ruce, mnohdy až tři prsty scházely. Ale pokládaje jeho slova jaksi za pozdrav, učinil jsem totéž, jako bych jemu odpovídal. Cenil Zuby s nesmírným uspokojením. Pak jeho rychlý, neklidný rak těkal opět kolem. Učinil rychlý pohyb a zmizel. Listy kapradí Zavřely se Za ním se šustěním, kde dříve stál.

Rozevřel jsem část křoví za ním a s úžasem spatřil jsem jej vesele se houpajícího na tenkém svazku popínavých rostlin, které visely dolů s koruny stromů. Byl obrácen zády ke mně.

„Hallo!“ Zvolal jsem.

Sešel točivým skokem k zemi a stál přede mnou.

„Řekni,“ pravil jsem, „kde mohu dostati něco jísti?“

„Jísti!“ odpověděl. „Jísti nyní potravu lidskou.“ A jeho oči ukazovaly k svazku rostlin. „U chatrčí.“

„Ale kde jsou chatrče?“

„O!“

„Nejsem Zde dávno, víte.“

Na ta slova se otočil a šel rychlými kroky. „Pojď se mnou,“ pravil. Šel jsem s ním, abych Zažil dobrodružství. Domníval jsem se, že chatrče jsou neúhlednou dědinou, kde on a mnozí jiní ze Zvířecích lidí bydleli. Snad budou mně přátelsky nakloněni, abych alespoň poněkud mohl se spolehnouti na jejich přátelství. Nevěděl jsem dosud, do jaké míry Zapomněli na své lidské dědictví, které jsem jim připisoval.

Můj opičí průvodce klusal podle mne; jeho ruce visely dolů, jeho čelist vyčnívala do předu. Tázal jsem se v duchu, jakou má asi pamět. „Jak dlouho jsi na ostrově?“ tázal jsem se.

„Jak dlouho?“ řekl. Když jsem opakoval otázku, dal tři prsty do výšky. Tvor nebyl o nic lepší než idiot. Pokoušel jsem se vypátrati, zdali ví, co tím řekl, ale zdálo se mi, že ho trýzním. Po jedné neb dvou otázkách opustil mě náhle a skočil po jakémsi ovoci, které viselo se stromu. Strhl plnou ruku bodavých lusků, šel dále a jedl jejich obsah. Pozoroval jsem radostně, že to byl alespoň pokyn, co mám jísti. Položil jsem jemu ještě několik jiných otázek, ale jeho žvatlavé, rychlé odpovědi přiléhaly k mým otázkám tak asi často jako nikoliv. Některé byly případné, jiné podobaly se řeči papouška.

Tyto Zvláštnosti Zajímaly mě tak, že jsem sotva pozoroval cestu, kterou jsme se ubírali. Pojednou přišli jsme k stromům, byly zuhelnatělé a šedé a pak k hustému místu, pokrytému žlutě bílým povlakem, z něhož vycházel oči a nos dráždící dým. Na pravé straně, nad ramenem holé skály, užíval jsem modrou hladinu mořskou.

Stezka zatáčela se náhle do úzkého údolí mezi dva překocené; hrbolaté balvany lávy. Šli jsme mezi nimi.

Cesta byla velmi tmavá, neboť paprsky sluneční byly tlumeny odleskem sírové hmoty. Stěny byly srázné a těsně vedle sebe. Zelené a modré skvrny míhaly se kolem mých očí. Můj průvodce náhle se zastavil. „Doma,“ řekl a zůstal státi u vchodu do sluje, kde zpočátku vše bylo temné. Slyšel jsem několik nezvyklých šelestů a protíral své oči klouby levé ruky. Bylo cítiti nepříjemný zápach, podobný špatně čistěné opičí kleci. Vzadu skála otevírala se v poněnáhlu stoupající stráž sluncem osvětlené zeleně, a po obou stranách světlo vnikalo úzkým proudem do středu sluje.

Hlasatel zákona.

Pak cosi chladného dotklo se mé ruky. Prudce trhl jsem sebou a těsně vedle sebe nezřetelně spatřil jsem narůžovělého tvora, který spíše kůže zbavenému dítěti se podobal, než čemukoliv jinému na světě. Zvíře mělo stejně jemné, ale odpuzující tahy lenochoda, totéž nízké čelo a volné pohyby. Když první pocit tuposti zraku po změně světla zmizel, viděl jsem kolem sebe Zřetelněji. Malý lenochodovi podobný tvor stál a pozoroval mě. Můj průvodce zmizel.

Místo bylo úzkou chodbou mezi vysokými stěnami lávy, puklina v jejich hrbolatém toku, a na obou stranách kupy z mořské trávy, vějířů palmových a rákosí opřené o stěny tvořily hrubé a neproniknutelné zemní skryše. Točitá cesta, vinoucí se údolím nahoru, byla sotva tři yardy široká, Znečištěna jsouc úlomky hnijící dužniny ovocné a jinými odpadky, které byly příčinou nepříjemného zápachu tohoto místa.

Malý, červený lenochod mžouravě na mne pohlížel, až opičí muž objevil se znova u otvoru nej bližší ze skryší a kynul mi rukou, abych šel k němu. Když jsem tak učinil, lenivá obluda neobratně se kolébala z jedné Z dalších skryší této podivné ulice a stála v beztvárné silhouettě proti jasnému, Zelenému pozadí, upírajíc na mne Zrak. Váhal jsem — měl jsem na polo chuť, běžeti zpět cestou, kterou jsem přišel — a pak, rozhodnut prožiti celé dobrodružství, uchopil jsem hůl s hřebem asi v polovici a plížil se do malé, Zapáchající skryše, tápaje za svým průvodcem.

Byl to polokruhový prostor, podobný půli kulatého úlu; proti vnitřní skalnaté straně byla kupa rozličného ovoce, kokosových ořechů a jiných věcí. Několik hrubých nádob z lávy a z dřeva stálo kolem na zemi a jedna na hrubém stole. Nebylo tu ohně. V nejtmaším rohu chatrče seděla beztvárná, černá hmota, která zahučela „Hej!“. Když jsem vešel dovnitř, opičí muž stál v mdlém světle dveří a podal mi úlomek kokosového ořechu, jak jsem se plížil do druhého rohu chatrče, a schoulil se. Vzal jsem jej a počal jej ohloddvati, málo si všimaje hrozného úzkosti a téměř nesnesitelné dusnosti ve skrýši. Malý, růžový lenochod stál v otvoru chatrče, a ještě cosi se šedavým obličejem a jasnými očima patřilo přes jeho rámě.

„Hej!“ ozvalo se z tajemné kupy proti mně. „Jest to člověk! Jest to člověk!“ žvatlal můj průvodce — „člověk, člověk, živý člověk, jako já.“

„Přestaň!“ pravil hlas Ze tmy a Zahučel hněvivě. Ohlodával jsem kokosový ořech v důstojném tichu. Hleděl jsem bystře do tmy, ale nemohl jsem ničeho rozeznati. „Jest to člověk,“ ozval se hlas. „Přichází žiti s námi?“ Byl to nejasný hlas, maje cosi v sobě, jakýsi druh pištivého svrchního tonu, ale co mne zaráželo, anglický přízvuk řeči byl velmi dobrý.

Opičí muž pohlédl na mne, snad cosi očekával. Pozoroval jsem, že přestávka byla otázkou. „Přichází žiti s vámi,“ pravil jsem.

„Jest to člověk. Musí se učiti Zákonu.“

Počal jsem nyní rozeznávat hlubší černo v černém a nejasný obrys schoulené postavy. Pak jsem viděl, že otvor chatrče byl zastíněn jinými dvěma hlavama. Má ruka sevřela pevně hůl. Tvor v temnu opakoval hlasitějším tónem: „Řekni slova.“ Přeslechl jsem jeho poslední poznámku. „Nechoditi po všech čtyrech; to jest zákon —“ opakoval v jakémsi hudebním zpěvu.

Byl jsem v rozpacích. „Řekni slova,“ pravil opičí muž, opakuje po něm a postavy ve dveřích mluvily ozvěnou s výhrůžným tónem

svých hlasů. Pozoroval jsem, že jest mi opakovati nesmyslnou průpověď. A pak počal nejnerozumnější obřad. Hlas v temnu počal intonovati pošetilou litanii, řádku za řádkou, a já i ostatní musili ji opakovati. V téže době kolébali se Ze strany na stranu, bili rukama do kolenou; následoval jsem jejich příkladu. Mohl jsem se domnívati, že jsem téměř mrtev a na jiném světě. Temná chatrč, groteskní nezřetelné postavy, na něž sem tam dopadal paprsek sluneční a vsichni kolébající se, ve sboru zpívali.

„Nechoditi po všech čtyřech; t o jest zákon. Nejsme lidé?“

„Nesrkati nápoje; to jest Zákon. Nejsme lidé?“

„Nejísti masa ani ryb; t o jest zákon. Nejsme lidé?“

„Netrhati kury stromů; t o jest zákon. Nejsme lidé?“

„Nepronásledovati jiných mužů; t o jest zákon. Nejsme lidé?“

A tak od zákazu těchto skutků pošetlosti až k zákazu toho všeho, co jsem tehda považoval Za nejpošetilejší, nejnemožnější až k věcem tak neslušným, jak lidská obrazotvornost může si představit. Druh rhytmického nadšení uchvátil nás všechny; žvatlali a kolébali jsme se rychleji a rychleji, opakující tento okouzující zákon. Na povrchu nakažlivost těchto zvířecích lidí mne uchvátila, ale hluboko dole v mém nitru smích a hnus Zápolily spolu. Prošli jsme dlouhý seznam zákazů, a pak Zpěv kolébal nás dle nové formule.

„Jeho jest Dům bolesti.“

„Jeho jest Ruka, která tvoří.“

„Jeho jest Ruka, která raní.“

„Jeho jest Ruka, která hojí.“

A tak podobně jinou dlouhou řadu, většinou neporozumitelné žvatlání o něm, ať jím byli kdokoliv. Mohl jsem o všem se domnívati, že to byl sen, ale dosud ještě neslyšel jsem ve snu zpívatí.

„Jeho jest blesk,“ pěli jsme. „Jeho jest hluboké, solné moře.“

Hrozná myšlenka mi napadla, že Moreau, když učinil z těchto lidí zvířata, nakazil jejich zakrnělé mozky jakousi představou o sobě, že jest Bůh. Ačkoliv, měl jsem se dobře na pozoru před lítými zuby a

silnými drápy, než abych proto přestal zpívat. „Jeho jsou hvězdy na nebi.“

Konečně zpěv ustal. Viděl jsem, že obličej opičího muže leskl se hojným potem a mé oči, jsouce nyní uvyklé tmě, pozorovaly zřetelněji postavu v rohu, od které hlas vycházel. Byla velikosti muže, ale zdála se pokryta temně šedým vlasem. Co to bylo za tvora? Cím byli všichni? Představte si, že byste byli obklopeni nej hroznějšími mrzáky a šilenci, na jaké lze jen pomysliť a pak pochopíte něco z mých dojmů, když jsem byl obklopen těmito groteskními karikaturami lidskosti.

„Jest pětimuž, pětimuž, pětimuž . . . jako já,“ volal opičí muž.

Natáhl jsem k němu ruce. Šedý tvor v rohu nachýlil se do předu. „Neběhati po všech čtyřech; to jest zákon. Nejsme lidé?“ pravil. Vysunul podivně znetvořené drápy a ohmatával mé prsty. Byly téměř jako kopyto jelena, přeměněné v drápy. Měl jsem dosti důvodu vykřiknouti překvapením a bolestí. Jeho tvář pohnula se vpřed a prohlížela mé nehty, přišla vpřed na světlo dopadající vchodem chýše, a viděl jsem třesa se odporem, že nebyla to tvář ani lidská ani zvířecí, ale pouhý chomáč šedivých vlasů, s třemi temnými oblouky, které označovaly oči a ústa.

„Má malé nehty,“ pravil šedivý tvor s vlasatou kšticí. „To jest dobře.“

Pustil mou ruku a úmyslně uchopil mou hůl. „Jez kořínky a byliny — jest to Jeho vůle,“ pravil opičí muž.

„Jsem hlasatel zákona,“ pravila šedivá postava. „Sem přicházejí všichni, kteří jsou noví, aby učili se zákonu. Sedím ve tmě a říkám zákon.“

„Tak jest,“ pravilo jedno ze zvířat ve dveřích.

„Zlé jsou tresty těch, kteří zákon porušují. Nelze utéci.“

„Nelze utéci,“ mluvil zvířecí národ a jeden hleděl pokradmo na druhého.

„Ne, ne,“ řekl opičí muž. „Nelze utéci. Poslyš! Spáchal jsem

maličkost, zakázanou věc, jednou. Blábolil jsem, blábolil, přestal jsem mluvit. Nikdo nemohl rozumět. Jsem spálen, označen ohněm na ruce. On jest veliký, on jest dobrý!“

„Nelze utéci,“ pravila šedá postava v rohu.

„Nelze utéci,“ mluvil zvířecí lid, hledě šikmo jeden na druhého.

„Neboť každé naše přání jest špatné,“ mluvil šedý hlasatel zákona. „Neboť po čem budete toužiti, nevíme. Poznáme vše. Někteří přejí si pronásledovati věci, které se pohybují, pozorovati a plížiti se a čekati a skákati, zabýjeli a kousali, kousali hluboko a tučně, ssáti krev . . . To jest špatné. Nepronásledovali jiných mužů; to jest zákon. Nejsme lidé? Nejísti masa ani ryb; to jest zákon. Nejsme lidé?“

„Nelze utéci,“ volalo pestré zvíře, stojíc ve dveřích.

„Neboť každé naše přání jest špatné,“ pravil šedivý hlasatel zákona. „Nechtější chtějí trhati zuby a rukama kořeny rostlin, čenichati k zemi . . . To jest špatné.“

„Nelze utéci,“ pravili muži ve dveřích.

„Někteří hryžou kůru stromů, někteří hrabou na hrobech mrtvých; někteří bojují čelem aneb nohama aneb drápy; někteří kousají náhle, ač nikdo jim neškodí; někteří milují nečistotu.“

„Nelze utéci,“ pravil opičí muž. škrábaje se na lýtku.

„Nelze utéci,“ pravil malý růžový lenochod.

„Trest jest zlý a jistý. Proto učte se zákonu. Říkejte slova,“ a bez ustání počal znovu podivnou litanii zákona a opět já a všichni tvorové počali zpívati a se kolébati. V mé hlavě vířilo z tohoto blábolení a dusivého zápasu v chatrči, ale vydržel jsem, doufaje, že šťastnou náhodou dočkám se každé chvíle nového vývoje věcí. „Nechodili po všech čtyřech. To jest zákon. Nejsme lidé?“

Tropili jsme takový hluk, že jsem nepozoroval shonu mimo chatrč, až kdosi, tuším, že to byl jeden z vepřích mužů, kterého dříve jsem spatřil, vsunul hlavu dovnitř přes malého, růžového lenochoda a rozčilen cosi volal, čemu jsem nerozuměl. Ihned ti, kteří stáli ve

dveřích zmizeli; můj opičí muž chvátal ven, tvor, který seděl ve tmě, šel za ním — pozoroval jsem jen, že byl velký a neobratný, pokrytý stříbrným vlasem — a já zůstal samotén.

Pak slyšel jsem, dříve než došel jsem ke dveřím, štěkot loveckého psa.

V nej bližším okamžiku stál jsem před chatrčí, svou zbraň z lodního křesla v ruce; každý sval ve mně chvěl se hrůzou. Předemnou byly nejspíše hřbety asi dvaceti zvířecích lidí, jejich znetvořené hlavy do půle skryté lopatkami. Jiné polozvířecí obličejehleděly tázavě z chatrčí. Hledě směrem, kterým jejich tváře byly obráceny, spatřil jsem mlhou pod stromy za koncem cesty k chatrčím přicházeti temnou postavu a příšerně bílou tvář Moreauovu. Trhal vzpínajícím se psem zpět, a těsně za ním šel Montgomery, revolver drže v ruce.

První okamžik stál jsem hrůzou omráčen.

Obrátil jsem se a spatřil, že cestu za mnou uzavírá jiné těžké zvíře s obrovskou, šedivou tváří a blikajícíma malýma očima a že postupuje ke mně. Ohlédl jsem se kolem a spatřil na pravé straně, asi dvanáct yardů před sebou, úzký průsmyk ve skalní stěně, kterým paprsek sluneční šikmo dopadal mezi stíny. „Stůj!“ křičel Moreau, když jsem šel tímto směrem, „Držte ho!“ Na to, nejprve jedna tvář obrátila se ke mně a pak ostatní. Jejich zvířecí duše byly na štěstí loudavé.

Odrasil jsem ramenem neobratnou obludu, která se točila, chtěíc zvědět, co tím Moreau míní a vrhl jsem se na druhou. Cítil jsem, jak její ruce rozpínají se ke mně, aby mě zachytily; ale nedostihly mě. Malý, růžový tvor řítil se na mne, ale porazil jsem ho, roztrhnuv jeho ošklivý obličej hřebem hole a v druhé minutě šplhal jsem se po příkré stezce; byl to jakýsi druh komína z průsmyku. Slyšel jsem za sebou spílání a volání „Chyťte ho!“ „Držte ho!“ a tvor se šedým obličejem sápal se za mnou, smýkáje své obrovské tělo úzkou stezkou. Vyšplhal

jsem se úzkou cestou na skálu a vyšel na sírou krytou půdu západně od dědiny zvířecích mužů.

Tato stezka byla mně velice prospěšná, neboť úzká cesta vinula se šikmo nahoru a překazila plán nejbližším pronásledovatelům. Běžel jsem po bílé půdě a po stráni dolů řídkým stromovím a octl se u nízko položené skupiny vysokého rákosí. Tímto prodral jsem se do hustého mlázi; bylo tmavé barvy, šťavnaté. Když jsem vešel do rákosí, první pronásledovatelé vynořili se z rokliny. Několik minutrazil jsem si cestu křovím. Vzduch za mnou a kolem mne rozléhal se výhrůžným pokřikem. Slyšel jsem shon pronásledovatelů již v úzké stezce, pak praskot rákosí a nyní každou chvíli lámající se větve. Někteří z tvorů řvali jako podrážděná divá zvíř. Honicí pes štěkal na levo. Slyšel jsem, že Moreau a Montgomery volají týmž směrem. Obrátil jsem se rychle na pravo. Zdálo se mi i potom, že slyšel jsem volati Montgomeryho, abych zachránil život útekem.

Najednou půda povolila, měkká a bařinatá pod mýma nohama; než byl jsem zoufalý a proto bez rozmyslu vrhl jsem se tímže směrem a brodě se na kolena bahnem přišel jsem k vinoucí se stezce mezi vysokým rákosím. Hluk pronásledovatelů mých táhl se v levo, až umkl. Na jednom místě tři cizí, růžová, hopkující zvířata velikosti koček proběhla před mýma nohama. Tato stezka vedla do vrchu přes jiný, volný prostor s bílým povlakem a ústila opět v rákosí.

Pak stezka náhle se zatáčela souměrně s okrajem příkrého průsmyku a končila náhle ovšem bez výstražného znamení, jako bývá upozornění před anglickým parkem. Běžel jsem stále vši silou a nespátřil jsem propast dříve, až jsem po hlavě letěl vzduchem.

Dopadl jsem předloktem a hlavou na trny a povstal s krvácející tváří a natrženým uchem. Spadl jsem do srázné rokliny, trnité, skalnaté a hustou mlhou naplněné, která v kotoučích kolem mne se valila; úzký potůček, ze kterého mlha vystupovala, vinul se středem rokliny. Byl jsem překvapen, že tato tenká mlha vystupuje při plném denním světle, ale neměl jsem času diviti se. Obrátil jsem se v pravo,

dolů k potůčku, doufaje tímto směrem dojít k moři a tak mít volnou cestu, abych mohl se utopit. Později teprve seznal jsem, že jsem při pádu ztratil hůl s hřebem.

Pak roklina v jednom místě byla užší a bezstarostně jsem vstoupil do potůčku. Ale velmi rychle jsem vyskočil, neboť voda byla téměř vřelá. Povšiml jsem si, že slabý, sírnatý kal plová na vroucím povrchu vody. Najednou téměř roklina se zatáčela a objevil se neurčitý, modravý obzor. Blížící se moře odráželo se ve slunci myriádami malých, hranatých plošek. Viděl jsem smrt před sebou. Nicméně byl jsem horký, těžce dýchaje, teplá krev provívala mým obličejem a kolovala příjemně v mých tepnách. Cítil jsem více než stopu veselé radosti, že jsem unikl svým nepřátelům. Necítil jsem valně chuti, vyjít a utopit se. Hleděl jsem zpět, odkud jsem přišel.

Naslouchal jsem. Kromě šumotu komárů a cvrkotu malého hmyzu, který poskakoval po trnech, byl vzduch úplně klidný. Pak velmi slabě ozval se štěkot psa, neurčité žvatlání a blábolení, praskot biče a hlasy. Hluk ustupoval proti toku potoka a zmlkl docela. Na chvíli bylo po honbě.

Ale věděl jsem nyní, do jaké míry mohu doufat v pomoc zvířecích lidí.

Vyjednávání.

Obrátil jsem se znovu a sestoupil k moři. Shledal jsem, že horký pramen rozšiřoval se k mělkému, rostlinami porostlému ústí, ve kterém množství krabů a dlouhonohých živočichů míhalo se před mými kroky. Kráčel jsem až k okraji solné vody a cítil jsem se pak bezpečným a hleděl — rukama opřen v bok — na hustou zeleň za sebou, ve které dýmající roklna mizela jako čerstvá rána. Než, jak jsem již pravil, byl jsem příliš rozčilen a vskutku — ačkoliv ti, kteří nepoznali nebezpečí, snad o tom pochybují — příliš zoufalý, než abych si přál zemřít.

Pak namanula se mi myšlenka, že ještě jedna možnost mi zbývá. Neměl bych, zatím co Moreau, Montgomery a jejich bestiální zvěř honili mě po ostrově, jítí kolem po břehu, až bych přišel k jejich ohradě? — vpadnouti jim v bok, kusem kamene z jejich chabě stavěné zdi, rozbítí zámek menších dveří, abych viděl, co bych mohl nalézt — nůž, revolver a proč — bych nebojoval s nimi, až se vrátí? Ať věc by skončila jakkoliv, vykoupil bych aspoň drazě svůj život.

Proto obrátiv se západně, šel jsem podél okraje mořského. Zapadající slunce sálalo oslepující světlo do mých očí. Lehký příboj Tichého oceánu nastával se zvýšeným nárazem vln.

Najednou pobřeží sklánělo se k jihu a slunce zalesklo se na levé straně. Pak netušené daleko přede mnou, spatřil jsem první a pak několik postav vynořiti se z křoví — Moreau s loveckým psem, pak Montgomery a dva jiní. Na to jsem se zastavil.

Spatřili mě a s posuňky blížili se ke mně. Stál jsem a vyčkával, až se přiblíží. Dva zvířecí lidé běželi vpředu, aby mi zamezili přístup do křovin ostrova. Montgomery běžel též, ale přímo ke mně. Moreau šel volněji za ním, s loveckým psem.

Konečně probudil jsem se z nečinnosti a obrácen k moři šel jsem přímo do vody. Voda byla zprvu velmi mělká. Byl jsem třicet yardů od břehu, když vlny dosahovaly polovice těla. Nežřetelně jsem viděl živočichy v příbojovém proudu prchati před mýma nohama.

„Co to tropíte, muži?“ křičel Montgomery.

Obrátil jsem se, polovicí těla stoje ve vodě a pohlížel k nim.

Montgomery těžce oddechuje stál na okraji vody. Jeho obličej byl světle červený po tělesném namáhání, dlouhý, plavý vlas divoce splýval kolem hlavy a převislý dolní ret ukazoval nepravidelné zuby. Moreau došel právě k němu, jeho tvář bledá a pevná, a pes u jeho ruky štěkal na mne. Oba mužové měli těžké bičičky. Dále na stráni pobřeží zírali zvířecí lidé.

„Co tropím? Jdu se utopit,“ odpověděl jsem.

Montgomery a Moreau pohlédli na sebe. „Proč?“ tázal se Moreau.

„Protože jest to lépe, než býti mučen vámi.“

„Řekl jsem vám to,“ pravil Montgomery a Moreau podotkl cosi šeptem onomu.

„Proč domníváte se, že vás budu mučiti?“ tázal se Moreau.

„Z toho, co jsem viděl,“ řekl jsem. „A z těch, kteří stojí tamto.“

„Ticho!“ zvolal Moreau, zdvihaje ruku do výše.

„Nechci býti mučen,“ pravil jsem dále; „oni byli lidé: čím jsou nyní? Já alespoň nechci býti, čím jsou oni.“ Hleděl jsem, ke komu mluvím. Na stráni ve křoví byli M'ling, Montgomeryův sluha, a jedno z bíle oděných zvířat ve člunu. Za nimi dále ve stínu stromů spatřil jsem svého malého opičího muže a za ním několik jiných neurčitých postav.

„Čím jsou tito tvorové?“ tázal jsem se, ukazuje k nim a mluvím

jsem hlasitěji a hlasitěji, aby mě mohli slyšeti. „Byli lidé — lidé jako vy, které jste nakazili jakousi zvířecí směsí, lidé, které jste zotročili, a kterých dosud se bojíte. — Vy, kteří mě slyšíte,“ křičel jsem, ukazuje na Moreaua a volaje obrácen k zvířecím lidem, „vy, kteří mě posloucháte! Nevidíte, že tito mužové dosud se vás obávají, chodí kolem třesouce se strachem před vámi? Proč tedy se jich bojíte? Jest vás mnoho“

„Pro Bůh,“ křičel Montgomery, „přestaňte s tím, Prendicku!“

„Prendicku!“ křičel Moreau.

Oba křičeli zároveň, jako by chtěli utopiti můj hlas. A za nimi klonily se tupě hledící a udivené tváře zvířecích lidí; jejich znetvořené ruce visely dolů, po straně slubených hřbetů. Zdálo se, tak jsem se tenkrát domníval, že pokoušejí se mně rozuměti a upamatovati se na cosi ze své lidské minulosti.

Křičel jsem dále, ale nepamatuji se dobře, co to bylo. Že Moreau a Montgomery mohou být usmrceni, že není třeba se jich obávat: byl to původ všeho, co jsem k své vlastní a konečné škodě nasadil zvířecím lidem do hlavy. Viděl jsem zelenookého muže v tmavých cárech, s kterým jsem se setkal v den svého příchodu vycházeti od skupiny stromů a jiní jej následovali, aby lépe slyšeli.

Konečně, když dech vypověděl službu přestal jsem;

„Poslyšte mě na okamžik,“ pravil pevný hlas doktora Moreau, „a pak řekněte, co si přejete.“

„Nuže!“ pravil jsem.

Odkášlal, přemýšlel, pak volal: „Latinsky, Prendicku! Špatná latina! Školácká latina! Ale pokuste se mně rozuměti. Hinontsunt homines, sunt animalia, qui nos habemus ... vivisekci provedli. Humanisující process. Vysvětlím vám. Pojdte na břeh.“

Smál jsem se. „Pěkná pohádka,“ odpověděl jsem. „Mluví, staví domy, vaří. Oni byli lidé. Takto nejspíše vám vyhovím a půjdu na břeh.“

„Voda za vámi, kde stojíte jest hluboká ... a plná žraloků.“

„To jest mou věcí,“ řekl jsem. „Zkrátka a rychle. Ihned.“

„Počkejte minutu.“ Vzal cosi z kapsy, věc odrážela se ve slunci a hodil ji k svým nohám. „Jest to nabitý revolver,“ řekl. „Montgomery učiní zde totéž. Nyní jdeme po břehu nahoru, až uznáte, že vzdálenost jest vám bezpečna. Pak přijďte a chopte se revolverů.“

„Ne já. Máte třetího mezi sebou.“

„Žádám vás, abyste vše uvážil, Prendicku. Nejprve nikdy jsem vás neprosil, abyste přišel na tento ostrov. Za druhé mohli jsme dáti vám včera večer jakýkoliv lék, kdybychom chtěli, operací učiniti vás snad nešťastným; a pak, nyní, kdy vaše náhlé zděšení přešlo a můžete něco málo rozumně uvážiti — jest Montgomery úplně takové povahy, jakou jemu přikládáte? Pronásledovali jsme vás k vašemu dobru. Proč chtěli bychom vás zastřeliti, když jste se právě nabídl utopiti se?“

„Proč štváli jste . . . proti mně své lidi, když byl jsem v chatrči?“

„Abychom vás určitě chytili a uvedli mimo nebezpečí. Pak sešli jsme ze stopy — k vašemu dobru.“

Přemýšlel jsem. Vše zdálo se zcela dobře možné. Pak vzpomněl jsem znovu na cosi.

„Ale viděl jsem,“ pravil jsem, „v ohradě“

„To byla puma.“

„Poslyšte, Prendicku,“ řekl Montgomery. „Vy jste hloupý osel. Pojdte Z vody, uchopte revolvery a mluvte. Nemůžeme nic více učiniti, než toto zde.“

Přiznávám se, že tehdy i vůbec stále nedůvěřoval jsem a obával se doktora Moreau. Ale Montgomery byl mužem, kterému, jak jsem cítil, jsem dobře rozuměl.

„Jděte po břehu nahoru,“ volal jsem po krátké úvaze a dodal, „a držte ruce vzhůru.“

„Nemohu,“ řekl Montgomery, ukazuje hlavou na vysvětlenou k svému rameni. „Nemám síly.“

„Jděte nahoru ke stromům,“ řekl jsem, „jak si přejete.“

„Jest to zpropadeně hloupá ceremonie,“ řekl Montgomery. Oba obrátili se, jdouce k šesti neb sedmi groteskním tvorům, kteří stáli tam nehybně ve sluneční Záři, vrhali stíny a pohybovali se, tak neobyčejně nepřirozeným způsobem. Montgomery šlehl bičíkem kolem nich a ihned všichni se obrátili a horempádem prchali mezi stromy. Když Montgomery a Moreau byli ve vzdálenosti, kterou jsem považoval za dostatečnou, brodil jsem se k Zemi, uchopil a vyšetřoval revolvery. Abych byl upokojen proti nejjednoduššímu úskoku, vypálil jsem jednu ránu proti okrouhlému kusu lávy a byl jsem jist, vida, že kámen rozsypal se v prášek a břeh byl skropen olovem.

Ještě okamžik jsem byl v rozpacích.

„Pokusím se o vše,“ pravil jsem a po jednom revolveru v každé ruce kráčel jsem po stráni k nim.

„Tak jest to lépe,“ řekl Moreau, bez přetvářky. „Připravil jste mě dosud o nejlepší část dne se svými domněnkami.“

S jemným pohrdáním, které mne pokořovalo, on a Montgomery obrátili se a šli mlčky přede mnou.

Tlupa Zvířecích lidí stála dosud v údivu mezi stromy. Šel jsem kolem nich klidně, pokud bylo možno. Jeden Z nich vyběhl, aby šel Za mnou, ale ustoupil, když Montgomery šlehl bičíkem. Ostatní stáli mlčky — pozorující nás. Snad byli kdysi Zvířaty. Ale nespátřil jsem dosud, aby Zvíře se pokoušelo mysliti.

Doktor Moreau vysvětluje.

„A nyní, Prendicku, vysvětlím vám vše,“ pravil doktor Moreau, jakmile pojedl a se napil. „Musím se přiznati, že tak diktatorského hosta jsem dosud nehostil. Upozorňuji vás, že toto jest naposledy, kdy vám chci vyhověti. Příště, až budete hroziti sebevraždou, neučiním pro vás ničeho — třeba by se to dotklo vás dosti nemile.“

Seděl v mém lodním křesle s doutníkem do polovice vykouřeným v bílých a jak se zdálo zručných prstech. Světlo visící lampy dopadalo na jeho bílý vlas; hleděl malým oknem do záře hvězd. Seděl jsem pokud možno daleko od něho, stůl byl mezi námi, revolvery při mé ruce. Montgomery nebyl přítomen. Nepřál jsem si býti s oběma v tak malém pokoji.

„Připouštíte tedy, že lidský tvor, jak jej nazýváte, na kterém byla provedena vivisekce, jest přece jen pumou?“ tázal se Moreau. Dovolil mi navštívit hrůzu ve vnitřním pokoji, abych se přesvědčil, že to nebyl člověk.

„Jest to puma,“ odpověděl jsem, „dosud živá, ale tak propitvaná a znetvořená, že bych si přál neviděti více živoucího masa. Ze všech nešlechtných“

„Nechme toho,“ řekl Moreau. „Aspoň ušetřte mne svého jinošského strachu. Montgomery býval, jako vy jste. Připouštíte, že jest to puma. Nyní buďte klidný, zatím co vám budu odříkávati svou fyziologickou přednášku.“ A ihned začal tonem muže, který převlece se nudit, pak poněkud se rozehrál a vysvětloval svou práci. Byl velmi

prostý a přesvědčivý. Brzy rděl jsem se studem, že takový jest mezi námi poměr.

Tvorové, které jsem spatřil, nebyli lidé, ano nikdy lidmi nebyli. Byli zvířata — humanisovaná zvířata — triumfové to vivisekce.

„Zapomínáte, co vše zručný vivisektor může provést s živými tvory,“ pravil Moreau. „Já pro svou osobu se divím, proč věci, které jsem vykonal, nebyly provedeny s úspěchem dříve. Malé pokusy se ovšem staly — amputace, odříznutí části jazyku a jiných částí těla. Zajisté víte, že šilhání lze jak zavést tak zhojití operací. Pak při vyříznutí různých tkání nastává celá řada druhotných změn, poruchy pigmentace kůže, zmírnění náruživosti, změny ve vyměšování tukové tkáně. Nepochybuji, že jste slyšel o těchto věcech?“

„Ovšem,“ odpověděl jsem. „Ale tito odporní vaši tvorové“

„Všeho se dozvíte časem,“ řekl, kývaje rukou na mne; „teprve začínám. To jsou všední případy změny tkání. Ale chirurgie může tvořiti lepší věci, než jsou tyto. Lze tak dobře stavěti jako bořiti a měniti. Slyšel jste snad o všední operaci, které užívá se v případech, kdy nos byl chorobou zničen. Lalok kůže seřízne se z čela, obrátí se dolů k nosu a přihojí se v nové posici. To jest způsob hojení se v novém postavení, v jiné části téhož živočicha. Připojování čerstvé hmoty z jiného zvířete jest též možno — na příklad zubů. Přenášení kůže a kostí vykonává se proto, aby usnadnilo se hojení rány. Chirurg umístí uprostřed rány části kůže, které vzal z jiného zvířete, aneb úlomky kostí z oběti čerstvě zabitě, Hunterova kohoutí ostruha — snad slyšel jste o tom — rostla dále na hřbetu býka. Také jest připomenouti nosorožcových kryš alžírských Zuavů — obludy, které byly vyrobeny tím, že část ocasu obyčejné krysy byla přišita k jejich rypáku a nechala se tam přihojiti.“

„Vyrobené obludy!“ zvolal jsem. „Chcete tedy tím říci“

„Ano. Tito tvorové, které jste viděl, jsou zvířata vymodelovaná a vyrobená v nové útvary. Tomuto — bádání o plastice živých forem — můj život byl zasvěcen. Studoval jsem leta, získávaje stále nových

zkušeností. Vidím, že hledíte zděšeně, ale nevypravuji vám přece ničeho nového. Toto všechno leží na povrchu praktické anatomie před mnoha roky, ale nikdo neměl tolik smělosti, toho se dotknouti. Není to jednoduše jen zevní forma zvířete, kterou mohu změnit. Fysiologie, chemický soulad živočichův lze rovněž podrobiti trvalým změnám, jak tomu nasvědčuje očkování kravskými neštovicemi a jiné metody očkování živou neb mrtvou látkou, příklady to, jak doufám, vám dobře známé. Podobnou operací jest transfuze krve a od toho předmětu jsem začal ve svém bádání. To jsou všeobecně známé případy. Méně známými, ale snad tím obsáhlejšími byly operace těch středověkých lékařů, kteří tvořili trpaslíky, žebravé mrzáky a obludy na podívanou; některé stopy toho druhu dosud se udržují v předběžném vychování mladých tanečníků na provaze aneb akrobatů. Viktor Hugo vypravuje o nich v *L'Homme, qui Rit* . . . Než doufám, že chápete nyní vše jasně. Počínáte viděti, že jest možnou věcí, přepěstovati tkáň z jedné části zvířete do druhé, aneb z jednoho zvířete do druhého, měniti její chemické reakce a způsoby vzrůstu, modifikovati skloubení jejich končetin a tak měniti ji do nejnuitnější skladby?

„A přece toto mimořádné odvětví vědy nebylo nikdy prozkoumáno clo konce a systematicky, moderními badateli, až jsem se jeho ujal já! K několika podobným věcem bylo již poukázáno v nejnovějším rozvoji chirurgie; většina podobných případů, upomenete-li se ve své mysli, byla vytvořena náhodou — tyrany, zločinci, pěstíteli koní a psů, různými druhy necvičených a neobratných mužů, pracujících pro svůj osobní prospěch. Byl jsem prvním mužem, který se ujal této otázky vyzbrojen antiseptickou chirurgií a skutečně s vědeckou znalostí zákonů vzrůstu.

„Nicméně jest oprávněna myšlénka, že podobné věci dály se v tajnosti již dříve. Podobní tvorové jako „siamská dvojčata“ ... A ve sklepeních inquisice. Není pochybnosti, že jejich cílem bylo uměle

přivoditi mučení, ale někteří, alespoň, z inquisitorů měli zajisté rys vědecké zvláštnosti . .

„Ale,“ řekl jsem. „Tyto věci — tato zvířata mluví!“

Odpověděl „ano“ a pokračoval ve svém výkladu, že hranice vivisekce nekončí pouhými přeměnami hmotnými. Vepře možno vychovávat. Duševní skladba rozhoduje mnohem méně než tělesná. Ve zkvétající nauce o hypnotismu najdeme slib, že jest možno nahradili staré, zděděné pudy novou silou suggestce, která zatlačuje, aneb nahradí novými zděděné představy. Velmi mnoho zajisté z toho, co nazýváme morální výchovou, jest takovým umělým zmírněním neb převrácením pudu; výbojnost jest výchovou změněna v mužné odříkání se, potlačený pohlavní pud v náboženské blouznění. Velký rozdíl mezi člověkem a opicí tvoří hrtan, pravil, v neschopnosti přesně rozeznávati různé zvukové symboly, jimiž myšlení může býti podporováno.

V tomto názoru nemínil jsem s ním souhlasiti, ale s určitou nezdvořilostí odmítl povšimnouti si mé námitky. Opakoval, že věc se má tak a ne jinak a pokračoval v rozpravě o své práci.

Tázal jsem se ho však, proč vzal si lidskou podobu za svůj model. Tehdy a ještě nyní, vidím v této volbě zvláštní zlomyslnost.

Přiznal se, že zvolil tuto formu náhodou. „Mohl jsem právě tak dobře svou práci měniti ovce v lamy a lamy v ovce. Domnívám se, že v lidské podobě jest cosi, co pobádá k umělecké změně duše mnohem mocněji, než podoba kteréhokoliv zvířete. Ale neobmezil jsem se na tvoření lidí. Jednou neb dvakráte . . .“ Mlčel téměř minutu. „O, tolik let! Jak uplynula! A zde promarnil jsem den, abych zachránil váš život, a nyní ztrácím hodinu, abych vysvětlil vám své jednání!“

„Ale,“ pravil jsem, „nerozumím vám dosud. Čím ospravedlníte, že tolik bolesti působíte jiným? Jediné, proč bych mohl považovati vivisekci za oprávněnou, jest používání její“

„Zcela dobře,“ odpověděl. „Ale vidíte, že jsem zcela jiné skladby tělesné. Jsme stvořeni dle různého plánu. Vy jste materialistou.“

„Nejsem materialistou,“ počal jsem horlivě namítati.

„Dle mého náhledu — dle mého náhledu. Neboť jest to právě otázka o bolesti, ve které se rozcházíme. Pokud viditelná nebo slyšitelná bolest vás rozčiluje, pokud vaše vlastní bolesti vás trýzní, pokud bolest podléhá vašim zásadám o hříchu, dotud, pravím vám, jste zvířetem, uvažujícím o málo zřetelněji než zvíře cítí. Tato bolest“

Pokrčil jsem netrpělivě rameny nad tak podivným názorem.

„O! ale jest to tak nepatrná věc. Duch skutečně přístupný tomu, čemu věda nás má učiti, musí přiznati, že jest to maličkost. Dost možná, že mimo tuto malou planetu, tuto skvrnu kosmického prachu, neviditelnou dlouho před tím, než přiblíží se k nejbližší hvězdě — možná, pravím, že nikde jinde věc zvaná bolestí se nevyskytuje. Ale zákony, ke kterým náš cit nás unáší . . . Než, i na této zemi, i mezi živými tvory, čím jest bolest?“

Vytáhl mezi řečí z kapsy malý perořízek, otevřel menší nožík a odsunul křeslo tak, abych mohl viděti jeho stehno. Pak, zvoliv pečlivě, místo, vbodl ostřím nože do dolní končetiny a vytáhl nůž.

„Nepochybují, že jste spatřil toto již dříve. Nepůsobí větší bolesti, než bodnutí jehlou. Než o čem to svědčí. Vnímavost bolesti není potřebná svalů, aniž jest tam umístěna; jest nepatrně potřebna kůži, a jen zde neb onde nad stehnem jest místo, vnímající bolest. Bolest jest jednoduše naším vnitřním lékařským rádcem, varujíc a povzbuzujíc nás. Každá živá hmota není bolestná, ani každý nerv, ba ani nervy citlivosti. Není stopy po bolesti, skutečné bolesti v dojmech zrakového nervu. Zraníte-li zrakový nerv, povstávají jen světelné záblesky, právě jako chorobou sluchového nervu vzniká hučení v našich uších. Rostliny necítí žádné bolesti, jest možno, že zvířata jako hvězdice nebo rak potoční necítí bolesti. U lidí pak, čím intelligentnějšími se stávají, tím více budou dbáti svého vlastního blaha a tím méně budou potřebovati bodnutí, aby vyvarovalo je nebezpečí. Neslyšel jsem dosud o nepotřebné věci, aby nebyla

smetena z povrchu zemského vývojem dříve neb později. Slyšel jste vy? A bolest stává se nepotřebnou.

„Pak jsem nábožný muž, Prendicku, jako každý rozumný muž jím býti musí. Snad neprávem se domnívám, že jsem spatřil více z cest Stvořitele tohoto světa než vy — neboť stopoval jsem jeho zákony, svým způsobem, po celý svůj život, kdežto vy, jak jsem slyšel, jste sbíral motýly. Pravím vám, že bolest a rozkoš nemají co činiti s nebem nebo peklem. Rozkoš a bolest — hel Čím jest vaše náboženské nadšení než Mahomedovou húrou ve tmě? Příkládají-li mužové a ženy takovou váhu rozkoši a bolesti, Prendicku, jest to známkou zvířete v nich, známkou zvířete, ze kterého vznikli. Bolest! Bolest a rozkoš — jsou naším údělem jen tak dlouho, pokud se válíme v prachu . . .

„Jak vidíte, ubíral jsem se při svém bádání cestou, kterou mě samo vedlo. Jest to jediná cesta, kterou jsem kdy slyšel, že věda postupuje. Položil jsem otázku, vymyslel metodu, kterou bych získal odpovědi a obdržel jsem — jinou, svěží otázku. „Jest toto možné nebo ono možné? Nemůžete si představit, co znamená toto badateli, jaká intelektuální vášeň jej zachvátí. Nemůžete si představit zvláštní, bezbarvý požitek těchto intelektuálních snah. Tvor před vámi není již živočichem, spoluživočichem, ale problemem. Sympatická bolest — vše, co o tom vím, jest, že touto věcí trpíval jsem již před lety. Přál jsem si — byla to jediná věc, které jsem si přál — abych našel konečnou hranici plastičnosti živé podoby.“

„Ale,“ pravil jsem, „věc jest ohavností“

„Až do dnešního dne nestaral jsem se nikdy o etiku věci. Studium přírody činí muže posléze tak nemilosrdným, jako jest příroda sama. Pokračoval jsem, nestaraje se o nic, než o otázku, která mne pronásledovala a material . . . zvolna se odstěhoval do chatrčí tamto . . . Jest tomu téměř jedenáct roků, když jsme přišli sem, já, Montgomery a šest Kanaků. Pamatuji se na zelený klid ostrova a

pustý ocean kolem nás, jako by to bylo včera. Zdálo se mi, že ostrov čeká na mne.

„Zásoby byly vyloděny a dům vystaven. Kanakové postavili několik chatrčí u rokliny. Připravoval jsem se zde k práci s tím, co jsem s sebou přivezl. Z počátku přihodilo se mi několik nepříjemných událostí. Začal jsem s ovci a usmrtil jsem ji za den a půl dne, neboť nůž se svezl; vzal jsem jinou ovci a tvořil věc bolesti a strachu a nechal ji svázanou se zhojiti. Zdála se mi úplně lidskou, když jsem práci ukončil, ale kdykoliv jsem šel k ní, byl jsem s výsledkem nespokojen; upamatovala se na mne, byla nesmírně polekána a neměla více rozumu než ovce. Čím více jsem na ni hleděl, tím neobratnější se zdála, až jsem učinil konec jejímu trápení. Tato zvířata bez zmužilosti, tito strachem trýznění a bolestí zmítající se tvorové, bez jiskry bojovné energie čelili mučení — nehodí se k tvoření lidí.

„Pak vzal jsem gorillu, kterou jsem měl s sebou, a z této, pracuje s nekonečnou péčí a překonává jednu nesnáz za druhou, vytvořil jsem prvního muže. Celý týden, noc i den, tvořil jsem jej, mnoho musil jsem přidati, mnoho změnit. Považoval jsem ho za skvostný případ černošského typu, když jsem ukončil práci a ležel v obvazech, uvázan a bez hnutí přede mnou. Teprve tehdy, když bylo jisto, že zůstane na živu, opouštěl jsem jej a přišel-li jsem opět do pokoje, našel jsem Montgomeryho tak sklíčeného, jako jste v y. Zaslechl několikrátě křik, když zvíře stávalo se lidským, volání podobné tomu, které vás tak rozčilovalo. Z počátku nesvěřil jsem se jemu se vším. A Kanakové též cosi nápadného pozorovali. Získal jsem přece důvěru Montgomeryho — ale já a on měli jsme co činiti, abychom zabránili útěku Kanaků. Konečně přece nám uprchli a tak ztratili jsme svou yachtu. Strávil jsem mnoho dní, vychováváje zvíře — celkem pobýlo u mne tři neb čtyři měsíce. Učil jsem jej základům anglického jazyka, vštípil jemu nauku o počítání, ano naučil jsem jej čísti abecedu. Ale této učil se zdlouhavě — ač někteří idiotové, které jsem znal, byli

méně účelivější. Začal s prázdným sešitem, duševně; neměl v paměti, čím dříve byl. Když jeho rány úplně se zahojily, nebyl již citlivý a nehybný a byl s to poněkud rozmlouvati, dovedl jsem jej tamto a představil Kanakům jako zajímavého spolubydlitele.

„Z počátku jaksi hrozně se ho báli — což mne spíše uráželo, neboť jsem měl o něm určitou domněnku — ale jeho chování zdálo se tak mírným a byl tak pokorný, že po nějakém čase jej přijali mezi sebe a vychovávali jej dále. Rychle se učil, napodobil je, přizpůsobil se jiným a vystavil si chatrč, byla spíše lepší, jak se zdálo, než jejich chatrče. Mezi hochy byl jeden synem misisonáře a ten naučil jej čísti a vštípil mu několik nedokonalých myšlének o morálce, ale zdá se, že způsoby tvora nebyly zcela tak dokonalé, jak bych si byl přál.

„Odpočíval jsem po práci několik dnů, chovaje přání podati zprávu o celé záležitosti, abych tak povzbudil zájem anglické fyziologie. Pak zastihl jsem jej schouleného na stromě spílati dvěma Kanakům, kteří jej dráždili. Vyhrožoval jsem jemu, upozornil na nelidskost podobného počínání, budil v něm pocit hanby a přišed domů, rozhodl jsem se vytvořiti něco lepšího, než odešlu svou práci do Anglie. Vytvořil jsem lepší tvory; než z neznámé příčiny tvorové tíhnou zpět, křehké zvířecí maso narůstá znovu den za dnem . . . a přece stále doufám tvořiti dokonalejší tvory. Přeji si, zvítěziti nad touto, touto pumou . . .

„Než k našemu vypravování. Všichni hoši Kanaků jsou nyní mrtvi. Jeden spadl do moře z paluby a druhý zemřel po zranění paty; otrávil ránu rostlinnou šťávou. Tři odpluli s naší yachtou a jak se domnívám a věřím, utonuli. Poslední . . . byl usmrcen. Nyní — mám za ně náhradu. Montgomery choval se z počátku skoro stejně, jako vy, a pak . . .“

„Co se stalo s posledním?“ tázal jsem se ostře — „Kanakem, který byl usmrcen?“

„Jest pravda, že potom když vytvořil jsem jistý , počet lidských tvorů, utvořil jsem tvora — —“ Byl chvíli v rozpacích.

„Ano?“ táži se.

„Byl usmrcen.“

„Nerozumím,“ pravil jsem; „chcete snad říci . . .“

„Že usmrtil Kanaku — ano. Usmrtil mnohem více živočichů, které se jemu podařilo lapiti. Honili jsme jej několik dnů. Jen náhodou octl se na svobodě — nepomýšlel jsem nikdy, jej pustiti z doзору. Nebyl ukončen. Byl prostým jen pokusem. Byl to tvor bez končetin s hrozným obličejem, který plazil se po zemi jako had. Byl neobyčejně silný, rozružený bolestí a pohyboval se kolébatě jako plovoucí želva. Několik dní potuloval se v lesích, niče vše, co mu přišlo v cestu, až jsme jej pronásledovali; pak uchýlil se do severní části ostrova a rozdělili jsme se, abychom ho obklíčili. Montgomery mne prosil, aby hoch šel s námi. Hoch měl pušku a když jeho tělo bylo nalezeno, jedna část hlavně byla zkřivena v podobě S a téměř prokousnuta . . . Montgomery zastřelil obludu . . . Od té doby přidržel jsem se ideálu lidskosti — až na maličkosti.“

Umlkl. Seděl jsem tiše pozoruje jeho tvář.

„Tak dvacet celkem roků — počítaje v to devět roků v Anglii — jsem pokračoval ve svém bádání, a přece stále cosi ve všem, co konám, schází, co mě činí nespokojeným a vybízí k dalším pokusům. Někdy vyšinu se nad hladinu, někdy padám pod ní, ale vždy nejsou dokonalé věci, o nichž sním. Lidské podoby mohu nyní dosáhnouti, skoro lehce, takže jest pružnou a jemnou, aneb hrubou a silnou; ale často mívám potíže s rukama a drápy — tak obtížný výkon, že neodvažuji se tvořiti je přímo. Než jest to v jemném přenášení a nahrazování mozku, kde největší jest, ač nezbytná, nesnáž. Intelligence jest často nápadně nízká, majíc nevypočitatelná prázdná místa, neočekávané mezery.

Nejméně Uspokojivé ze všeho jest cosi kdesi — nemohu ani určit, kde jest toto sídlo citů a vášní. Chťiče, pudy, touhy, které urážejí lidskost, zvláštní, skrytý zdroj, který náhle propukává a zaplavuje celou bytost hněvem, nenávistí aneb strachem. Tito moji

tvorové zdají se bázlivými a upřímnými, když je po prvé pozorujete a mně hned potom, když jsem je vytvořil, připadají jako dokonalí lidští tvorové. Teprve později, když je pozoruji, mé přesvědčení mizí. Nejprve jeden, pak druhý rys zvířecí vystupuje na povrch a shlíží na mne . . . Nicméně přece zvítězím. Pokaždé, když vnořím živého tvora v lázeň palčivé bolesti, pravím, tentokráte vyhladím z tebe z kořene zvíře, tentokráte utvořím z tebe rozumného tvora, dle svého obrazu. Konečně, co jest deset roků? Člověk zdokonaloval se sto tisíc roků.“

Premýšlel zadumán. „Ale postupuji k pevnosti blíže. Tato má puma . . .“

Po krátké přestávce: „A nabývají své původní povahy. Jakmile má ruka od nich se vzdálí, zvíře leze po čtyřech, počíná se hlásiti opět k sobě . . .“

Jiná dlouhá pomlčka.

„Pak tvory, které jste vytvořil, uvádíte v ony chatrče?“ táži se.

„Jdou sami. Vyženu je, když počínám v nich tušiti zvíře, a pak ihned putují tam. Bojí se všichni tohoto domu a mne. Jest tam převrácená lidskost domovem. Montgomery zná vše, neboť stará se o jejich záležitosti. Vycvičil jednoho neb dva k našim službám. Hanbí se za to, ale věřím, že dosti přátelsky jest nakloněn několika z těchto zvířat. To jest jeho věcí, ne mou. Nestarám se o ně. Soudím, že řídí se dle zásad, které jim označil Kanacký missonář a mají jakési zdání o rozumném životě — ubohá zvířata! Jest prý cosi, co nazývají zákonem. Zpívají žalmy, o „všem tvém“. Staví chatrče, shromažďují ovoce a trhají byliny — ano se i žení. Ale vidím vším tím, vidím do jejich duší a nevidím tam ničeho než duši zvířat, zvířat, která hynou — a touhu k životu a po upokojení svého pudu . . . Přece však jsou zajímavá. Složití, jako každý živý tvor. Jest jakási touha k vyššímu v nich, z části ješitnost, z části prudká pohlavní vášně, z části přílišná zvědavost. Mně jest to jen výsměchem . . . Slibuji si cosi od této pumy; úsilně jsem pracoval na její hlavě a mozku . . .“

„A nyní,“ pravil, povstáváje po dlouhém mlčení, kdy každý z nás zabýval se svými myšlénkami; „co myslíte? Bojíte se mne dosud?“

Pohlédl jsem naň a viděl jen muže s bílou tváří, s bílým vlasem a klidnýma očima. Nehledě k jeho upřímné mysli, k jeho téměř krásným rysům, které prýštily z jeho uhlazeného klidu a mohutné postavy, mohl by býti vzorem alespoň jednomu stu příjemných, starých pánů. Pak jsem se zachvěl. Jako v odpověď na jeho druhou otázku podával jsem jemu po revolveru v každé ruce.

„Podržte je u sebe,“ řekl zívaje. Povstal, hleděl na mne okamžik a usmál se. „Prožil jste dva bouřlivé dny,“ pravil. „Radil bych vám, abyste se poněkud prospal. Těší mne, že vše jest mezi námi jasno. Dobrou noc.“

Přemýšlel okamžik, pak odcházel vnitřními dveřmi. Otočil jsem ihned klíčem ve vnějších dveřích.

Usedl jsem znova, seděl nějakou dobu v poněkud zachmuřené náladě, tak vysílen a pobouřen duševně a fysicky, že jsem nemohl přemýšlet ani chvíli od toho okamžiku, kdy mě opustil. Černé okno shlíželo na mne jako oko. Konečně jsem se vzchopil, shasl lampu a ulehl v rohoži. Velmi záhy jsem usnul.

O zvířecích lidech.

Probudil jsem se časně. Moreauovo vysvětlení tanulo v mé mysli, jasné a určité, od okamžiku, kdy jsem se probudil. Slezl jsem z visuté rohože a šel ke dveřím se přesvědčiti, zdali klíč byl otočen. Pak vyšetril jsem závoru na okně a shledal ji pevně přizavřenou. Že tito lidem podobní tvorové byli vskutku jen zvířecími obludami, jen groteskními parodiemi lidí, naplňovalo mne neurčitou předtuchou o jejich schopnostech duševních a ta byla mnohem horší strachu. Ozvalo se klepání na dveře, a slyšel jsem lepkavé přízvuky M'lingovy mluvy. Zastrčil jsem jeden z revolveru do kapsy, držel jednu ruku na něm a otevřel dveře.

„Dobré jitro, paene,“ pravil, přinášeje kromě obvyklé snídaně ze zeleniny špatně vařeného králíka. Montgomery vstoupil za ním. Jeho těkavé oko povšimlo si postavení mého rámě a pokradmu se usmál.

Puma odpočívala tento den, aby se zhojila; ale Moreau byl podivným samotářem ve svých zvycích a nepřišel k nám. Mluvil jsem s Montgomerym, přál jsem si totiž míti jasný názor o způsobu, jakým zvířecí lid žil. Obzvláště přál jsem si zvědět, co zdržovalo nelidské obludy, aby neútočily na Moreaua a Montgomeryho, neb proč nerozsápají jedna druhé.

Vysvětlil mi, že za poměrnou bezpečnost Moreau a on má co děkovat i obmezeným duševním schopnostem těchto oblud. Nehledě k jejich zvýšené inteligenci a snaze probouzeti v sobě zvířecí pudy, Moreau vštípil určité, utkvělé zásady v jejich duši, které úplně

omezovaly jejich staré představy. Byli skutečně hypnotisováni, bylo jim řečeno, že určité věci jsou nemožné a jiné věci, že nemají konati, a tyto zákazy byly vpředeny v jejich duševní skladbu tak, že nemohlo být ani řeči o jejich neposlušnosti ani hádce. Některé věci však, kde starý jejich pud byl v boji s příkazem Moreauovým, nebyly tak přesně zachovávány. Řada předpisů zvaných zákonem — slyšel jsem jej již předříkávati — soupeřila v jejich mysli s hluboce zakořeněnými, vždy odbojnými chťiči jejich zvířecí povahy. Ale Montgomery i Moreau se zvláštní úzkostlivostí dbali o to, aby nepoznali chuti krve. Obávali se nevyhnutelných následků, kdyby jednou, okusili krve.

Montgomery pravil, že zákon doznává velkého ochabnutí po soumraku, zejména mezi kočkovitými zvířecími lidmi; pak že zvíře cítí se velmi silným; touha po dobrodružství probouzí se za soumraku; pak ono odváží se věcí, o nichž by se jemu ani ve snách nezdálo za dne. Tomu vděčil jsem za své pronásledování leopardovým mužem v noci po svém příchodu. Ale za prvních dnů mého pobytu rušili zákon jen tajně a za tmy; za dne panovala všeobecná atmosféra úcty k mnohonásobným zákazům.

A zde snad mohu podati několik všeobecných údajů o ostrově a zvířecích lidech. Ostrov, který byl nepravidelného obvodu a ležel nízko v širokém moři, zaujímal plochu, tuším, celkem sedm nebo osm čtverečních mil. Byl sopečnatého původu, na třech stranách vrouben korálovými útesy. Několik sopečnatých jícňů na severu, a horký pramen byly jedinými stopami sil, které dlouho před tím ostrov utvořily. Časem bylo pozorovati slabé chvění z otřesu půdy, někdy vystupující kotouč dýmu stával se bouřlivým, jsa provázen proudy páry. Ale to bylo vše. Obyvatelstvo ostrova, jak Montgomery mně sdělil, čítalo nyní více než 60 těchto podivných tvorů Moreauova umění, nepočítaje menších bytostí, které žily v křovinách a nebyly lidské podoby. Úhrnem vytvořil jich téměř 120, ale mnozí zemřeli; a jiní, jako plazivý, beznohý tvor, o kterém mně vypravoval, sešli násilnou smrtí. Na mou otázku Montgome-

odpověděl, že měli skutečně potomky, ale tito z větší části zemřeli. Nebylo dokladu, že by získané lidské vlastnosti byly dědičné. Zůstali-li na živu, Moreau se jich ujal a označil je lidskou podobou. Ženy byly méně četnější než muži a proto podléhaly tajnému pronásledování, ač zákon přikazoval jednoženství.

Není možno, abych podrobně popisoval tyto zvířecí lidi — mé oko není cvičeno v podrobnostech — a nešťastnou náhodou neumím kreslit. Nej nápadnějším snad v jejich celkovém zjevu byl nepoměr mezi končetinami tvorů a délkou těla; a přece — tak odvislý jest náš pojem o kráse — mé oko uvyklo jejich podobě a dokonce souhlasil jsem s jejich názorem, že má stehna j sou neohrabaná. Jinou jejich známkou bylo vychýlení hlavy v před a nerovné, nelidské zkřivení páteře. I opičímu muži chybělo obloukovité zahnutí hřbetní páteře do předu, které činí lidskou postavu tak vděkuplnou. Většinou měli hřbetní část v hrb zkřivenou a jejich krátké předloktí viselo chabě po jejich straně. Málokterí byli hustě chlupy porostlí — alespoň do konce mého pobytu na ostrově. •

Druhé, nápadné znetvoření jevílo se v jejich tváři, téměř všichni byli prognathní 1), znetvoření kolem uší, s velkým, vyčnívajícím nosem, velmi silným, ježatým vlasem a očima podivné barvy neb divné polohy. Žádný neuměl se smáti, ačkoliv opičí muž blábolivě se chechtal. Kromě těchto všeobecných známek jejich hlavy měly málo co společného; každý uchoval si ráz svého druhu; jejich lidskost znetvořila, ale nezakryla leoparda, osla, vepře neb jiné zvíře neb zvířata, z kterých tvor byl vytvořen. Také hlavy jejich od sebe se odlišovaly. Ruce byly vždy nedokonalé; ač někteří překvapovali mě neočekávanou lidskostí, scházel téměř všem určitý počet prstů, i jinak byly prsty na konci neobratné a postrádaly citlivosti.

Nejhroznější ze zvířecích lidí byli leopardový muž a bytost vytvořená z hyaeny a vepře. Větší než tito byli tři býčí lidé, kteří veslovali ve člunu. Pak po nich byl stříbrovlasý muž, který byl zároveň hlasatelem zákona, M'ling a Satyru podobný tvor z opice

a kozy. Tři byli vepří mužové a jedna vepří žena, tvor z koně a nosorožce a několik jiných žen, jejichž původ jsem nezjistil. Pak bylo několik vlčích tvorů, medvěd-býk a Svatobernardský psí muž. Vylíčil jsem opičího muže; zvláště odpornou (a hrozně páchnoucí) byla stará žena, vytvořená z lišky a medvěda, kterou nenáviděl jsem od počátku. Vypravovalo se, že jest vášnivou cititelkou zákona. Menší tvorové byli pestrá mláďata a můj malý lenochod. Než dosti tohoto seznamu!

Nejprve hrůzou jsem se chvěl před těmito zvířaty; cítil jsem velmi zřejmě, že dosud jsou zvířaty; než nenápadně uvykal jsem jejich podobě a kromě toho byl jsem dojat chováním se Montgomeryho k nim. Byl s nimi tak dlouho, že je považoval téměř za normální lidské tvory — jeho londýnské dny zdály se mu slavnou, nemožnou minulostí. Jen jednou ročně plul do Aricy, aby vyjednával s agentem Moreauovým, obchodníkem zvířaty. Sotva asi setkal se s nejjemnějším typem lidstva v pobřežní osadě španělských míšenců. Lidé na lodi, vypravoval mi, připadali mu s počátku tak podivní, jako zvířecí lidé mně — nepoměrně dlouhých končetin, plochých tváří, kolmého čela, zlomyslní, nebezpeční a necitní. Vskutku, nenáviděl lidí. Jeho srdce rozehrálo se ke mně, tak domníval se, protože zachránil můj život.

Myslil jsem dokonce, že byl tajně něžný k některým z těchto přeměněných zvířat, bezúčelně soucitný s leckterým z jejich jednání, ale že snažil se s počátku utajiti vše přede mnou.

M'ling, muž s černou tváří, jeho sluha a první ze zvířecích lidí, s kterým jsem se setkal, nežil s druhými na druhé straně ostrova, ale v malé chýši v zadní části ohrady. Tvor byl sotva tak inteligentní, jako opičí muž, ale mnohem účelivější a ze všech zvířecích lidí nejvíce člověku podobný. Montgomery naučil jej připravovati potravu, a vskutku vykonával všechny běžné domácí práce, bylo-li toho zapotřebí. Byl složitým vítězstvím Moreauovy hrozné dovednosti, medvěd smíšený se psem a oslem a jeden z nej pracněji vytvoře-

ných mezi všemi jeho tvory. Choval se k Montgomerymu se zvláštní něžností a oddaností; Montgomery někdy si toho povšiml, hladil jej, nazýval jej položertovnými, polosměšnými jmény, a on poskakoval s převelikou radostí; někdy jej týral, zejména napil-li se whisky, kopal, bil jej, házeje po něm kameny aneb hořící částí látky. Ale jednal-li s ním dobře nebo špatně, tvor nemiloval nic více, jako býti v jeho blízkosti.

Řekl jsem, že jsem uvykl zvířecím lidem, a tisíce věcí, které zdály se dříve nepřírozenými a odpornými, byly záhy přirozenými a všedními. Předpokládám, že vše na světě přijímá svou barvu z průměrné barvy svého okolí: Montgomery a Moreau byli zvláštní a o sobě rázovité postavy, než aby povšechné mé dojmy z mého styku s lidmi udržely se dobře na povrchu. Jestliže jsem spatřil neobratné býčí tvory, kteří pracovali ve člunu, jak těžce ubírají se nízkým lesem: přistihl jsem se při otázce, jak těžko si připomínám, čím liší se od některých pravých lidských oráčů, kvapících domů z těžké tělesné námahy; aneb potkal-li jsem schytralou, úskočnou tvář ženy lišky-medvěda, tak zřejmě lidskou ve své pátravě všetečnosti, byl jsem téměř přesvědčen, že jsem s ní se setkal kdesi v některém městě.

Přece však nelze pochybovati ani popřít, že občas zablesklo se zvíře v pravé své podobě. Ošklivý muž, dle celého vzezření shrbený, lidský divoch, krčící se ve východu jedné z chatrčí, rozpřáhne ruce a zívá, ukazuje s ohromující náhlostí jako nůžky zaostřené řezáky a meči podobné Špičáky, smělé a lesklé jako nože. Aneb na kterési úzké stezce pohlédnu s mimořádnou odvahou do očí jakési pružné, bílým plátnem zahalené ženské postavy a uzřím pojednou (s křečovitým odporem), že mívala šterbinovité, protáhlé zorničky, aneb pohlédnu-li níže, zpozoruji zakřivený nehet, kterým přidržovala neúpravňý šat. Jest to podivuhodná věc, že tito ohyzdní tvorové — míním ženy — v prvních dnech mého pobytu instinktivně poznali svůj odporný zevnějšek a proto jevíli více než lidské pochopení pro slušnost a úpravu zevního oděvu.

Jak zvířecí lidé okusili krve.

Než moje nezkušenost spisovatelská mě svádí a odchyluji se od souvislého vypravování. Když jsem posnídal s Montgomerym, vedl mě ostrovem, abych spatřil sopečnatý jícen a zřídlo horkého pramene, do jehož horké vody den před tím omylem jsem se dostal. Oba měli jsme biče a nabitě revolvery. Když jsme šli listnatým, vysokým kapradím, uslyšeli jsme cestou králíka naříkati. Zastavili jsme se a poslouchali, ale neuslyšeli ničeho více; šli jsme tedy dále a celá příhoda vymizela z naší paměti. Montgomery upozornil mne na určitá, malá, růžová zvířata s dlouhými zadními končetinami, která poskakovala mezi křovím. Právil, že jsou to zvířata, která Moreau vytvořil z potomstva zvířecích lidí. Mínil, že by mohla sloužiti za masitou potravu, ale jejich králíkům podobný zvyk, požíratí svá mláďata, zabránil jeho úmyslu. Setkal jsem se již s některými z těchto tvorů jednou při útěku před leopardovým mužem při svitu měsíce, a podruhé, když mne Moreau pronásledoval, předešlého dne. Náhodou jeden z nich, chtěje se nám vyhnouti, vskočil do díry, vytvořené vyvrácením stromu větrem. Než mohl se vyprostít, podařilo se nám jej lapiti. Vzpíral se jako kočka, škrábal a kopal úsilně zadními nohama a pokusil se nás kousnouti, ale jeho zuby byly příliš slabé a způsobily jen nebolestné bodnutí. Zdál se dosti pěkným, malým tvorem, a ježto Montgomery tvrdil, že jest velmi čistotný ve svých zvycích, že nepodrývá trávníků, považoval bych jej za vhodnou náhradu obyčejného králíka ve šlechtických parcích.

Na užší cestě spatřili jsme též kmen stromu, jehož kůra byla v dlouhých pruzích stržena a do hloubky rozdrčena. Montgomery upozornil mne na tuto věc. „Netrhati kůru stromů; t o jest zákon,“ pravil. „Kolik zvířat jej zachovává!“ Bylo to tuším hned na to, že potkali jsme Satyra a opičího muže. Satyr byl paprskem klassické upomínky Moreauovy, jeho tvář ovčího výrazu — jako hrubší židovský typ — jeho hlas drsný bekot, jeho dolejší končetiny d'ábelské. Ohlodával tobolek luskovitého ovoce, když šel kolem nás. Oba pozdravili Montgomeryho.

„Ať žije,“ pravili, „druhý s bičem.“

„Zde jest nyní třetí s bičem,“ řekl Montgomery. „Měj se tedy lépe na pozor!“

„Nebyl stvořen?“ táže se opičí muž. „Pravil — pravil, že byl stvořen.“

Satyr zvědavě mě prohlížel. „Třetí s bičem, ten, který s plácem jde do moře, má tenkou, bílou tvář.“

„Má tenký, dlouhý bič,“ podotkl Montgomery.

„Včera krvácel a plakal,“ řekl Satyr. „Vy nikdy nekrvácíte ani nepláčete. Pán nekrváčí ani nepláče.“

„Bídny žebráku!“ zvolal Montgomery. „Budeš krváceti i plakati, neodklidíš-li se záhy!“

„Má pět prstu; jest pětimuž,“ řekl opičí muž.

„Pojďte, Prendicku,“ řekl Montgomery; uchopil mě rámě, a odcházel jsem s ním.

Satyr a opičí muž stáli pozorujícíce nás a činili mezi sebou různé poznámky.

„Nic nemluví,“ řekl Satyr. „Lidé mají hlasy.“

„Včera prosil mě, jaké věci má jísti,“ pravil opičí muž. „Nevěděl.“ Pak mluvili cosi neslyšitelného a slyšel jsem Satyra se smáti.

Bylo to na zpáteční cestě, když jsme přišli na mrtvého králíka.

Červené tělo ubohého malého zvířete bylo roztrháno na kusy, mnohé z žeber obnažena na bílou kost a páteř nesporně ohlodána.

Na to Montgomery se zastavil. „Dobrý Bože!“ pravil, skláněje se pro některé z roztrštěných obratlů, abý vyšetřil je zevrubněji. „Dobrý Bože!“ opakoval, „co muže totb znamenati?“

„Některý z vašich masožravců vzpomněl na staré své zvyky,“ pravil jsem po přestávce. „Tato páteř jest prokousnuta.“

Stál polekán, s bílou tváří a retem šikmo staženým. „To se mi nelíbí,“ pravil zvolna.

„Viděl jsem cosi podobného,“ řekl jsem, „první den, když jsem přišel.“

„Ďasa jste viděl! Co to bylo?“

„Králík, jehož hlava byla utržena.“

„V den, kdy jste přišel?“

„V den, kdy jsem přišel. V mlázi, za ohradou, když vyšel jsem večer. Hlava byla úplně ukroucena.“

Zahvízdal dlouhým, tichým tonem.

„A co více, mám domněnku, které z vašich zvířat věc spáchalo. Jest to jen podezření, víte. Než jsem našel králíka, spatřil jsem jednu vaši obludu píti v potoce.“

„Srkala ústy?“

„Ano.“

„Nesrkati nápoje, t o jest zákon. Kolik zvířat zachovává zákon, eh — když Moreau neběhá za nimi?“

„Bylo to zvíře, které mě honilo.“

„Ovšem,“ pravil Montgomery. „Tak činí masožravci. Usmrtí-li zvíře, pijí. Jest to chuť krve, víte. Jak vypadalo asi zvíře?“ tázal se. „Poznal byste je opět?“ Ohlédl se kolem nás, stoje rozkročen nad částmi mrtvého králíka, jeho oči těkaly mezi stíny a hustou zelení, po místech kolem nás, kde by zvěř mohla číhati neb pozorovati. „Chuť krve,“ dodal znova.

Vytáhl revolver, zkoušel náboje a dal jej na své místo. Pak počal potahávati svůj převislý ret.

„Věřím, že bych poznal zvíře opět. Omráčil jsem je. Má asi slušnou ránu na čele.“

„Ale pak jest nám d o k á z a t i, že zabil králíka,“ pravil Montgomery. „Lituji, že jsem přivedl králíky na ostrov.“

Chtěl jsem odejít, ale on stál v přemýšlení nad roztrhaným králíkem, zřejmě zmaten touto událostí. Nicméně šel jsem tak daleko, že jsem neviděl zbytků králíka.

„Pojďte,“ pravil jsem.

Pak se probudil a šel ke mně. „Vidíte,“ řekl téměř šeptem, „o všech se domníváme, že mají utkvělou myšlenku, nejísti to, co běhá po zemi. Kdyby některé zvíře nešťastnou náhodou okusilo krve . . .“

Šli jsme mlčky dále. „Rád bych věděl, co bylo by se stalo,“ mluvil k sobě. Pak po přestávce opět: „Dopustil jsem se včera pošestlosti. Můj sluha . . . ukázal jsem mu, jak se stahuje kůže a připravuje králík . . . Jest to zvláštní . . . Viděl jsem jej olizovati prsty. Na to jsem nepomyslíl.“

A pak: „Tomu učiníme brzy konec. Musím to říci Moreauovi.“

Nebyl schopen, uvažovati o něčem jiném na cestě k domovu.

Moreau považoval věc za ještě vážnější než Montgomery, a není potřeba podotýkati, že jsem se nakazil jejich zřejmým zděšením. „Musíme ukázati jim příklad,“ pravil Moreau. „Nemám pochybnosti v duchu, že leopardový muž zhřešil. Ale jak to dokážeme? Přeji si, Montgomery, abyste ovládal lépe svou chuť k jídlu a přestal s těmito dráždivými novinkami. Ještě přijdeme tím do žalostného postavení.“

„Byl jsem hloupým oslem,“ řekl Montgomery. „Ale věc jest již hotova. Vy jste pravil, že bych mohl mítí maso, víte.“

„Nutno věc ihned vyšetřiti,“ pravil Moreau. „Myslím, kdyby něco se přihodilo, M'ling postará se o sebe?“

„Nejsem jist M'Tingem,“ odpovídal Montgomery. „Měl jsem jej lépe znáti.“

Odpoledne Moreau, Montgomery, já a M'ling šli jsme ostrovem k chatrčím v roklině. My tři byli jsme ozbrojeni. M'ling nesl malou sekeru, kterou štípal dříví, a několik závitů drátu. Moreau měl převeliký roh, podobný rohu pasáku skotu, zavěšený na rameni. „Uzříte shromáždění zvířecích lidí,“ řekl Montgomery. „Jest to pěkný pohled.“ Moreau nepromluvil cestou ani slova, ale jeho těžký, bílým vlasem vroubený obličej byl zachmuřen.

Prošli jsme roklinou, z které vycházel kouř z vroucí vody, a točitou stezkou pronikli jsme rákosím, až vkročili jsme na širokou plochu, pokrytou hustým, nažloutlým práškem, byla to, tuším, síra. Nad obloukem travou porostlého pobřeží zalesklo se moře. Přišli jsme k jakémusi plochému, přirozenému amphitheatru a zde my čtyři jsme se zastavili. Pak Moreau zatroubil na roh, přerušuje dřímající ticho tropického odpoledne. Měl zajisté silné plíce. Hukot zvuku rostl a rostl mezi svými ozvěnami až do ohlušující síly. „Ah!“ pravil Moreau, nechaje zakřivený nástroj dopadnouti opět po straně.

Hned na to ozval se praskot nažloutlého rákosí a zvuk hlasu z husté zelené džungle, označující močál, kterým jsem prchal předešlého dne. Pak na třech neb čtyřech místech okraje sirnaté plochy objevovaly se groteskní postavy zvířecích lidí, spěchajících k nám. Nemohl jsem se ubrániti a zachvěl se hrůzou, když jsem zpozoroval nejprve jednoho, pak druhého klusati od stromů nebo křovin, a kolébatě přicházeti nad kotoučem horkého prachu. Ale Moreau i Montgomery stáli dosti klidně, a já, z přinucení, stál jsem vedle nich. První přišel Satyr, ku podivu nepřirozený, ač vrhal stín a zdvihal prach kopyty; po něm vyšel z křovin hrozný netvor, smíšenina koně a nosorožce, žvýkaje slámu, když přicházel; pak objevila se vepří žena a dvě vlčí ženy; pak čarodějnice z lišky a medvěda s červenýma očima v pichlavé, červené tváři, a pak ostatní — všichni rychle běželi. Když přišli k nám, počali ukláněti se Moreauovi a zpívali, jeden nevšímaje si vůbec druhého, části z druhé

polovice litanie zákona: „J e ho jest Ruka, která raní, Jeho jest Ruka, která hojí,“ a tak dále.

Jakmile se přiblížili do vzdálenosti asi třiceti yardů, zastavili se, padli na kolena a předloktí a počali házeti bílý prach na své hlavy. Představte si tuto scenu, můžete-li. My tři modře oblečení mužové se svým znetvořeným černolícím sluhou, stojíce na široké rovině ve žlutém, sluncem ozářeném prachu pod žhoucí, modrou oblohou, byli jsme obklopeni kruhem choulících se a posunkujících netvorů, některých téměř lidských, až na přesnou výřečnost a posunky, jiných skoro mrzáků, jiných tak podivně znetvořených, že neupomínali na nic jiného, než na osoby našich nejdívějších snů. A za nimi přímé rákosnaté houští na jedné, hustá směsice palmových stromů na druhé straně, oddělující nás od rokliny s chatrčemi, a na sever mlhavý obzor Tichého oceanu.

„Šedesát dva, šedesát tři,“ počítal Moreau. „Kde jsou zbývající čtyři?“

„Nevidím leopardového muže,“ pravil jsem.

Na to Moreau zatroubil znovu na velký roh a při tomto zvuku všichni zvířecí lidé svíjeli se a lezli v prachu. Pak vyplízl se z rákosí, skloněn téměř k zemi a snaže se připojit ku prach vířícímu kruhu za Moreauovými zády, leopardový muž. Spatřil jsem, že jeho čelo bylo poraněno. Poslední ze zvířecích lidí přišel opičí muž. Tvorové, kteří dříve přišli, horcí a unavení pohyby po zemi, metali po něm zlé pohledy.

„Přestátí,“ zvolal Moreau, pevným, zvučným hlasem a zvířecí lidé posadili se opět na hýždě a odpočívali po svém uctívání.

„Kde jest hlasatel zákona?“ tázal se Moreau, a šedovlasá obluda skláněla svou tvář v prachu.

„Říkej slova,“ pravil Moreau, a ihned celé klečící shromáždění kolébajíc se ze strany na stranu a víříc síru svými nikami, nejprve v pravo a pak objevil se kotouč prachu v levo, začalo ještě jednou zpívati svou podivnou litanii.

Když dospěli k slovům „Nejísti masa ani ryb; to jest zákon,“ Moreau zdvihl štíhlou, bílou ruku. „Stůj!“ křičel a pak nastalo naprosté ticho v celém shromáždění.

Myšlím, že všichni věděli a obávali se toho, co mělo nastati. Ohlédl jsem se kolem na jejich cizí tváře. Když jsem viděl jejich trhavé pohyby a tajný strach v jejich jasných očích, divil jsem se, proč jsem kdy věřil, že jsou lidé.

„Zákon byl porušen,“ pravil Moreau.

„Nelze utéci,“ ozvalo se z ploché tváře stříbrovlasého tvora. „Nelze utéci,“ opakoval klečící kruh zvířecích lidí.

„Kdo jest to?“ křičel Moreau a hleděl kolem do jejich tváří, práskaje bičíkem. Zdálo se mi, že vepří hyaena hledí zkroušeně, stejně i leopardový muž. Moreau zastavil se před tímto tvorem, hledě v jeho tvář; klaněl se před ním vzpomínaje a obávaje se nekonečného mučení. „Kdo jest to?“ opakoval Moreau hromovým hlasem.

„Zlý jest ten, kdo ruší zákon,“ zpíval hlasatel zákona.

Moreau hleděl do očí leopardového muže a zdálo se, že vyloudí i duši tvora.

„Kdo ruší zákon —“ pravil Moreau, spouštěje zrak ze své oběti a obraceje se k nám. Zdálo se mi, že cosi vítězného zvučelo v jeho hlase.

„— jde zpět do domu bolesti,“ všichni volali; — „jde zpět do domu bolesti, o Pane!“

„Zpět do domu bolesti — zpět do domu bolesti,“ blábolil opičí muž, jako by byla jemu tato myšlenka sladkou.

„Slyšíš?“ volal Moreau, obraceje se zpět k zločinci, „můj příte — ... Hallo!“

Neboť leopardový muž, když Moreau s něho spustil oči, postavil se zpříma z kleče, a nyní s očima planoucíma, s obrovskými kočkovitými tesáky blýskajícími se zpod jeho zkřivených pysků, vrhl se na svého mučitele. Jsem přesvědčen, že jen šílenost a nesnesitelný strach mohly jej pobádati k tomuto útoku. Celý kruh více než šede-

sáti oblud zdál se povstávati kolem nás. Vytáhl jsem revolver. Obě postavy se srazily. Viděl jsem Moreaua zapotáceti se zpět pod ranou leopardového muže. Nastal hrozný křik a skučení kolem nás. První okamžik domníval jsem se, že to bylo všeobecné povstání.

Zuřící tvář leopardového muže zableskla se kolem mne, M'ling těsně za ním jej pronásledoval. Spatřil jsem žluté oči vepří hyaeny zářící rozčilením; stála tak, jako by byla napolo připravena, mne napadnouti. Satyr též hleděl na mě přes křivý hřbet vepří hyaeny. Slyšel jsem rachot Moreauovy pistole a viděl růžový záblesk mihnouti se směsicí zvířat. Celý zástup otáčel se ve směru výstřelu, a já též byl jsem otočen magnetismem celkového pohybu. V druhé vteřině jsem běžel, jeden ze zběsilého, řvoucího zástupu, pronásledujícího prchajícího leopardového muže.

To jest vše, co mohu určitě říci. Viděl jsem leopardového muže udeřiti Moreaua, a pak vše točilo se kolem mne, až jsem běžel bez rozmyslu.

M'ling byl první, těsně v patách uprchlíkových. Za ním, s jazyky již vyplazenými, běžely vlčí ženy ve velkých, skákavých krocích. Pak následovali vepří muži a ženy, kňučíce rozčilením, a dva býčí mužové, bíle zahalení. Za nimi Moreau šel v chomáči zvířecích lidí, vítr odnesl jeho slaměný klobouk se širokým lemem; držel revolver v ruce a bílý, hebký vlas poletoval kolem jeho hlavy. Vepří hyaena běžela podle mne, udržujíc se mnou běh a pokradmu hleděla ke mně kočičíma svýma očima; ostatní běželi blábolíce a křičíce za námi.

Leopardový mužrazil si cestu dlouhým rákosím, které se zavřelo za ním a dopadalo do M'lingovy tváře. My druzí za ním našli jsme již vyslapanou cestu, procházející křovím. Honba vedla nás křovím snad čtvrt míle dlouhým a pak octli jsme se v houštině, která naše pohyby značně zdržovala, ačkoliv jsme šli v uzavřené skupině — větve šlehalý do našich tváří, provázkovité plazivé rostliny chytaly nás pod bradou a ovíjely se kolem kotníků, trnité rostliny bodaly aneb trhaly šat a naše tělo.

„Zde běžel po všech čtyřech,“ naříkal Moreau, jdoucí přede mnou.

„Nelze utéci,“ řekl vlk-medvěd, usmívaje se do mé tváře a rozjařený honbou.

Běželi jsme opět mezi skalami a viděli kořist před sebou, jak lehce utíká po čtyřech a skučí na nás přes rámě. Tu vlčí lid zahučel radostí. Tvor byl dosud oblečen, a v dálce jeho tvář dosud zdála se lidskou, ale držení jeho čtyř končetin bylo podobné kočce a podivné snížení jeho šíje nasvědčovalo onomu pronásledovaného zvířete. Skočil přes několik žlutě kvetoucích keřů a zmizel. M'ling byl více než v polovici roviny.

Většina nás neběžela takovou rychlostí jako při počátku honby a upadala v delší a volnější krok. Pozoroval jsem, když jsme běželi rovinou, že pronásledování šíří se z polokruhu v přímou čáru. Vepří hyaena běžela dosud těsně podle mne, pozorujíc mě v běhu a stahujíc čas od času rypák ke skučivému úsměvu.

Na konci skal leopardový muž poznal, že jej vhánějí k výběžku pobřeží u okraje moře, kde na mě číhal večer po mém příchodu, a proto v ostrém úhlu zamířil do podrostu. Ale Montgomery poznal jeho záměr a obrátil jej zpět.

Tak těžce oddechuje, opíraje se o skalnatou cestu, pobodán trním, znaven obtížnou cestou rákosím a kapradinami, pomáhal jsem stíhati leopardového muže, který porušil zákon, zatím co vepří hyaena běžela, divoce se smějíc, po mém boku. Potácel jsem se vpřed, mou hlavu pojímala závrať a mé srdce bušilo proti mým žebrům, unaven téměř na smrt' a přece neodvažuje se spustiti zraku z honby, jinak byl bych zůstal samotný s tímto hrozným společníkem. Vrávorál jsem dále, nedbaje hrozného únavy a prudkého žáru tropického odpoledne.

Konečně zuřivá honba ochabovala. Sevřeli jsme nešťastné zvíře v rohu ostrova. Moreau, bičík máje v ruce, sestavil nás všechny v nepravdělnou čáru a postupovali jsme, nyní zvolna, volajíc jeden

na druhého, jak jsme šli vpřed, a uzavírajíce kordon kolem své oběti. Tato čekala, ticha a neviditelná v témže křoví, kterým jsem před ní prchal za půlnočního pronásledování.

„Stůjte!“ křičel Moreau; „stůjte!“, když konce řady obešly kolem mlází a uzavřely zvíře dovnitř.

„Dejte pozor, aby nevyskočil!“ ozval se Montgomeryův hlas za křovím.

Byl jsem na návrší, nad křovinami. Montgomery a Moreau svírali na druhé straně, podél pobřeží, na úpatí stráně. Zvolna prodírali jsme se hustou pletením větví a listů. Netvor choval se klidně.

„Zpět do domu bolesti, domu bolesti, domu bolesti,“ ječel hlas opičího muže, ani dvacet yardů v pravo.

Když jsem uslyšel tato slova, odpouštěl jsem ubohému tvorovi, že tolik strachu mně byl způsobil.

Slyšel jsem větve praskati a jiné uhýbati se stranou před těžkým krokem koně-nosorožce. Pak mnohotvárnou zelení a polotmou náhle spatřil jsem pod bujnými květinami tvora, kterého jsme pronásledovali. Zastavil jsem se. Byl schoulen v nejmenší možný objem a jeho zářící, zelené oči upíraly se před jeho rámě ke mně.

Mohlo by se zdáti nevysvětlitelným odporem — a dosud nevím, co mám o věci tvrditi — ale tehdy, když viděl jsem tvora v dokonale zvířecím držení těla, jasnou zář v jeho očích, jeho nedokonale lidskou tvář znetvořenou strachem, uvědomil jsem si, za jakou cenu jest člověkem. Ještě jeden okamžik, a jeho pronásledovatelé spatří jej, zmocní se ho a zajmou, aby zakusil ještě jednou hrozných muk v ohradě. Náhle vytáhl jsem revolver, zamířil mezi jeho hrůzou zděšené oči a vypálil.

Když jsem tak činil, vepří hyaena spatřila tvora, vrhla se na něho se zuřivým pokřikem a zaryla své žíznivé zuby do jeho krku. Vše kolem mne, zelené massy hustého křoví praskaly a zmítaly se se strany na stranu, jak zvířecí lid se sbíhal. Jedna tvář za druhou se objevovala.

„Nezabíjejte ho! Prendicku,“ křičel Moreau. „Nezabíjejte ho.“ Viděl jsem jej, jak se skláněl, když prodíral se pod listy velkých kapradin.

V následujícím okamžiku odehnal vepří hyaenu rukovětí svého bičíku; on a Montgomery zdržovali pobouřený, masožravý zvířecí lid a zejména M'linga od těla, dosud sebou chvějícího. Šedovlasý muž přišel čenichaje k mrtvole pod mým ramenem. Druhá zvířata ve své zvířecí chtivosti tlačila mě stranou, aby mohla viděti z blízkosti.

„Jděte k ďasů, Prendicku!“ pravil Moreau. „Potřeboval jsem jej!“

„Jest mi líto,“ pravil jsem, ač jsem ničeho nelitoval. „Byl to popud okamžiku.“ Byl jsem vysílen namáháním a rozčilením. Obrátiv se, prodral jsem se shlukem zvířecího lidu a samoten odcházel nahoru po stráni; vybíhala od výběžku do moře. Dle hlučných rozkazů Moreauových viděl jsem tři bíle zahalené býčí muže táhnouti oběť dolu k vodě.

Byl jsem nyní klidný, protože jsem byl samotn. Zvířecí lid osvědčil přímo lidskou zvědavost k mrtvému tělu a následoval je v hustém klubku, čenichaje a kňuče, když býčí mužové vlékli je k pobřeží, po stráni. Šel jsem k výběžku pobřeží a pozoroval býčí muže, černé proti večernímu nebi, jak nesli těžké, mrtvé tělo daleko do moře a jako vlnou v mé mysli odkryla se nevyčísitelná bezúčelnost poměru na ostrově. Na břehu, mezi skalami pode mnou, opičí muž, vepří hyaena a několik jiných zvířecích lidí stálo kolem Montgomeryho a Moreaua. Všichni byli dosud velmi pobouřeni a všichni rozplývali se hlučnými výrazy své oddanosti k zákonu. A přece cítil jsem ve svém duchu úplnou jistotu, že vepří hyaena súčastnila se zabítí králíka. Podivné přesvědčení mě zaujalo, že zde jsem měl před sebou—až na hrubost výrazu a grotesknost forem — v malém měřítku celou bilanci lidského života, celou souhrnu pudu, rozumu a osudu v nejjednodušší její podobě. Leopardový muž náhodou zahynul. V tom byl celý rozdíl!

Ubohá zvířata! Počínal jsem viděti horší stránku Moreauovy

krutosti. Nemyslil jsem dosud o utrpení a úzkosti, které vzešly těmto ubohým zvířatům, když vyšla z rukou Moreauových. Chvěl jsem se hrůzou ve dnech skutečného mučení v ohradě. Ale nyní zdálo se mi to menší všeho utrpení částí. Dříve bývali zvířaty, jejich pudy byly vhodně přizpůsobeny jejich okolí; a šťastnými mohli být jako jiní živí tvorové. Nyní klopytali v okovech lidskosti, žili ve strachu, který nikdy nevymíral, trýznění zákonem, kterému nemohli rozumět; jejich polo nepravá lidská existence započala ve smrtelné úzkosti, byla jediným, dlouhým, vnitřním zápasem, jedním dlouhým strachem před Moreauem — a proč? Byla to bezúčelnost, jež mě zarážela.

Kdyby Moreau měl jakýsi pochopitelný úmysl, alespoň trochu bych s ním souhlasil. Nejsem tak citlivý k bolesti. Odpustil bych jemu částečně, kdyby jeho podnětem byla nenávisť. Ale byl tak nezodpovědný, tak úplně bezstarostný. Jeho vědecká touha, jeho pošetilé, bezúčelné bádání, pohádaly jej dále a tvorové byli odsouzeni žít rok neb podobnou asi dobu, zápasiti, blouditi a trpěti; konečně v bolestech zemřít. Byli politováníhodni sami o sobě, stará zvířecí nenávisť pobízela je, aby znepokojovali jeden druhého. Zákon udržoval je na uzdě od krátkého, naruživého boje a od překvapujícího účinku jejich přirozeného, vespolného nepřátelství.

V těchto dnech můj strach před zvířecími lidmi ubíral se cestou osobní nenávisti k Moreauovi. Upadl sem v chorobný stav, hluboký a trvalý, nebyl to sice strach, ale zanechal trvale jizvy v mé duši. Přiznávám se, že ztratil jsem víru ve zdravý rozum světa, když jsem viděl, že trpí trapný nepořádek na tomto ostrově. Slepý osud, pustý, nelítostný mechanismus zdál se podřezávati a tvořiti budovu existence, a já, Moreau (pro svou vědeckou vášeň), Montgomery (pro svou vášeň v pití) a zvířecí lidé se svými pudy a duševní omezeností byli trháni a drceni, nemilosrdně, nevyhnutelně mezi nekonečnou složitostí věčně se točících kol osudu. Ale tento stav nepovstal najednou . . . Myslím vskutku, že předbívám událostem poněkud, mluvím-li o tom nyní.

Katastrofa.

Uplynulo asi šest týdnů, než jsem pozbyl každého citu kromě nelibosti a odporu vůči hanebným pokusům Moreauovým. O tom jediném jsem přemýšlel, jakým způsobem bych mohl odejít pryč od hrozných karikatur obrazu Stvořitele zpět k příjemnému a rozumnému obcování s lidmi. Moji spolutvorové, od kterých odloučen jsem žil, počali nabývat v mé paměti idyllické ctnosti a krásy. První mé přátelství s Montgomeryem nebylo důvěrnější. Jeho dlouhé odloučení od lidské společnosti, tajná náklonnost k pití, zřejmá sympathie se zvířecím lidem kalily naše přátelství. Často nechal jsem jej jít samotného mezi tyto. Bránil jsem se, pokud bylo možno, stýkati se s nimi. Větší a větší část svého času trávil jsem na pobřeží, vyhlížeje po nějaké spásonosné lodi, která však nikdy se neobjevila, až jednoho dne postihlo nás hrozné neštěstí, které dalo zcela rozdílný vzhled mému nezvyklému okolí.

Sedmého neb osmého asi týdne po mém přistání k ostrovu — bylo to spíše, myslím, později, ač nedbal jsem o to, abych měl přesné ponětí o času — tato katastrofa se přihodila. Bylo časně z rána — kolem šesté hodiny. Vstal jsem a posnídal záhy, probudilí mě hluk tří zvířecích lidí, kteří nosili dříví do ohrady.

Posnídav šel jsem do otevřené brány ohrady a stál jsem v ní, kouře cigaretu a lokaje čerstvý vzduch. Moreau brzy na to šel kolem rohu ohrady a pozdravil mě. Šel kolem mne, a slyšel jsem, jak za mnou otevřel dvěře a vstoupil do své pracovny. Tak uvyklý byl

jsem tehdy hrůzám tohoto místa, že bez nej menší známky rozčilení jsem poslouchal, jak jeho oběť — puma začíná nový den utrpení. Přijala svého mučitele se skřekem úplně téměř podobným onomu rozhněvané Amazonky.

Pak cosi se přihodilo. Nevím určitě, co to bylo, do dnešního dne. Slyšel jsem za sebou ostrý výkřik, pád a obrátiv se, spatřil jsem hroznou tvář řítiti se na mne; ne lidská, ne zvířecí, ale ďábelská, šedá, červeně se rozvětřujícími jizvami sešitá, a na ni dopadaly rudé kapky, a oči víček zbavené děsně planuly. Natáhl jsem ruku do výše, abych zabránil ráně, která rázem mřstila mnou k zemi se zlomeným předloktím, a velká obluda, ovinutá vatou a rudě prosáklými obvazy, uvolněnými kolem jejího těla, přeskočila mě a zmizela. Válel jsem se bolestí na tu neb onu stranu dolů k pobřeží, zkoušel jsem sednouti a zhroutil jsem se na zlomené předloktí. Pak Moreau se objevil, jeho plná, bílá tvář mnohem hroznější krví, kanoucí z jeho čela. Měl revolver v ruce. Sotva se ohlédl ke mně, neboť ihned vyběhl pronásledovati pumu.

Zkusil jsem opřít se druhým ramenem a posadil jsem se. Ovázaná postava vpředu běžela podél břehu ve velkých skocích, a Moreau ji následoval. Otočila, hlavu a spatřivši ho, prudce otočila se v úhlu a zmizela v křovinách. Každým skokem vzdalovala se od něho.

Viděl jsem ji mizeti, a Moreau nadběhl šikmo, aby ji spíše dohonil, vypálil a chybil, když ztrácela se v křoví. Pak bujná zeleň zakryla jej též.

Hleděl jsem za ním; bolest v předloktí obnovila se, a sténaje povstával jsem nejistě na nohy. Montgomery objevil se v bráně oblečen, s revolverem v ruce.

„Velký Bože, Prendicku!“ volal, nepovšimnuv si, že jsem byl zraněn. „Zvíře se odvázalo. Strhalo, řetězy se zdi. Neviděl jste jich?“ Pak ostře pravil, an viděl, že sáhám po svém rameni. „Co se stalo?“

„Stál jsem ve dveřích,“ pravil jsem.

Přistoupil ke mně a uchopil mé rámě. „Krev na rukávu,“ řekl a

svinul zpět šat. Zastrčil zbraň, pečlivě vyšetřoval mé rámě a vedl mě do domu. „Vaše rámě jest zlomeno,“ pravil; a pak: „Vypravujte úplně, jak se to stalo — co se stalo.“

Vypravoval jsem mu, co jsem viděl, mluvil jsem v přerývaných větách, zajíkaje se bolestí v přestávkách, mezi tím, co on velmi obratně a rychle obvazoval mé rámě. Připevnil obvaz kolem šíje ustoupil zpět a hleděl na mne. „To bude dobré,“ pravil. „A nyní?“ Přemýšlel. Pak šel ven a zavřel bránu ohrady. Byl nějakou dobu nepřítomen.

Byl jsem hlavně svým ramenem zaměstnán. Nehoda zdála se jednou z mnoha jiných hrozných událostí. Usedl jsem v lodním křesle a přiznávám se, že jsem ze srdce proklínal ostrov. První tupý pocit po zranění ramene ustoupil již palčivé bolesti, když Montgomery znovu se objevil.

Jeho tvář byla dosti bledá a ukazoval více z dolních dásní než jindy. „Neviděl ani neslyšel jsem ničeho o něm,“ pravil. „Pomyslíl jsem si, že by mohl potřebovati mé pomoci.“ Hleděl tupě na mne bezvýraznýma očima. „Bylo to silné zvíře,“ pravil. „Strhlo prostě okovy se stěny.“

Šel k oknu, pak ke dveřím a obrátil se ke mně. „Půjdu za ním,“ pravil. „Jest tu ještě jeden revolver, nechám jej vám. Abych vám řekl pravdu, mám poněkud zlou předtuchu.“

Sejmul zbraň a připravenou položil k mé ruce na stůl, pak odcházel, nechávaje nakažlivý nepokoj ve vzduchu. Neseděl jsem dlouho, když mě opustil. Vzal jsem revolver do ruky a šel k bráně.

Jitro bylo tiché jako smrt. Ani šelest větru se neozýval, moře bylo jako hlazené sklo, obloha prázdná, břeh opuštěný. V mém polopobouřeném, polohorečnatém stavu tento klid věcí mě zarážel.

Pokusil jsem se hvízdati, ale nápěv odumřel. Proklínal jsem znova — po druhé dnes ráno. Pak jsem šel k rohu ohrady a hleděl do zeleného křoví, které pohltilo Moreaua a Montgomeryho. Kdy se vrátí? A jak?

Pak daleko odtud na stráni pobřeží objevil se malý, šedý zvířecí muž, běžel dolů k okraji vody a počal kolem sebe šplíchatí vodou. Odvlékl jsem se zpět k bráně, pak opět k rohu a tak počal jsem přecházeti jako vojín na stráži. Jednou vzdálený hlas Montgomeryova křiku mě zastavil: „Oo — ee — Moreau!“ Mé rámě stávalo se méně bolestivým, ale horkým. Cítil jsem horečku a žízeň. Můj stín stával se kratším. Pozoroval jsem vzdálenou postavu, až opět odešla. Nevrátí se Moreau a Montgomery nikdy? Tři mořští ptáci zápolili o jakýsi poklad na břehu.

Pak daleko vzadu za ohradou slyšel jsem výstřel z pistole. Dlouhé ticho a pak ozval se druhý. Pak ječivý pokřik blíže, a jiná trapná mezera ticha. Má neblahá obrazotvornost počala pracovati, aby mě trýznila. Pak náhle výstřel v těsné blízkosti.

Šel jsem k rohu a viděl Montgomeryho, jeho tvář planoucí, vlas v nepořádku, a jeho kalhoty natržené u kolena. V tváři zračilo se hluboké zděšení. Za ním plížil se zvířecí muž M'ling a kolem M'lingových čelistí bylo několik zlověstných šedých skvrn.

„Přišel?“ tázal se.

„Moreau?“ pravím: „Ne.“

„Můj Bože!“ Muž dýchal obtížně, téměř lapal po vzduchu. „Pojďte dovnitř,“ řekl, uchopiv mne za ruku. „Jsou šílení. Běhají kolem jako šílení. Co se asi stalo? Nevím. Povím vám, až budu s to dýchatí. Kde jest kořalka?“

Belhal přede mnou do pokoje a usedl v lodním křesle. M'ling mřstil sebou na podlahu přede dveřmi a počal funěti jako pes. Podal jsem Montgomerymu kořalku a vodu. Seděl pohlížeje zmateně před sebe a těžce oddychoval. Po několika minutách vypravoval, co se přihodilo.

Sledoval jeho stopu na určitou vzdálenost. Byla s počátku dosti zřetelná pro polámané a rozdrcené křoviny, bílé kusy látky utržené z ob vazů pumy, a místy byly skvrny krevní na listech, křoví a podrostu. Ztratil však stopu na kamenité půdě za potokem, kde jsem

viděl zvířecího muže pít, a bloudil bez cíle směrem západním, volaje Moreauovo jméno. Pak M'ling přišel k němu nesa lehkou sekeru. M'ling nevěděl, co se stalo s pumou, porážel dříví v lese a slyšel jeho volání. Pak šli dále a volali oba. Dva zvířecí muži přiblížili se k nim, schouleni a pohlížejíce na ně z nízkého křoví, s takovými posunků a vyzývavým chováním, že polekali Montgomeryho touto změnou chování. Volal na ně, a ihned utekli, jako by byli vědomi své viny. Nevola dále na ně, a když bloudili po nějaký čas ostrovem neurčitým směrem, rozhodl se navštívit chatrče.

Nalezl roklinu opuštěnou.

Polekán každou minutu více a více, obrátil se na cestu k domovu. Pak potkal dva vepří muže, které jsem spatřil tančiti večer v den svého příchodu; byli potřísněni krví kolem úst a nesmírně rozčileni. Přišli rachotíce křovím a zastavili se s tvářemi smělymi, když je viděli. Poněkud překvapen zapráskal bičem a ihned se vyřítiti na něho. Nikdy před tím zvířecí muž se toho neodvážil. Jednoho střelil do hlavy, M'ling vrhl se na druhého a váleli se zápasíce. M'ling převalil zvíře na zem a zuby zaryl se do jeho hrtanu; Montgomery zabil druhého též, když zápasil v M'lingově objetí. Měl jistou nesházi přiměti M'linga, aby šel s ním.

Pak pospíchali zpět ke mně. Na cestě M'ling náhle vběhl do křoví a vytáhl malého zvířecího muže, byl též krví potřísněn a kulhal, zraněn byv na noze. Tento divoch běžel malý kus cesty, pak zuřivě u zátoky se obrátil, a Montgomery — s jistou bezúčelností — jej zastřelil.

„Co to vše znamená?“ tázal se.

Potrásl hlavou a obrátil se znovu ke kořalce.

Moreau nalezen.

Když jsem viděl Montgomeryho polykati třetí dávku kořalky, umínil jsem si zakročiti. Byl již více než napolo zpit. Řekl jsem, že mezitím jakási vážná věc se Moreauovi přihodila, jinak byl by se vrátil, a že jest záhodno zjistiti, jakého druhu katastrofa byla. Montgomery chabě cosi namítal a konečně uposlechl. Pojedli jsme něco, a pak všichni tři vydali jsme se na cestu.

Možná, že toho bylo příčinou napětí mé mysli v této době, ale ještě dosud naše tehdejší cesta v horkém tichu tropického odpoledne jest v mé paměti neobyčejně živou vzpomínkou. M'ling šel první, jeho hřbet schoulený, zvláštní černá jeho hlava prudce sebou pohybovala, kdykoliv bystře ohlédl se nejprve na tu stranu cesty a pak na onu. Nebyl ozbrojen. Sekera vypadlamu z ruky, když setkal se s nepřimi lidmi. Zuby byly jeho zbraní, když došlo k boji. Montgomery šel za ním potácivým krokem, ruce v kapsách, tvář skleslá k hrudi; byl zpitý a ke mně nevrlý, že jsem jej vyrušil u kořalky. Mé levé rámě bylo v obvazu — na štěstí levé — revolver nesl jsem v pravé ruce.

Ubírali jsme se úzkou stezkou divokou, bujnou květenou ostrova, jdouce severozápadně. Náhle M'ling se zastavil a ztrnule pozoroval. Montgomery téměř do něho ze zadu vrazil a pak zůstal rovněž státi. Pak pozorující opatrně, slyšeli jsme stromy zvuk hlasů a kroky blížící se k nám.

„Jest mrtev,“ řekl hluboký, třesoucí se hlas.

„Není mrtev, není mrtev,“ blábolil druhý.

„Viděli jsme, viděli jsme,“ ozvalo se několik hlasů.

„Hal-lo!“ prudce zvolal Montgomery. „Hallo tam!“

„Jděte k d'asu!“ pravil jsem, svíraje pevněji pistoli.

Nastalo ticho, pak praskot v hustém rostlinstvu, nejprve zde, pak onde a objevilo se půl tuctu tváří, tajemných tváří, ozářených stejně tajemným světlem. M'ling způsobil skučivý hluk ve svém hrтанu. Poznal jsem opičího muže — vskutku znal jsem jej již po hlasu — a dva z bíle zahalených tvorů, se šedavými rysy v obličejí, které jsem spatřil v Montgomeryově člunu. Vedle nich stáli dva pestří tvorové a šedivý, hrozně shrbený tvor, který předříkával zákon: šedivý vlas splýval dolů po tvářích a šedivé kadeře visely ze středu šikmého čela, víčka oční těžká, šedá; těžký tvor s plochou tváří; jeho podivné červeně oči zvědavě nás pozorovaly z bujné zeleně.

Nějakou chvíli nikdo nemluvil. Pak Montgomery koktal: „Kdo . . . řekl, že jest mrtev?“

Opičí muž, vědom si viny, pohlédl na vlasatého šedého tvora. „Jest mrtev,“ řekla obluda. „Oni viděli!“

Nebylo nic výhrůžného pozorovali ve skupině tvorů. Zdáli se úzkostí sklíčení a zmatení. „Kde jest on?“ tázal se Montgomery.

„Vzadu,“ ukazoval šedý tvor.

„Jest ještě zákon?“ tázal se opičí muž. „Má dále platiti to a ono? Jest vskutku mrtev?“ „Jest ještě zákon?“ opakoval muž v bílém. „Jest ještě zákon, ty druhý s bičem? Jest mrtev,“ pravil vlasatý šedý tvor. A všichni stáli, pozorující nás.

„Prendicku!“ pravil Montgomery obraceje tupě oči ke mně. „Jest mrtev — není pochybnosti.“

Stál jsem za ním během této rozmluvy. Nahlížel jsem, jak věc s nimi se měla. Náhle postavil jsem se před ním a pravil jsem zvýšeným hlasem: „Děti zákona, on není mrtev.“

M'ling obrátil ostrý svůj zrak na mne. „Změnil svou podobu — proměnil své tělo,“ pokračoval jsem. „Nějakou dobu nebudete jej

viděti. On jest . . . tam“ — ukázal jsem nahoru — „kde vás může pozorovati. Vy jej nemůžete viděti. Ale on vás ano. Bojte se zákona.“

Hleděl jsem na ně přísně. Ustupovali zpět. „On jest veliký, on jest dobrý,“ pravil opičí muž a bázně mezi stromy ohlížel se nahoru.

„A druhý tvor?“ tázal jsem se.

„Tvor, který krvácel a běžel naříkaje a vzlykaje — jest mrtev též,“ odpovídal šedý tvor, pohlížeje na mne.

„Jest dobře,“ zahučel Montgomery.

„Druhý s bičem,“ — počal šedý tvor.

„Nuže?“ tázal jsem se.

„Řekl, že jest mrtev.“

Ale Montgomery byl dosud dosti střízlivý, aby pochopil, z jakého důvodu popírám, že Moreau zemřel. „On není mrtev,“ pravil zvolna. „Není vůbec mrtev. Není více mrtev, než já.“

„Někteří,“ pravil jsem, „porušili zákon. Zemrou.“

Někteří zemřeli. Ukaž nám, kde jeho staré tělo leží. Tělo odložil, poněvadž nemohl jeho více potřebovati.“

„Jest touto cestou, muži, který jsi šel do moře,“ pravil šedý tvor.

Se šesti netvory jako vůdci šli jsme hustou směsicí kapradin, popínavých rostlin a mezi kmeny stromů směrem severozápadním. Pak ozval se nařikavý jekot, praskot větví, a malý růžový tvor běžel s úzkostlivým křikem kolem nás. Hned na to objevil se hrozný netvor v děsném kvapu za ním, potřísněn krví; octl se téměř mezi námi, než mohli jsme zastaviti jeho běh. Šedivý tvor uskočil stranou; M'ling s kňučením vrhl se na něho a byl odmrštěn stranou; Montgomery vystřelil a chybil, sklonil hlavu, rozpřáhl ruce a dal se na útek. Vystřelil jsem a netvor stále pohyboval se vpřed; vystřelil jsem znova přímo do jeho ošklivé tváře. Viděl jsem jeho tahy obličje bleskurychle uhasinati. Jeho tvář se svařila. Nicméně běžel kolem mne, uchopil Montgomeryho a drže jej dopadl celou váhou těla vedle něho a vlékl jej trhavými pohyby k sobě — ve smrtelném zápasu.

Viděl jsem, že jsem samotný s M'lingem, mrtvou obludou a poraženým mužem. Montgomery zvolna povstal a hleděl v mrákotách na usmrceného zvířecího muže vedle sebe. Vystřízlivěl tím více než z polovice. Povstával, opíraje se o své nohy. Pak jsem viděl, že šedivý tvor vrací se mezi stromy obezřetně k nám.

„Pohled,“ pravil jsem ukazuje na mrtvou obludu. „Nežije zákon? To stalo se, že porušil zákon.“

Hleděl na mrtvé tělo. „On posílá oheň, který zabíjí,“ řekl hlubokým hlasem, opakuje část obřadu.

Ostatní shromáždili se kolem mrtvolky, a hleděli ztmule nějakou dobu.

Konečně přiblížili jsme se k západnímu konci ostrova. Přišli jsme k ohlodanému a zohavenému tělu pumy, její lopatka byla roztržena; asi dvacet yardů dále nalezli jsme konečně, po čem jsme pátrali. Ležel tváří k zemi obrácen v pošlapané části rákosí. Jedna ruka byla téměř oddělena v zápěstí, a jeho stříbrný vlas potřísněn krví. Hlava byla roztržena okovy pumy. Zlomené rákosí vedle něho jevílo rovněž krevní skvrny. Revolver nemohli jsme nalézt. Montgomery jej obrátil.

Odpočívající čas od času, s přispěním sedmi zvířecích lidí — neboť byl to těžký muž — nesli jsme jej zpět k ohradě. Noc byla temná. Dvakrát slyšeli jsme neviditelné tvory skučeti a s křikem choditi kolem naší malé tlupy; jednou malý lenochod se objevil, pohlížel k nám a opět zmizel. Ale neútočili na nás znovu. U brány k ohradě společnost zvířecích lidí nás opustila — M'ling odešel s nimi. Uzavřeli jsme se, vnesli znetvořené Moreauovo tělo do dvora a položili na hromadu dříví.

Pak šli jsme do laboratoře a učinili konec všemu, co jsme našli živého.

Montgomeryova „slavnost na pobřeží“.

Když vše bylo hotovo, umyli jsme se a pojedli, Montgomery a já odešli jsme do mého malého pokoje a po prvé vážně hovořili jsme o svém postavení. Byla téměř půlnoc. Byl skoro střízlivý, ale velice rozrušené mysli. Moreauova osoba měla na něho zvláštní, podmaňující vliv. Nemyslím, že mu kdy napadlo, že by Moreau mohl umřít. Toto neštěstí bylo náhlým shroucením se všech jeho zvyků, které staly se částí jeho povahy v desíti neb více jednotvárných letech, která strávil na ostrově. Mluvil nejasně, odpovídal na mé otázky obráceně a blouznil i v nej všednějších otázkách.

„Ten hloupý osel, svěťák,“ pravil. „Jaký jest to všechno zmatek! Neměl jsem života. Přál bych si věděti, co si počnu. Šestnáct roků okřikován služkami a učiteli dle jejich osobní, sladké vůle, pět roků v Londýně hrůzyplné se mučiti lékařstvím — špatná strava, bídné obydlí, bídný šat, bídné neřesti — chyba — nevěděl jsem nic lepšího — a vyhnán jsem byl na tento zvířecí ostrov. Deset roků zde! K čemu to vše, Prendicku? Nejsme bublinami, nafouklými děckem?“

Bylo těžko vyjednávat při takovém řádění. „Jedinou věcí, na kterou jest nám pomýšleti,“ pravil jsem, „jest, jak dostaneme se z tohoto ostrova.“

„Co jest v tom dobrého, odejdu-li? Jsem psancem. Kde mám já začítí nový život? Vám jest zcela dobře, Prendicku. Ubohý starý Moreau! Nemůžeme jej opustiti, aby ohlodávali jeho kosti. Jak se věc má . . . A kromě toho, co se stane se slušnou částí zvířecího lidu?“

„Dobře,“ pravil jsem. „Zítřka se umluvíme. Pomýšlel jsem, že bychom mohli utvořiti z dříví hranici a spáliti jeho tělo — a ty druhé věci ... A pak, co stane se tedy se zvířecími lidmi?“

„Nevím. Myslím, že ti, kteří byli vytvořeni z masožravců, stanou se dříve nebo později hloupými osly. Nemůžeme pobíti zbývající. Co máme? Myslím, že vaše lidskost toho vyžaduje? ... Ale oni se změní. Jistě se změní.“

Mluvil tak bez rozmyslu, až konečně jsem cítil, že mi došla trpělivost. „Zpropadeně!“ vykřikl, po jakés mé nestoudné odmluvě. „Což nevidíte, že jsem na tom hůře než vy?“ A povstal a šel pro kořalku. „Pijte!“ volal, vracuje se. „Vy z logiky ztloustlý, křídolící, svatý bezbožníku, pijte!“

„Ne já,“ pravil jsem a usedl jsem pozoruje s úsměvem jeho tvář pod žlutým paraffinovým světlem, jak uléval v sobě žvastavé trampoty. Pamatuji se, že byl mně hrozně protivným. Zpitý přešel k obraně zvířecích lidí a M'linga. „M'ling,“ pravil, „jest jediný tvor, který skutečně o mě se staral.“ Náhle pojnal myšlenku.

„Ať mě d'as vezme!“ zvolal a potáčeje se uchopil láhev s kořalkou. Jakýmsi bleskurychlým vnuknutím tušil jsem, co zamýšlel. „Přece nedáte pítí tomuto zvířeti!“ zvolal jsem, povstal a postavil jsem se mu v cestu.

„Zvíře!“ pravil. „Vy jste zvíře. Pije nápoje jako každý křesťan. Jděte s cesty, Prendicku.“

„Pro Bůh!“ zvolal jsem.

„Jděte ... s cesty!“ zařičel a náhle vytáhl revolver.

„Velmi dobře,“ řekl jsem a ustoupil stranou; s velkou chutí přál jsem si na něho se vrhnouti, když položil ruku na kliku; ale myšlenka, že nemohu hnouti paží, zabránila mému úmyslu. „Učinil jste ze sebe zvíře. K zvířatům můžete jíti.“

Rozrazil dveře a stál, poloobrácen ke mně, mezi žlutým světlem slunečním a bledou září měsíce; jeho oční důlky byly jako černé skvrny pod jeho ježatými očními řasami. „Vy jste úctyhodný dareba,

Prendicku, hloupý osel! Stále se bojíte a ve všem něco vidíte. Jsme na sklonku událostí. Musím si zítra podřezati krk. Půjdu uspořádati zpropadeně krásnou slavnost na pobřeží dnes večer.“

Odvrátil se a vyšel ven do měsíční záře. „M'lingu,“ křičel; „M'lingu, starý příteli!“

Tři temné postavy ve stříbrné záři kráčely podle okraje bledého pobřeží. Jeden bíle zahalený tvor, druzí dva černě skvrnití šli za ním. Zastavili se, hledíce před sebe. Pak jsem uzřel M'lingův shrbený hřbet, jak šel kolem rohu domu.

„Pijte,“ křičel Montgomery; „pijte, zvířata! Pijte a buďte lidmi. Zpropadeně, jsem nejjobratnější z vás. Moreau na to zapomněl. To jest poslední doušek. Pijte, pravím vám.“ A mávaje lahví v ruce dal se do rychlého klusu směrem západním, M'ling běžel mezi ním a třemi neurčitými tvory, kteří byli za ním.

Šel jsem k hlavním dveřím. Postavy nebyly určité v mlze měsíční záře, když Montgomery se zastavil. Viděl jsem, že podává nesmíšené kořalky M'lingovi a pět postav splynulo v jeden neurčitý bod. „Zpívejte,“ slyšel jsem Montgomeryho volati; „všichni zpívejte ‚Ať zhyne starý Prendick‘ ... To jest správné. Nyní znova ‚Ať zhyne starý Prendick‘.“

Temná skupina rozdělila se v pět oddělených postav a zvolna otáčela se ode mne podél osvětleného pruhu pobřeží. Každý vyl, jak se jemu zlíbilo, ječivě spílal mně aneb dával čemukoliv jinému výraz, co nyní jemu vnukla kořalka.

Na to slyšel jsem Montgomeryův hlas v dálce volati: „V pravo kolem!“ a s křikem i hulákáním obrátili se mezi tmavé stromy ostrova. Zvolna, zvolna šli dále, až jejich hlasy zanikly.

Pokojná, jasná noc nastala znovu. Měsíc přešel nyní meridianem a skláněl se k západu. Byl v úplňku a velmi jasný — ubíraje se prázdnou, modrou oblohou. Stín zdi yard široký a inkoustově černý táhl se u mých nohou. Moře k východu bylo beztvárně šedým, temným a záhadným; mezi mořem a stínem šedivý písek (ze

sopečnatého skla a krystallů) leskl se a zářil jako pobřeží diamantů. Za mnou paraffinová lampa zářila horkým, červeným světlem.

Pak zavřel jsem dveře, šel do ohrady, kde Moreau ležel vedle svých posledních obětí — psů, lamy a jiných znetvořených zvířat — jeho silná tvář byla klidna i po hrozné smrti a jeho bystré oči byly otevřeny hledíce na mrtvý, bílý měsíc na obloze. Seděl jsem na okraji odpadu oči maje upřeny na příšernou tuto skupinu stříbrného světla a osudného stínu a počal jsem v mysli uvažovati o svých plánech.

K ránu zamýšlel jsem zásobiti člun potravinami a po zažehnutí hranice v ohradě odevzdati se ještě jednou beznadějnosti vysokého moře. Cítil jsem v nitru, že Montgomery není pomoci, byl vskutku polovičním příbuzných zvířecích lidí a neschopen pro lidskou společnost.

Nevím, jak dlouho jsem seděl v klidném přemýšlení. Byla to jistě hodina, neb podobná doba. Pak byl jsem vyrušen ze svého dumání: Montgomery vracel se v mé okolí. Slyšel jsem skřek z mnoha hrtanů, jdoucích dolů k pobřeží, křik, skučení a rozčilené hlasy, které patrně došly a zastavily se u okraje vody. Povyk vzrůstal a ustával; slyšel jsem těžké úderý a praskot lámaného dříví, ale nestaral jsem se mnoho o to vše. Neladný zpěv počal.

Moje mysl zabývala se znova nutnostmi k útěku. Povstal jsem, uchopil lampu a šel jsem do přístřešku, prohlednouti několik soudků, které jsem tam dříve spatřil. Pak mě zajímal obsah několika krabic zákusku a otevřel jsem jednu z nich. Spatřil jsem cosi venku úhlem očním, červenou postavu a obrátil jsem se rychle.

Za mnou ležel dvůr, živě černý a bílý v měsíčním světle, hromada dříví a otýpek chrastí, na kterém Moreau a jeho zohavené oběti ležely, jedna na druhé. Zdálo se, že svírají se vespolek v posledním, pomstychtivém objetí. Jejich rány zely černé jako noc, a krev, která skanula, ležela v černých skvrnách v písku. Pak jsem viděl, aniž bych porozuměl příčině úkazu, rudou zář, která přišla, tančila a táhla se na protější straně zdi. Vysvětlil jsem úkaz nesprávně,

považuje jej za odlesk blikající lampy a pokračoval jsem opět v přípravách v přístřešku. Probíral jsem jednu věc za druhou, pokud to bylo možno muži s jednou volnou paží; to neb ono zdálo se mi vhodným a kladl jsem potřebné stranou, abych mohl z rána odraziti od břehu. Brzy na to denní světlo probleskovalo kolem mne.

Zpěv umlkl a ustoupil křiku, pak začal opět a náhle přešel v divoký povyk. Slyšel jsem výkřiky, „Více, více!“, zvuk podobný hádání a prudký, divoký výkřik. Jakost zvuků měnila se tak značně, že upoutala mou pozornost. Vyšel jsem na dvůr a poslouchal. Pak, jako nůž zmatkem, ozval se rachot revolveru.

Kvapil jsem ihned svým pokojem k malým dvířkám. V té chvíli zaslechl jsem za sebou několik beden káceti se dolů, naraziti o sebe a řinčení skla o podlahu přístřešku. Ale nepovšiml jsem si toho hrubě. Otevřel jsem prudce dveře a hleděl ven.

Na pobřeží vedle lodenice plápolal oheň a jeho jiskry sršely do neurčitého svítání. Kolem toho místa zápasila skupina černých postav. Slyšel jsem, že Montgomery volá mé jméno. Ihned dal jsem se v běh směrem k ohni s revolverem v ruce. Viděl jsem ohnivý jazyk Montgomeryovy pistole mihnouti se náhle těsně při zemi. Ležel na zemi. Volal jsem ze vsí síly a vystřelil do vzduchu.

Slyšel jsem kohosi křičeti: „Pán!“ Černé, zápasící klubko rozdělilo se v roztroušené jednotky, oheň ještě jednou se vzňal a pak vyhasínal. Tlupa zvířecích lidí prchala v náhlém zmatku přede mnou po pobřeží. Ve svém rozčilení vystřelil jsem na jejich ustupující hřbety, když mizely v křoví. Pak obrátil jsem se k tmavému chomáči na zemi.

Montgomery ležel na zádech a vlasatý, šedivý tvor byl roztažen po jeho těle. Zvíře bylo mrtvé, ale dosud svíralo Montgomeryův hrtan zakřivenými drápy. Blízko něho ležel M'ling tváří do zemi, zcela klidně; jeho krk byl prokousnut, a hořejší část roztráštěné láhve kořalky tkvěla v jeho ruce. Dvě druhé postavy ležely poblíže ohně,

jedna bez hnutí, druhá sténající v přestávkách, pozdvihovala zvolna a občas svou hlavu, pak znova ji skláněla k zemi.

Uchopil jsem a odtáhl šedivého muže z Montgomeryova těla; jeho drápy pouštěly roztrhanou kyži jen se značným odporem, když jsem ho vlekl stranou.

Montgomery byl temný v tváři a slabě dýchal. Pokropil jsem jeho tvář mořskou vodou a podepřel jeho hlavu svinutím kabátu. M'ling byl mrtev. Zraněný tvor u ohně — byl to vlčí muž s huňatým, šedým obličejem — ležel, jak jsem shledal, hořejší částí trupu na dosud doutnajícím dříví. Ubohý tvor byl tak hrozně zraněn, že z lítosti nad ním prostřelil jsem ihned kulí jeho hlavu. Druhé zvíře bylo jedním z bíle zahalených býčích mužů. Bylo též mrtvo.

Zbytek zvířecích lidí zmizel z pobřeží. Šel jsem opět k Montgomeryovi, poklekl vedle něho a proklínal svou nevědomost v lékařství.

Oheň vedle mne dohasínal a jen ohořelé trámy dřeva doutnaly od konců a mísily se se šedým popelem z drobného dříví. Chtěl jsem v té chvíli zvědět, odkud vzal Montgomery dříví. Pak jsem viděl, že svítání nastávalo. Obloha se vyjasňovala, zapadající měsíc bledl a stál jako slabý stín na jasně modré obloze. Obloha byla na východě vroubena červeně.

Pak slyšel jsem prudký náraz a sykot za sebou a hledě kolem sebe, vyskočil jsem s výkřikem hrůzy. Proti teplému svítání vřely velké, bouřlivě černé massy dýmu z ohrady a jejich příšerným temnem proskakovaly míhající se pruhy krvavěčervených plamenů. Pak plamen zachvátil slaměnou střechu. Viděl jsem zakřivené paprsky plamenů po šikmé slámě. Ohnivý jazyk vyrážel z okna mého pokoje.

Poznal jsem ihned, co se přihodilo. Vzpomněl jsem, že jsem slyšel pád připravených věcí. Když jsem pospíchal Montgomeryovi na pomoc, převrhl jsem lampu.

Viděl jsem nyní zřejmě, že vše, co obsaženo bylo v ohradě, jest

pro mne úplně ztraceno. Můj duch vrátil se zpět k plánu o útěku, a obrátiv se rychle hleděl jsem nalézt, kde dva čluny ležely na břehu. Byly ty tam! Dvě sekery ležely v písku vedle mne; třísky a úlomky dřeva byly roztroušeny široko kolem mne, a popel černal a doutnal za slabého svítání. Spálil čluny, aby se mně pomstil a zabránil mému návratu k lidstvu.

Náhly záchvat zuřivého hněvu mnou zachvěl. Nutilo mě téměř, rozbít jeho pošetilou hlavu, jak tu ležel u mých nohou, bez pomoci. Pak náhle jeho ruka se pohnula, tak slabě, tak bolestně, že můj hněv pominul. Zasténal a otevře] oči na minutu.

Seděl jsem vedle něho a pozdvihl jeho hlavu. Otevřel znovu oči, pokojně hledě k svítající obloze a pak setkaly se s mými. Víčka sklesla. „Lituji,“ řekl na to, s námahou. Zdálo se, že pokouší se mysliti. „Poslední,“ mumlal, „poslední z tohoto hloupého světa. Jaký to nepořádek — —“

Poslouchal jsem. Jeho hlava klesala bezvládně k jedné straně. Myslil jsem, že něco nápoje by jej obživilo, ale nebylo po ruce ani vody ani nádoby, ve které byl přinesl jemu pítí. Náhle připadal mi těžší. Mé srdce stávalo se chladným.

Nachýlil jsem se k jeho tváři a protáhl jsem ruku trhlinou v jeho haleně. Byl mrtev; a právě když umíral, čára bílé záře, okraj to slunce, vyklenovala se na východě za obrysem zátoky, rozptylujíc své paprsky po obloze a obracejíc temné moře v koupající se záplavu omamujícího světla. Dopadala jako vítězství na jeho smrtí svaštělou tvář.

Nechal jsem jeho hlavu zvolna dopadnouti na tvrdou podložku, kterou jsem utvořil a povstal jsem. Předě mnou byla ozářená samota moře, hrozná samota, na které tolik jsem již vytrpěl; za mnou ostrov, zmlklý ve vycházejícím slunci, jeho zvířecí lidé klidní a neviditelní. Ohrada se všemi svými zásobami a střelivem s rachotem plápolala v ohni, prudkými paprsky plamene, přerývaným praskotem a občas ozvalo se borcení stěn. Těžký kouř bral se po břehu nahoru dále ode

mne, váleje se v úzkých kotoučích po vzdálených vrcholcích stromů k chatičím v roklině. Vedle mne ležely zuhelnatělé zbytky člunů a pět mrtvých těl.

Pak vyšli z křoví tři zvířecí lidé se shrbenými hřbety, vyčnívajícími hlavami, držíce odporně znetvořené ruce a s pátravými, nepřátelskými očima postupovali ke mně s nerozhodnými posunky.

Samoten se zvířecími lidmi.

Šel jsem proti těmto lidem, hledě v nich vstříc svému osudu, s jednou rukou — nyní doslovně s jednou rukou, neboť měl jsem zlomené rámě. V mé kapse byl revolver se dvěma upotřebenými náboji. Mezi úlomky dřeva, roztroušenými po břehu, ležely dvě sekery, k roztráštění člunu. Příboj moře plížil se za mnou.

Nic nemohlo pomoci než odvaha. Hleděl jsem přímo v tváře postupujících oblud. Vystříhaly se mých očí a jejich chvějící se nozdry větrily těla, která ležela za mnou na pobřeží. Šel jsem v před asi šest kroků, uchopil zakrvácený bičík, který ležel vedle těla vlčího muže, a zapráskal jsem jím.

Zastavily se a hleděli udiveně ke mně. „Pozdravte,“ pravil jsem. „Pokloňte se!“

Váhali. Jeden schýlil svá kolena. Opakoval jsem rozkaz, zatím co srdce bušilo v mých ústech, a šel jsem k nim. Jeden poklekl, pak druhí dva.

Ustupuje krácel jsem k mrtvým tělům, obrácen tváří k třem klečícím zvířecím mužům, téměř jako herec vystupuje na jeviště a při tom hledí na obecenstvo.

„Porušili zákon,“ pravil jsem dotýkaje se nohou hlasatele zákona. „Byli usmrceni. I hlasatel zákona. Ano i druhý s bičem. Velký jest zákon! Pojdte a podívejte se.“

„Nelze utéci,“ pravil jeden z nich, přistoupil blíže a zvědavě vše prohlížel.

„Nelze utéci,“ pravil jsem. „Proto slyšte a učiňte, jak vám rozkazuji.“ Povstali a hleděli tázavě jeden na druhého.

„Stůjte zde!“ pravil jsem.

Uchopil jsem sekery jejich železnou částí, jednu s přispěním ruky ovázané, obrátil Montgomeryho, vzal jeho revolver, dosud nabitý dvěma náboji a skloniv se, abych ho prohledal, našel jsem v jeho kapse šest nábojů.

„Uchopte jej,“ pravil jsem, postaviv se a mávaje bičíkem; „uchopte jej, odneste a hodte do moře.“

Přišli blíže, zřejmě bojíce se dosud Montgomeryho, ale ještě více mého svištícího, červeného bičíku a po jakémsi nerozhodném váhání, několika prásknutími bičem a pobízení pozdvihli jej opatrně, snesli po pobřeží a šli šplýchající vodou do oslepujícího, vlnícího se moře. „Dále,“ pravil jsem, „dále — neste jej daleko.“

Šli až k pažním důlkům a stáli pohlížejíce na mne. „Pusťte jej,“ pravil jsem a Montgomeryovo tělo zmizelo s nárazem vln. Zdálo se mi, že cosi svírá mou hrud'. „Dobře,“ řekl jsem zlomeným hlasem, a šli zpět úprkem a úzkostlivě, až na okraj vody, nechávající dlouhé, černě čeřící se vlny ve stříbře. U okraje vody se zastavili a hleděli zpět do moře, snad očekávali, že Montgomery ihned odtud povstane a pomstí se.

„Nyní tyto“, pravil jsem, ukazuje k druhým tělům.

Měli se na pozoru, přiblížili se k místu, kde Montgomeryho hodili do vody; neboť nesli čtyři zvířecí lidi asi sto yardů oklikou po břehu, než se brodili mořem a odhodili je.

Když jsem pozoroval, jak naložili na sebe roztříštěné zbytky M'linga, slyšel jsem za sebou lehké kroky a ohlédnuv se rychle, spatřil jsem vepří hyaenu asi dvanáct yardů od sebe. Její hlava byla schýlena, jasné oči upřeny na mne, zavalité ruce sevřeny a přidrženy těsně k tělu. Zastavila se ve schouleném postavení, když jsem se zastavil, a její oči hleděly poněkud stranou.

Okamžik stáli jsme okem v oku. Pustil jsem bičík a sáhl po

pistoli v kapse. Chtěl jsem zabít toto zvíře — nyní nejobávanější ze všech, která zůstala na ostrově — při první odmluvě. Zdálo by se to snad zradou, ale byl jsem rozhodnut. Báł jsem se jí mnohem více, než kterýchkoliv jiných dvou zvířecích lidí. Trvání jejího života, věděl jsem, bylo ohrožováním mého.

Sbíral jsem odvalu asi dvanácte vteřin. Pak jsem vzkřikl. „Pozdrav! Poklekní!“

Její zuby blýskaly na mne se skučením. „Kdo jste vy, že mám . . .“

Snad s malou, silnou křečí, vytáhl jsem revolver, zamířil a rychle spustil. Slyšel jsem její nářek, viděl jsem ji běžeti stranou a obracet se; poznal jsem, že jsem chybil, a natáhl jsem palcem kohoutek k druhé ráně. Ale běžela již střemhlav, poskakujíc ze strany na stranu a já neodvážil se obětovati druhý, chybný výstřel. Běžela šikmo podél pobřeží a zmizela pod hmotami hustého dýmu, valícího se dosud z hořící ohrady. Nějakou dobu hleděl jsem za ní. Obrátil jsem se opět ke svým třem poslušným zvířecím lidem a dal jsem jim znamení, aby pustili tělo, které nesli. Pak šel jsem zpět k místu u ohně, kde mrtvolý ležely a zasypával je tak dlouho, až šedivé skvrny krevní se vstřebaly a byly ukryty.

Propustil jsem pokynem ruky tři pomocníky a šel po břehu do houštiny. Nesl jsem revolver v ruce, svůj bičik se sekerami vložil do obvazu na rameni. Přál jsem si úzkostlivě, abych byl samotný a mohl uvažovat i o postavení, v jakém jsem se nyní octl.

Hrozná věc, kterou jsem teprve počínal chápati, byla, že po celém tomto ostrově nebylo nyní bezpečného místa, kde bych mohl býti samotný a zajistil si odpočinek nebo spánek. Nabyl jsem podivuhodně síly od té doby, kdy jsem přistál k ostrovu, ale byl jsem dosud náchylný k nervose a skleslosti za jakékoliv velké námahy. Shledal jsem, že bych měl projít ostrov a žít se zvířecími lidmi, abych byl v bezpečnosti požívaje jejich důvěry. Ale neměl jsem tolik zmužilosti. Sel jsem zpět na pobřeží a obraceje se východně

kolem ohrady našel místo, kde nízký výběžek korálového písku vybíhal v násep do moře. Zde mohl jsem sedět a přemýšlet, zády obrácen k moři a tvář proti jakémukoliv překvapení. A tam jsem seděl, bradu na kolenech, slunce pražící na mou hlavu a s úzkostí rostoucí v mé mysli, uvažuje, jak bych mohl žít až k hodině svého vysvobození (jestliže vůbec kdy přijde). Pokoušel jsem se probrat celé své postavení, pokud možno klidně, ale věc se nedařila pro pobouření mé mysli.

Počal jsem v duchu přemýšlet, z jakých příčin Montgomery si zoufal. „Oni se změní. Oni jistě se změní,“ říkal. A Moreau — co to bylo, co Moreau řekl? „Křehké zvířecí maso narůstá den ode dne znova.“

Pak přemýšlel jsem o vepří hyaeně. Byl jsem přesvědčen, nezabiju-li ji, že zvíře zabije mě . . . Hlasatel zákona jest mrtev — tím huře! . . . Věděli nyní, že my s bičem můžeme být usmrceni, když skutečně byli usmrceni . . .

Něčíhaji na mne již z oněch zelených kapradí a palem — pozorujete, až přijdu v jejich doskok? Neutvořili již spiknutí proti mému životu? Co jim řekla vepří hyaena? Má fantazie sbíhala v kaluž neoprávněných obav.

Mé úvahy byly přerušeny křikem mořských ptáku, spěchajících k jakémusi černému předmětu, který byl vyplaven vlnami na pobřeží poblíže ohrady. Věděl jsem, jaký to byl předmět, ale neměl jsem odvahy jít zpět a odehnout je. Chodil jsem na pobřeží v opačném směru, zamýšleje obejít východní roh ostrova a přiblížit se k chatrčím v roklině, aniž bych vydal se v nebezpečí, být přepadenu z úkrytů v hustém křoví.

Snad asi po půli míli cesty zpozoroval jsem jednoho ze svých tří zvířecích lidí, jak z ostrovních křovin blíž se ke mně. Byl jsem tak vznětlivě obrazotvornosti, že jsem ihned vytáhl revolver. Ani smířlivé posunky tvorovy mne neodzbrojily.

Nejistě se přibližoval. „Odejdi!“ křičel jsem. V plíživém jeho

pohybu bylo cosi, co velice upomínalo na psa. Ustupoval část cesty zpět, jako když pes jest poslán domů, a zastavil se, pohlížeje na mne prosebně s psíma šedýma očima. „Odejdi,“ pravil jsem. „Nechod' blízko ke mně.“

„Nesmím jít blízko k tobě?“ tázal se.

„Ne. Odejdi,“ opakoval jsem důrazně a uchopil jsem bič. Pak stisknuv bič mezi prsty, sáhl jsem po kamenu, a s touto výhrůžkou zvíře se vzdálilo.

Tak samoten přišel jsem oklikou k chatrčím zvířecích lidí a skrýváje se mezi rostlinami a rákosím, které oddělovaly roklinu od moře, pozoroval jsem ty, kteří se objevili a pokoušeje se poznati z jejich posunků a zjevu, jak smrt Moreaua a Montgomeryho a zničení domu bolesti na ně působilo. Víím nyní, jak jsem byl pošetilý ve své zbabělosti. Kdybych byl udržel svou odvalu až do rána, kdybych nedovolil, aby klesla v prázdné rozjímání o samotě, mohl jsem uchopiti uprázdňené žezlo Moreauovo a vládnouti zvířecím lidem. Zmeškal jsem pravou chvíli a upadl v postavení pouhého vůdce mezi sobě rovnými.

Bylo téměř poledne, když několik z nich vyšlo a schouleni vyhřívají se v písku. Velitelský hlas hladu a žízně zvítězil nad mým strachem. Vyšel jsem z křovin a s revolverem v ruce ubíral jsem se dolů k jejich sedícím postavám. Jedna z nich, vlčí žena, obrátila hlavu, pohlédla na mne a pak na ostatní. Nikdo nepokusil se povstati a pozdraviti mě. Cítil jsem se slabý a skleslý, než abych tolika tvorům rozkazoval, a chvíli bylo vše klidno.

„Potřebuji potravu,“ pravil jsem, když jsem byl blíže nich. Mluvil jsem téměř, jako bych se omlouval.

„Potrava jest v chatrčích,“ řekl oslí vepř ospale a hleděl stranou ode mne.

Šel jsem kolem nich do stínů a vůní skoro opuštěné rokliny. V prázdné chatrči pochutnal jsem si na ovoci a když jsem opřel několik skvrnitých a polo shnilých větví a prutů kolem vchodu a umístil

se k tomuto tváří, ruku drže na revolveru, vysílení posledních třiceti hodin dovolávalo se svého práva; pohřížil jsem se tedy v lehký spánek, spoléhaje, že řídká barrikáda, kterou jsem byl postavil, způsobí dosti hluku při odstraňování a zachrání mě před překvapením.

Zdivočení zvířecích lidí.

Tak stal jsem se jedním mezi zvířecími lidmi na ostrově doktora Moreau. Když jsem se probudil, byla kolem mne tma. Mé rámě páliło v obvazech. Posadil jsem se, nemohla s počátku pochopiti, kde jsem. Slyšel jsem drsné hlasy mluviti venku. Pak jsem viděl, že barrikáda zmizela a otvor jest jasný. Můj revolver byl dosud v mé ruce.

Slyšel jsem cosi poblíže dýchati a viděl cosi schouleného těsně vedle sebe. Zadržel jsem dech, pokoušeje se poznati, co to jest. Tvor počal se zvolna a neustále pohybovati. Pak cosi měkkého, teplého a mokrého přejelo mou ruku.

Všechny mé svaly se sevřely. Odtáhl jsem svou ruku. Chtěl jsem vykřiknouti zděšením, ale hlas selhal v mém hrtanu. Pak teprve jsem si s dostatek uvědomil, co se přihodilo a nechal jsem prsty ležeti na revolveru.

„Kdo jest to?“ tázal jsem se chraptivým šepotem, revolver drže namířen.

„Já, pane.“

„Kdo jsi?“

„Říkají, že není již pána. Ale vím, já vím. Nesl jsem těla mrtvých do moře, muži, který jsi šel do moře, těla těch, které jsi usmrtil. Jsem tvým otrokem, pane.“

„Jsi jedním z těch, které jsem potkal na pobřeží?“ tázal jsem se.

„Týž, pane.“

Věc byla zřejmě dosti pravděpodobnou, neboť mohl na mne

útočiti, když jsem spal. „Jest dobře,“ řekl jsem natahuje ruku k druhému lízavému polibku. Poznával jsem, co jeho přítomnost znamená a příboj oné odvahy rostl. „Kde jsou druzí?“ tázal jsem se.

„Jsou šílení. Jsou blázni,“ řekl psí muž. „Ještě nyní mluví spolu před chatrčí. ,Praví: Pán jest mrtev, druhý s bičem jest mrtev. Jiný, který šel do moře, jest — jako my jsme. Není již pána, ani bičů, ani domu bolesti. Tomu všemu jest konec. Milujeme zákon a budeme ho zachovávat; ale není bolesti, ani pána, ani bičů, nikdy již. Tak oni mluví. Ale já vím, pane, já vím.“

Hmatal jsem ve tmě a pohládl hlavu psího muže. „Jest dobře,“ pravil jsem znova.

„Záhy usmrtíte je všechny,“ pravil psí muž.

„Záhy,“ odpověděl jsem, „usmrtím je všechny — přihodí-li se v určité dny určité události. Každý z nich, kromě těch, kterých ušetříš, každý z nich bude usmrčen.“

„Co pán přeje si zabít, pán zabíjí,“ řekl psí muž s uspokojením ve svém hlase.

„A aby jejich hříchy rostly,“ řekl jsem: „nech je žítí v jejich pošetilosti, až čas uzraje. Neříkej jim, že jsem pánem.“

„Pánova vůle jest sladká,“ odpověděl psí muž s hbitým citem zvířecí krve.

„Ale jeden zhřešil,“ pokračoval jsem. „Jej zabiju, kdekoliv se s ním setkám. Řeknu-li ti, ,To jest on‘ neopomeň na něho se vrhnouti. — A nyní půjdu k mužům a ženám, kteří se shromáždili.“

Na okamžik východ chatrče zastínil se odcházejícím psím mužem. Pak jsem jej následoval a zůstal jsem státi na témže skoro místě, kde jsem slyšel Moreaua a jeho lovecké psy mě pronásledovati. Ale nyní byla noc a celá úzkostí naplňující roklina kolem mne byla tmavá, a vzadu na místě zelené, sluncem ozářené stráně viděl jsem rudý oheň, před kterým schoulené, groteskní postavy pohybovaly na tu neb onu stranu. Dále stály husté stromy, černá to zeď, která nahoře byla vroubena černým lemem vyšších větví. Měsíc vycházel právě

na okraji rokliny, a jako šrám jeho tváří táhl se kotouč dýmu, který neustále vyvěral ze sopečného jícnu ostrova.

„Jdi vedle mne,“ pravil jsem a sbíraje svou odvalu, kráčel jsem po jeho boku dolů po úzké stezce. Málo jsme se všímali nezřetelných postav, které vyhlížely k nám z chatrčí.

Nikdo kolem ohně neučinil pohybu, aby mě pozdravil. Většina jich nevšímala si mne — úmyslně. Hledal jsem vepří hyaenu kolem ohně, ale nebyla přítomna. Celkem asi dvacet zvířecích lidí krčilo se kolem ohně, pohlížejíce do ohně a mluvíce jeden s druhým.

„Jest mrtev, jest mrtev, pán jest mrtev,“ pravil hlas opičího muže, v pravo ode mne. „Dům bolesti — není dum bolesti.“

„Není mrtev,“ pravil jsem zvučným hlasem. „I nyní vás pozoruje.“

Tato slova je polekala. Dvacet páru očí pohlíželo udiveně na mne.

„Dům bolesti shořel,“ pravil jsem dále. „Přijde zase. Pána nemůžete viděti. Ale ještě nyní poslouchá nad vámi.“

„Jest to pravda, pravda,“ volal psí muž.

Ale mé tvrzení uvedlo je v rozpaky. Zvíře může býti divoké a dosti lstivé, ale poctivému muži za těžko jest říci lež. „Muž s ovázanou paží mluví podivnou věc,“ řekl jeden ze zvířecích lidí.

„Pravím vám, že jest tomu tak,“ pokračoval jsem. „Pán a dum bolesti přijdou opět. Běda tomu, kdo poruší zákon!“

Hleděli zvědavě jeden na druhého. Se strojenou lhostejností počal jsem sekerou úsilně tlouci do země přede mnou. Hleděli, pozoroval jsem, na hluboké zářezy, které jsem činil v trávniku.

Pak vyvolal Satyr pochybnosti; odpovídal jsem jemu a když jeden ze skvrnitých tvorů cosi namítal, rozpředla se živá rozprava kolem ohně. Každým okamžikem cítil jsem se více přesvědčen o své bezpečnosti. Mluvil jsem nyní bez ustání v jednom dechu, který pro silné rozčilení počátku vypovídal službu. V průběhu asi jedné hodiny přesvědčil jsem úplně některé ze zvířecích lidí o správnosti

svého tvrzení a většina druhých zůstala nerozhodnuta. Bystrým zrakem ohlížel jsem se po svém nepříteli, vepří hyaeně, ale neobjevila se. Každý okamžik podezřelý pohyb mne polekal, ale moje důvěra rychle stoupala. Pak když měsíc plížil se k zenithu, jeden posluchač po druhém počal zívati (ukazuje přeodporné zuby při uhasínajícím ohni), a nejprve jeden, pak druhý, uchýlil se k chatrčím v roklině. A já, obávaje se ticha a temna, šel jsem s nimi, neboť jsem věděl, že budu bezpečnější s několika z nich než jen s jedním.

Tak začala delší část mého pobytu na ostrově doktora Moreau. Ale od této noci až ke konci jediná jen věc se přihodila, hodná povšimnutí, kromě řady nescíslných malých a nepříjemných podrobností a neustálého, nepříjemného neklidu. A tak nepřeji si raději psáti kroniku této mezery časové a budu vypravovati jen o hlavní události, kterou jsem zažil jako důvěrný přítel těchto pololidských zvířat. Jest mnoho vzpomínek v mé paměti, o kterých bych mohl psáti, věci, že bych š radostí podal pravou ruku k jich zapomenutí. Ale málo bude mi platno, budu-li vypravovati své příběhy. Uvažují-li o věci znova s podivným pocitem vzpomínám, jak brzy přizpůsobil jsem se způsobu života těchto tvorů a cítil se opět bezpečným. Měl jsem ovšem spory s nimi a mohl bych ukázati dosud známky zubů, ale oni záhy měli oprávněnou úctu před mým uměním házet kameny a před údery sekery. Oddanost Svatobernardského tvora byla mně nesmírně prospěšnou. Poznal jsem, že jednoduchá jejich stupnice cti spočívala hlavně na schopnosti zasaditi vydatné rány. Věru mohu říci — bez ješitnosti, doufám — že jsem získal mezi nimi cosi podobného nadvládě. Jeden nebo dva, které jsem pro různé spory nenáviděl, dosti zle jsem ztrestal; byli proto mými nepřáteli, ale dávali průchod své zášti ponejvíce za mými zády a v bezpečné vzdálenosti od mých nábojů — vyhrůžkami.

Vepří hyaena vyhýbala se mně, a měl jsem se před ní vždy na pozor. Můj nerozlučný psí muž nenáviděl a obával se jí převelice.

Věřím vsutku, že bylo toto původem jeho příchylnosti ke mně. Bylo mně brzy zřejmo, že onen tvor okusil krve a ubíral se po stezkách leopardového muže. Utvořila si brloh kdesi v lese a žila samotářsky. Jednou pokusil jsem se přiměti zvířecí lid, aby ji honil, ale neměl jsem tolik moci, aby se mnou spolupůsobili k témuž účelu. Opět a opět pokoušel jsem se přiblížit se k jejímu doupěti a přijítí na ní neočekávaně, ale byla vždy velmi obezřetná přede mnou, viděla, větrila mě a odešla. Každou lesní stezku činila nebezpečnou mně a mým spojencům. Psí muž sotva odvážil se odejítí od mého boku.

V prvním měsíci neb podobně asi době zvířecí lidé u srovnání s jejich pozdějším stavem byli dosti lidskými, a s jedním nebo dvěma kromě svého zvířecího přítele snášel jsem se dosti dobře. Malý, růžový lenochod vzplanul zvláštní příchylností ke mně, a následoval mne všude. Opičí muž mne však dráždil. Zakládá si na síle svých pěti prstu, považuje se za mně rovného, stále na mne blábolil, blábolil nej horší nesmysly. Jedna věc zajímala mě poněkud: měl fantastický návyk, tvořiti nová slova. Věřím, že se domníval, že žvatlati bezvýznamná jména jest vlastním účelem řeči. Nazýval to „velkými věcmi“ a rozeznával je od „malých věcí“ to jest od rozumných každodenních zájmu života. Učinil-li jsem poznámku, které nerozuměl, chválil ji velice, prosil mě, abych ji opakoval, naučil se jí napaměť a šel ji opakovati s jedním slovem nesprávným tu a tam, všem mírnějším tvořím ze zvířecích lidí. Málo vážil si všeho, co bylo jasné a pochopitelné. Vynalezl jsem několik velmi zajímavých „velkých věcí“ pro jeho zvláštní potřebu. Domnívám se nyní, že to byl nej pošetilejší tvor, s jakým jsem se setkal; byla v něm vyvinuta nejpodivnější způsobem rozpoznávací zpozdilost některých lidí, při čemž však neztrácel ani stopu přirozené zpozdilosti opice.

Toto, pravím, bylo v prvních týdnech mé osamělosti mezi těmito zvířaty. Za tohoto času uctívali zvyky zavedené zákonem, a chovali se celkem slušně. Jednou nalezl jsem jiného králíka, roztrhaného v kusy — od vepří hyaeny, jak jsem byl přesvědčen —

ale to bylo vše. Bylo to kolem května, když jsem poprvé zřejmě pozoroval rostoucí změny v jejich řeči a chování, rostoucí drsnost výřečnosti, rostoucí nechuť k rozmluvě. Mého opičího muže blábolení přibývalo do rozsahu, ale stávalo se méně a méně pochopitelným, více a více opičím. Některým ze druhých uniklo patrně z paměti ovládnání jejich řeči, ač v této době rozuměli tomu, co jsem jim řekl. Možno-li vám představit si řeč, kdysi jasně odměřenou, nyní měknoucí a trhanou, ztrácející podobu a obsah, stávající se opět jen cáry zvuků? Chodili zpříma s rostoucí nesnázi. Ač zřejmě hanbili se za sebe, dosti často přišel jsem na jednoho neb druhého, jak běží na prstech neb špičkách prstů a jest zcela neschopen choditi opět zpříma. Drželi věci mnohem neobratněji, srkali nápoje, krmili se ohlodáváním; každým dnem stávali se všednějšími. Vycítil jsem mnohem pronikavěji, proč Moreau mluvil o „křehkém zvířecím mase“. Vraceli se v původní stav a stávali se zvířaty velmi rychle.

Někteří z nich — pionery, pozoroval jsem s jistým překvapením, byly vesměs ženy — počali zanedbávati příkazy slušnosti — většinou zúmyslně. Jiní dokonce pokusili se veřejně urážeti instituci jednoženství. Tradice zákona pozbývala zřejmě své moci. Nepřeji si mluvit dále o tomto nepříjemném předmětu. Můj psí muž nepozorovaně přeměnil se opět v psa; den ode dne stával se němým, čtvernohým a huňatým. Téměř jsem si nevšiml, jak můj společník na pravé ruce mění se ve slídívého psa na pravém boku. Když nedbalost a nepořádek bujely každým dnem, ulička chatrcí, nikdy velmi příjemná, stala se mi tak odpornou, že jsem ji opustil; prohlédl jsem ostrov a vystavěl přístřeší z větví uprostřed černých zřícenin Moreauovy ohrady. Vzpomínka na několikere utrpení učinila toto místo nejbezpečnějším před zvířecím lidem.

Nebylo by možno, abych probíral celý postup zvrhlosti těchto netvorů, jak každým dnem jejich lidská podoba se ztrácela, jak zanechávali ovazování a zahalování těla a posléze opustili každou

stopu oděvu; jak chlupy počaly se šířit po obnažených částech těla; jak jejich čela se oplošťovala a jejich obličej vyčnívaly v před; jak mezi lidmi obvyklé přátelství, které jsem si dovolil s některými z nich v prvním měsíci, provázeno jest v paměti mé pocitem hrůzy.

Změna byla zvolná a nezbytná. Jim i mně nepůsobila zvláštního překvapení. Chodil jsem mezi nimi v bezpečnosti, ježto dosud žádný náraz v jejich zpětném úpadku neuvolnil vzrůstajícího náboje výbušné zvířeckosti, která zatlačovala jejich lidskost den za dnem. Ale počal jsem se obávat, že brzo tento náraz musí přijít. Můj Svatobernardský pes následoval mne do ohrady, a jeho bdělostí byl jsem s to občas usnouti v čemsi podobném klidu. Malý, růžový lenochod stal se plachým a opustil mne, navrátil se znova k přirozenému svému životu mezi větvemi stromů. Byli jsme úplně ve stavu rovnováhy, podobné oné „šťastné rodině“ v klecích, jak ji předvádějí krotitelé zvířat a která zůstává i tehdy, opustí-li je krotitel na vždy.

Ovšem tito tvorové nezvrhli se v taková zvířata, jak je čtenář viděl v zoologických zahradách — v obyčejné medvědy, vlky, tigry, vepře a opice. Bylo dosud cosi cizího v každém z nich; v každém Moreau smísil jedno zvíře s druhým; jedno snad bylo hlavně povahy medvěda, jiné kočky, jiné býka, ale každé bylo smíšeno s jinými zvířaty — druh všeobecné zvířeckosti projevoval se zvláštními jejich navyklostmi. Mizející stopy lidskosti dosud překvapily mě zde neb onde, na příklad chvilkový jejich pokus mluvit znova, neočekávaná obratnost jejich předních nohou, žalostný pokus choditi zpřima.

I já zajisté podléhal jsem zvláštním změnám. Můj šat visel na mně jako žlutě cáry, a jeho trhlinami vyhlížela hrubá kůže. Můj vlas byl dlouhý a spleten v jeden chomáč. Ještě nyní lidé mi říkají, že mé oči jsou podivně jasné a pohyb rychlý, opatrný.

Nejprve trávil jsem hodiny denního světla na jižním pobřeží; čekal jsem na loď, doufal a modlil se za loď. Počítal jsem, že I p e c a c u a n h a se vrátí průběhem roku, ale nikdy se neobjevovala. Pětkrát

spatřil jsem loď, tříkráte kouř, ale nic nepřistálo k ostrovu. Měl jsem vždy oheň pohotově, ale bezpochyby vysvětlovali si jej sopečnatou pověstí ostrova.

Teprve asi v září neb v říjnu počal jsem přemýšleti, jak bych zrobil pramici. Zatím mé rámě bylo zhojeno, a obě ruce opět práce schopné. Zpočátku jsem shledal, že má bezradnost jest nesmírná. Nekonal jsem tesařské aneb podobné práce nikdy ve svém životě, a den za dnem ubíhal v pokusech osekávání a svazování stromu. Neměl jsem provazů a nemohl jsem náhodou na nic přijíti, z čeho bych upletl lana; žádná z přehojných popínavých rostlin nezdála se dosti pružná a silná, a s celou svou zásobou vědeckého vychování nevěděl jsem si rady, jak bych rostliny učinil způsobilými. Více než čtrnácte dnů kopal jsem mezi černými zříceninami ohrady, pátraje po hřebech a jiných pohozených částech kovu, které by byly užitečné. Časem některý ze zvířecích tvorů mě pozorovalo, ale odběhlo, jakmile jsem jej zavolal. Pak nastala doba bouřek a silných dešťů, čímž má práce značně se opozdila; ale konečně pramice byla hotova.

Byl jsem tím velmi potěšen. Ale s jistým nedostatkem praktického smyslu, který byl mi vždy ke zkáze, urazil jsem míli neb více od břehu, než jsem mohl však odvléci pramici na pobřeží, věc rozpadla se v kusy. Snad bylo tak dobře, neboť byl jsem uchráněn nebezpečí. abych pustil se s ní na širé moře. Ale tehdy můj žal, že pokus se nezdařil, byl tak velký, že jsem několik dnů zadumán seděl na pobřeží, pohlížel do vody a pomýšlel na smrt.

Ale nepřál jsem si umřítí a jistá příhoda mě varovala, abych nenechával tak pošetilým jednáním míjeti dny — neboť každého nového dne různé věci nasvědčovaly rostoucímu nebezpečí ze strany zvířecích netvorů. Ležel jsem ve stínu zdi ohrady a vyhlížel k moři, když polekán studeným dotekem na kůži lýtka, obrátil jsem se prudce a spatřil malého, růžového lenochoda, blikajícího očima proti mé tváři. Dlouho před tím pozbyl řeči a cílých pohybů, hebký vlas

malého tvora houstl den ode dne a silné jeho drápy se zaktivovaly. Zasténal, když zpozoroval, že upoutal mou pozornost, popošel malý kus cesty ke křovinám a hleděl na mne zpět.

Zpočátku jsem nerozuměl, ale potom mi napadlo, že si přeje, abych šel za ním a učinil jsem tak zvolna — neboť byl parný den. Když přišel k stromům, vyšplhal se nahoru, neboť mohl putovati lépe mezi houpačícími se popínavými rostlinami než po zemi.

A náhle na pošlapaném místě přišel jsem na hroznou skupinu. Můj Svatobernardský tvor ležel na zemi mrtev; poblíže jeho těla choulila se vepří hyaena a znetvořenými drápy trhala chvějící se tělo, ohlodávajíc je a skučíc radostí. Když jsem se blížil, netvor pozdvihl své blyštící oči ke mně, jeho rty rozstoupily se od krví pokrytých zubů a zahučel vyhružlivě. Nebál jsem se ani nehanbil: poslední stopa jeho lidské příměsi zmizela. Šel jsem krok vpřed, zastavil se a vytáhl revolver. Konečně měl jsem jej tváří v tvář.

Zvíře nejevilo známky, že chce ustoupiti. Ale jeho uši vzpřímily se do zadu, chlupy se zježily a jeho tělo se schoulilo. Zamířil jsem mezi jeho oči a vypálil. Co jsem toto učinil, zvíře zpřímilo se ke skoku, a byl jsem poražen jako kuželka. Sápal se po mne zkrívenými drápy a udeřil mě do obličeje. Jeho skok přenesl jej přes mne. Ležel jsem pod zadní částí jeho těla, ale na štěstí zasáhl jsem jej, jak jsem si přál, a zemřel ve skoku. Odplížil jsem se z pod jeho nečistého těla, stál jsem chvěje se po celém těle a hleděl na jeho mrtvé tělo. Konečně byl jsem zbaven tohoto nebezpečnosti. Ale věděl jsem, že jest to jen první z řady poklesků zvířecích lidí, které musí teprve se dostaviti.

Spálil jsem jejich těla na hranici dříví. Nyní věru, viděl jsem zřejmě, neopustím-li ostrov, má smrt jest jen otázkou času. Zvířata zatím, až na jednu neb dvě výjimky, opustila roklinu a utvořila si doupata, dle své chutě, mezi houštinami ostrova. Málo jich bylo viděti za dne; většina z nich spala, a ostrov byl by se zdál opuštěným nově příchozímu; ale v noci vzduch otřásal se odporným jejich voláním a řevem. Měl jsem dosti chuti, pobíti je všechny — nalíčiti

pastě aneb bojovati s nimi s nožem v ruce. Kdybych měl dosti nábojů, nebyl bych váhal započítí jejich ubíjení. Na ostrově zbývalo sotva dvacet nebezpečných masožravců; silnější z nich byli již mrtví. Po smrti svého ubohého psa, posledního přítele, osvojil jsem si též do jisté míry zvyk spáti ve dne, abych mohl býti na stráži v noci. Zbudoval jsem znovu chatrč ve stěnách ohrady s tak úzkým východem, že každý pokus vniknouti dovnitř, způsobil by značný hluk. Zvířata pozbyla svého umění zažehnouti oheň a bála se jej jako dřívě. Ještě jednou, nyní téměř vášnivě sbíjel jsem dřeva a větve dohromady, abych zbudoval pramici ke svému útěku.

Tisíce překážek stavělo se mi v cestu. Jsem neobyčejně neobratný člověk, ale většinu potřeb získal jsem tím neb oním způsobem, a tentokráte pečoval jsem o to, aby pramice byla pevná. Jedinou nepřekonatelnou překážkou bylo, že jsem neměl nádoby, kde bych přechovával vodu na své plavbě tímto nehctinným mořem.

Chtěl jsem učiniti pokus s hrnčírstvím, ale na ostrově nebylo hlíny. Chodíval jsem mrzuť po ostrově, pokoušeje se nějakým způsobem a celou svou silou rozluštiti tuto poslední nesnázi. Někdy dal jsem průchod divokým výbuchům zuřivosti a rozštípal neb rozdrtil jsem některý nešťastný strom v nesnesitelném hněvu. Ale vše nebylo nic platno.

A pak nastal den, památný den, který jsem prožil v bouřlivém rozčilení. Viděl jsem loď jihozápadně, člun příslušící malé rychlolodi a ihned zažehl jsem velkou hromadu dříví a stál vedle ní v jejím žáru a v parnu odpoledního slunce, vyhlížeje na moře. Celý den jsem pozoroval loďku, nejedl a nepil jsem ničeho, takže hlava se mnou se točila; a zvířata přišla, pohlížela tupě a jak se zdálo, udiveně na mne, a odcházela. Člun byl dosud vzdálen, když noc přišla a pohltila jej, a celou noc jsem se přičiňoval, aby plamen byl jasný a vysoký, a oči zvířat zářily z temna, dívíce se. Když se blížilo svítání, viděl jsem špinavou rahnovou plachtu malého člunu.

Mé oči byly unaveny pozorováním, hleděl jsem tupě, nechťje jim věriti. Dva mužové byli ve člunu, seděli hluboko, jeden na boku a druhý u kormidla. Ale člun pohyboval se nezvyklým způsobem. Jeho před' neřídila se větrem; kolébala se na tu neb onu stranu, srážena vlnami.

Když den byl jasnější, počal jsem mávati posledním útržkem své haleny; ale nevšimali si mne, hledíce stále jeden druhému v tvář. Šel jsem k nejnižšímu bodu úpatí vysočiny, posunkoval jsem a křičel. Nedostal jsem odpovědi, a člun setrvával v neurčitém směru a směřoval zvolna, velmi zvolna k zátoce. Náhle velký bílý pták vylétl do výše ze člunu, a nikdo z mužů se nepohnul ani toho nedbal. Kroužil kolem a pak poletoval nad mou hlavou, maje svá silná křídla rozepjatá.

Pak přestal jsem volatí, usedl na výběžku do moře, opřel bradu rukama a hleděl jsem před sebe. Zvolna, zvolna člun plul kolem mne směrem západním. Byl bych k němu vyplul, ale cosi, chladný, neurčitý strach zdržel mne zpět. Odpoledne příboj zanechal člun na pobřeží, asi sto yardů západně od zřícenin ohrady.

Mužové v něm byli mrtví, byli již tak dlouho mrtví, že rozpadli se v kusy, když jsem převrhl člun na bok a vytáhl je z něho. Jeden měl hustý, ryšavý vlas jako kapitán Ipecacuanhy, a špinavě bílá čapka ležela na dně člunu. Když jsem stál vedle člunu, tři zvířata přišla plíživě ze křoví a čenichala směrem ke mně. Jeden ze záchvatů hnusu projel mnou. Tlačil jsem malý člun dolů po pobřeží a vyšplhal se na jeho palubu. Dvě ze zvířat byli vlčí tvorové a šli v před s chvějícíma nozdrama a blyskavýma očima; třetí byla nevyličitelná, hrozná směsice medvěda a býka.

Když jsem viděl je blížiti se k těmto nešťastným ostatkům, slyšel skučení jednoho na druhého a zachytil jejich blyštící se zuby, šílená hrůza vystřídala můj hnus. Obrátil jsem se zády k nim, napnul plachtu a začal veslovati do moře. Neměl jsem tolik odvahy, ohlédnouti se zpět.

Odpočíval jsem mezi písečnou zátokou a ostrovem této noci, a druhého dne s rána přešel jsem kolem k potůčku a naplnil prázdnou nádobu na palubě vodou. Pak s takovou trpělivostí, jakou jsem mohl ovládati, shromáždil jsem značné množství ovoce a zabil dva králíky posledními třemi náboji. Ze strachu před zvířecími netvory zakotvil jsem člun na vnitřním výběžku náspu, abych mohl v práci klidně pokračovati.

Muž samotén.

S večera odrazil jsem od břehu, hnán na širé moře jihozápadním mírným větrem, zvolna a neustále; ostrov stával se menším a menším, a štíhlý sloup dýmu ztrácel se v tenčí stále přímku proti ohnivě zapadajícímu slunci. Ocean šířil se kolem mne, skrýváje onen nízký, temný bod mým očím. Denní světlo a uhasínající zář sluneční odcházely v proudech z oblohy, jsouce taženy stranou jako nějaká třpytná záslona, a posléze hleděl jsem do oné. modré zátopy nekonečnosti, jež skrývá světlo sluneční a viděl jsem plající skupiny hvězd. Moře bylo klidné, obloha byla klidna; byl jsem samotén s nocí a jejím klidem.

Tak jsem plul tři dny, jedl a pil střídmě, uvažoval o všem, co se mi přihodilo, a nepřál jsem si příliš spatřiti opět lidi. Jeden nečistý cár visel kolem mého těla, můj vlas byl černým chomáčem. Bez pochyby moji záchrancí považovali mě za šilence. Jest to sice zvláštní, ale necítil jsem touhy vrátiti se k lidem. To jedině mě těšilo, že jsem se zbavil pošetilých, zvířecích lidí. Třetího dne byl jsem vytažen na palubu dvojstěžňové lodi plující z Aricy do San Francisca. Ani kapitán ani mužstvo neuvěřili mému vypravování, domnívajíce se, že jsem sešilel osamělostí a nebezpečenstvím. Obávaje se, aby jiní lidé nesdíleli jejich náhledu, upustil jsem od dalšího vypravování o svém dobrodružství a prohlásil, že se nepamatuji, co se se mnou stalo od ztroskotání L a d y V a i n až do času, kdy jsem se octl na jejich palubě — celkem v době jednoho roku.

Bylo mi jednati s nejkrajnější obezřetností, abych ubránil se podezření, že jsem choromyslný. Vzpomínka na zákon, na dva mrtvé námořníky, na několikere přepadnutí v temnu, na mrtvolu v rákosí, pronásledovala mě stále. Ač zdá se býti nepřírozeným, po mém návratu k lidem, místo důvěry a soucitu, dostavilo se zvláštní zvýšení nejistoty a strachu, které mě stíhaly za mého pobytu na ostrově. Nikdo nechtěl mně uvěřiti, byl jsem téměř stejně podivný lidem jako jsem býval zvířecím lidem. Snad zbylo na mně cosi z přirozené divokosti mých společníků.

Říká se, že strach jest nemoc, a mohu nejlepším toho býti svědkem, neboť nyní po několik roků neúmorný strach přebývá v mé mysli, tak neúmorný strach, jaký snad jen polo zkrocené lví mládě zakusiti může. Má choroba byla zvláštního rázu. Nemohl jsem přesvědčiti sebe, že muži a ženy, které jsem potkával, nejsou než jiný, dosud snesitelně lidský, zvířecí lid, zvířata, kterým zevně z části vtištěna jest lidská duše, ale kteří co nejdříve počnou se měniti v původní stav a budou jeviti tu neb onu vlastnost zvířat. Svěřil jsem se ale se svou chorobou obzvláště schopnému muži, muži, který znal Moreaua a zdál se z polovice věřiti mému vypravování, odborníku duševních chorob — a pomohl mi velikou měrou.

Ačkoliv neočekávám, že bych se kdy úplně sprostil hrůzy onoho ostrova, neboť z velké části leží daleko v pozadí mé mysli, pouhý vzdálený mrak, vzpomínka a chabá nedůvěra; přece jsou doby, kdy malý mráček šíří se, až zakalí celou oblohu. Pak hledím kolem sebe na své spolutvory. A jdu ve strachu. Vidím tváře smělé a jasné, jiné tupé nebo nebezpečné, jiné těkavé, neupřímné; žádnou, která by klidnou silou ovládala rozumnou duši. Cítím, jako by pohlíželo jejich tváří ke mně zvíře; jako by odehrávala se v tom okamžiku znova zvrhlost obyvatelů ostrova. Víím, že jest to klam, že tito zdánliví mužové a ženy jsou skutečně muži a ženy, muži a ženy navždy, zcela rozumní tvorové, plní lidských touh a něžné péče, prostí pudu a nejsou otroky fantastického zákona — zcela jiní tvorové než zvířecí lid. Přece však

straním se jich, jejich zvědavých zraků, jejich otázek a rad a toužím býti daleko od nich a o samotě.

Z tohoto důvodu žiji poblíže široké, otevřené nížiny a tam prchám, když stín plíží se mou duší, pak velmi příjemnou jest mi opuštěná nížina, pod oblohou provívanou mírným větrem. Když jsem žil v Londýně, hrůza byla skoro nesnesitelnou. Nemohl jsem odejít od lidí; jejich hlasy pronikaly okny; zavřené dveře byly tenkou ochranou. Chodil jsem tak po ulicích a bojoval se svým přeludem; potulné ženy mňoukaly za mnou, tajemní, žádostiví mužové hleděli žárlivě po mně, unavení, bledí dělníci šli pokašlávající kolem mne, s unavenými očima a rychlými kroky jako zraněná divoká zvěř s kanoucí krví, staří lidé, shrbení a nevrlí, chodili mručíce cosi sobě, a ničeho nevážící si, otrhaná tlupa dětí posmívala se mně. Pak zašel jsem stranou do některé kaple, ale i tam, tak mocná byla má choroba, zdálo se mi, že kazatel žvatlá „o velkých věcech“, jako opičí muž činíval; aneb do kteréśi knihovny, a tu upjaté tváře nad knihami připadaly mi jako trpělivá zvířata, čekající na kořist. Zvláště odporné byly mi bledé, bezvýrazné tváře lidí ve vlcích a omnibusech; nezdáli se mi více spolutvory, spíše mrtvolami, takže neodvažoval jsem se cestovati, dokud jsem nebyl jist, že budu samotén. A dokonce mi napadlo též, že nejsem rozumným tvorem, ale jen zvířetem, trýzněným jakousi neobyčejnou chorobou mozku, která posílá mě blouditi samotného jako ovci stíženou závratěmi.

Než tato nálada, bohudíky, objevuje se u mne nyní mnohem vzácněji. Žiji odloučen od hluku měst a davů, trávím své dny obklopen rozumnými knihami, světlá to okna v tomto našem životě, ozářená skvělými dušemi lidí. Vidím málo cizinců a mám malou jen domácnost. Svě dny věnuji četbě a pokusům chemickým a strávím mnohou jasnou noc studiemi astronomie. Tam, ve třeptných skupinách hvězdnaté oblohy, ač nevím, jak aneb proč, jest pocit nekonečného míru a pokoje. Tam, myslím, v nekonečných a věčných zákonech hmoty a ne v denním pachtění, poklescích a

starostech to, co jest více než zvíře v nás, musí naléztí své útěchy a své naděje. Doufám, neboť jinak nemohl bych žítí. A tak, v naději a osamělosti, mé vypravování končí.

Eduard Pwndick.